

Sylvi; Kovan onnen lapsia

Minna Canth

The Project Gutenberg EBook of Sylvi; Kovan onnen lapsia, by Minna Canth

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.net

Title: Sylvi; Kovan onnen lapsia

Author: Minna Canth

Release Date: August 13, 2004 [EBook #13174]

Language: Finnish

Character set encoding: ISO-8859-1

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK SYLVI; KOVAN ONNEN LAPSIA ***

Produced by Tapio Riikonen

SYLVI; KOVAN ONNEN LAPSIA

Kirj.

Minna Canth

1920 (1888-1893).

SYLVI

Näytelmä neljässä näytöksessä

HENKILÖT:

AKSEL VAHL, notario.

SYLVI, hänen vaimonsa.

Livros Grátis

<http://www.livrosgratis.com.br>

Milhares de livros grátis para download.

VIKTOR HOVING, arkkitehti.
ALMA HOVING, hänen sisarensa.
KARIN LÖFBERG, |
ANNI VIDGREN, | Sylvin entisiä koulutoveria.
ELIN GRÖNKVIST, |
ROUVA HAKE, naisvankien hoitaja.
VANKILAN TIREHTÖÖRI.
SOHLMAN, pastori.
SANDELL, metsäherra.
HARLIN, |
IDESTAM, | luutnantteja.
TUNEBERG, lääkäri.
BRUN, tullinhoitaja.
MARI, palvelustyttö.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

(Suuri, hyvin sisustettu huone. Takana kaksi ovea, joista oikeanpuolinen, raskailla, avatuilla esiripuilla varustettu, vie eteiseen, ja toinen, jonka esiriput ovat alhaalla, makuuhuoneeseen. Ovien välissä on alkoovi, jonka uutimet myöskin ovat alhaalla. Vasemmalla sivuseinällä ovi ruokasaliin, oikealla seinällä suuri peili. Etehisessä näkyy oikealla ovi, joka vie ulos porstuaan, sekä perällä ikkuna, jossa on valkoiset uutimet ja jonka edessä on ruukkukasveja.

Etualalla on pyöreä pöytä, ympärillä tuolia sekä kiikkutuoli vasemmalla. Nurkassa oikeaan on suuri kirjoituspöytä. Vastaisessa nurkassa sohva ja pieni pyöreä pöytä.)

AKSEL (istuu kirjoituspöydän ääressä ja kirjoittaa).

SYLVI (pistää päänsä makuuhuoneen oviverhojen välistä).

AKSEL. Kuka siellä?

SYLVI. Arvaapas!

AKSEL (keskeyttämättä työtään). Eihän se vaan liene minun pikku kissimirrini?

SYLVI. Se se on.

AKSEL. Katsos vaan! Mitähän kissimirri sitten tahtois?

SYLVI. Saako tulla sisään?

AKSEL. Ei millään ehdolla. Ei ole aikaa.

SYLVI. Pikkuruisen vaan. Hiukan verran, Aksel. Minulla olisi vähän asiaa.

AKSEL. Mitä asiaa? Jotakin hirveän tärkeätä, varmaan.

SYLVI. Hirveän tärkeätä.

AKSEL. Ihanko todella? (Kääntyy.) No, pitänee hänet nyt sitten päästää silmänräpäykseksi. Ei--odotapas. Lupaako pulmunen olla kiltti?

SYLVI. Kyllä, hyvin, hyvin kiltti.

AKSEL. Lupaako hän myöskin mennä tiehensä kahden minuutin kuluttua?

SYLVI. Ihan varmaan.

AKSEL. Ehkäpä hän sitten saa tulla. Ei, ei,--seis! Katsotaan ensin kelloa. No--jahka minä nyt luen kolmeen, sitten vasta saat juosta sisään. Yks'!----ei vielä----kaks'----pysy paikoillasi, kuule----no, no, ei askeltakaan, sanon minä----kolme!

SYLVI (juoksee hänen syliinsä).

AKSEL. Vai niin! Vai on minun pikku lintusellani niin tärkeitä sanottavaa? No, annapas kuulla! Mitähän tuo lienee?

SYLVI. Sinun pitäisi luvata minulle yksi asia, Aksel.

AKSEL. Yksikö vaan? Eikö mitä, se on kovin vähän. Minä lupaan sinulle seitsemänkymmentä ja seitsemän asiaa.

SYLVI. Hyvä! Mutta pidäkin sanasi.

AKSEL. Tietysti.

SYLVI. Kunniasi kautta?

AKSEL. Kunniani kautta.

SYLVI (heiluttelee jalkojansa ja heittäytyy taaksepäin). Voi, kuinka ihanata--kuinka sanomattoman ihanata!

AKSEL. Varo, varo, kissimirri, sinä putoat.

SYLVI. Voi herra, kuinka hauskaa! Nyt sinä olet helisemässä, holhoja-setä.

AKSEL. Joko taas--!

SYLVI. Anna anteeksi--oma puoliskoni, minä tarkoitin. Nyt saan siis pyytää sinulta seitsemänkymmentä ja seitsemän asiata. Ajatteles--ennenkuin olen ne kaikki keksinyt.

AKSEL. Mutta yksi ehto minun kumminkin täytyy siihen panna.

SYLVI. Ei mitään ehtoja! Rakkahin Aksel, ei mitään ehtoja!

AKSEL. No, totta kai! Yksi ainoa pieni ehto sinun toki pitää täyttää.

SYLVI. No sanopa sitten, mikä se ehto olisi?

AKSEL. Pieni, joutava vaan--

SYLVI. Sano pian!

AKSEL. Ei ole kiirettä kirkkoon.

SYLVI. Ala joutua, holhoja-setä, taikka--minä nipistän sinua korvasta.

AKSEL. Vai niin, vai rupeet sinä häijyksi, pikku pulmunen. Entäpä jos saatkin mennä tiehesi.

SYLVI. Ei toki, eihän? Ehto? Rakas, kulta Aksel, muista, että minulla on vaan kaksi minuuttia.

AKSEL. Niin, se on totta, se.

SYLVI. Ellet sinä pitentäisi aikaa?

AKSEL. Ei--kuule--

SYLVI. Elä sitten edes vitkastele niin kauheasti, Aksel. No, mikä se ehto oli?

AKSEL. Se vaan, että minä ensin saan tutkia kaikki nuo seitsemänkymmentä ja seitsemän asiaa, ennenkuin hyväksyn.

SYLVI. Ehei, kas siihenpä minä en suostu.

AKSEL. Kuule mokomaa! Vai et sinä suostu siihen?

SYLVI. En.

AKSEL. Onko se täyttä totta?

SYLVI. Täyttä totta.

AKSEL. Tjah--sitten sitä ei voi auttaa. Minun täytyy ottaa sanani takaisin.

SYLVI. Ei, Aksel--anna nyt myöten. Minä lupaan olla kiltti. En pyydä mitään mahdottomia, paljaita pikku asioita vaan.

AKSEL. Siinä tapauksessa minä ne kyllä hyväksyn, eikähän minun ehdostani silloin ole sinulle mitään haittaa.

SYLVI. Niin--mutta kuitenkin, Aksel! Olisi niin paljon, niin äärettömän paljon hauskeempaa, jos minä ihan vapaasti saisin ajatella kaikki nuo seitsemänkymmentä ja seitsemän asiaa, enkä tarvitseisi pelätä kieltoa. Rakas pikku Aksel!

AKSEL. Rakas pikku Sylvi, minä pysyn sanassani.

SYLVI. Niin, semmoinen sinä olet, holhoja-setä. Minä en sano sinua enää koskaan muuksi, sillä se sinä olet aina ollut ja siksi sinä jäät ikipäiviksi.

AKSEL. Kas niin, nuo kaksi minuuttia ovat tuossa paikassa kuluneet. Annapa nyt kuulla ensimmäinen pyyntösi.

SYLVI. Enkä anna. En pyydä enää mitään.

AKSEL. Siinä ollaan! Nyt on pikku sirkku taas allapäin, pahoilla mielin.

SYLVI. Olisit sinä nyt yhden ainoan kerran saattanut tehdä minulle

mieliksi, Aksel.

AKSEL. Kultaseni--tuohan kuuluu ihan siltä, kuin en milloinkaan ennen olisi sitä tehnyt.

SYLVI. Et olekaan. Tahdotko, että luettelen, mitä kaikkia sinä olet minulta kieltänyt, vai?

AKSEL. Niin, kun sinä pyydät pelkkiä mahdottomia, hyvä lapsi.

SYLVI. Kuinka saatat sanoa--

AKSEL. No, esimerkiksi, että minun pitäisi istua ja leikkiä sinun kanssasi.

SYLVI. Leikkiä! Koska olen pyytänyt sinua leikkimään?

AKSEL. Istua ja lellitellä sinua sitten.

SYLVI. Sanotko sinä sitä leikkimiseksi?

AKSEL. Melkein.

SYLVI. Ja se on sinun mielestäsi mahdotonta. Niin, sitten en suinkaan tahdo enää vaivata. (Liukuu alas, kääntyy selin Akseliin ja hypistelee pöydällä olevia kapineita.)

AKSEL. Ei, pikku lemmikkini, et sinä saa suuttua. Enhän minä sitä tarkoittanut. Sitä vaan, että kaikella pitää olla rajansa, ymmärrätkös. Sylvi, muruseni, tule nyt taas tänne polvelleni.

SYLVI. Eivätköhän nuo kaksi minuuttia jo olekin lopussa?

AKSEL. Aikoja sitten, mutta se ei tee mitään. Minä en päästä sinua, ennenkuin tulet hyvälle mielelle taas, sirkkuseräni.

SYLVI. Aksel--mitä sinulla tässä on,--tässä laatikossa, kuules?

AKSEL. Ai, elä koske siihen. Se on hyvin vaarallista.

SYLVI. Vaarallista? Mitä se sitten on?

AKSEL. Ketunmyrkyä. Strykniiniä. Anna tänne, et saa koskea.

SYLVI. Ei, minä vaan vähän katson. Kapseleissa? Kuoleeko kettu tuommoisesta pienestä kapselista?

AKSEL. Kuolee.

SYLVI. Mutta ihmistä se ei mahtaisi tappaa?

AKSEL. Tappaisi kyllä.

SYLVI. Tuommoinen pieni kapseli? Sepä vasta kummaa. Jos minä nyt nielisin yhden--

AKSEL.--Niin kuolisit kuin kärpänen.--Kas niin, nyt panemme sen pois. (Panee sen pöytälaatikkoon.) No, pikku kissimirri,--jos minä nyt kumminkin tämän yhden kerran--

SYLVI. Mitä niin, Aksel?

AKSEL. Suostuisin pyyntöösi, ilman että tutkin sitä edeltäpäin.

SYLVI. Tee se, niin olet kiltti.

AKSEL. Olkoon menneeksi.--No, anna kuulla. Mitä pikku pulmunen aikoi minulta pyytää?

SYLVI. Niin, Aksel, se oli vaan sitä, että sinä jättäisit kaikki työsi yhdeksi viikoksi.

AKSEL. Mutta rakkahin Sylvi!

SYLVI. Yhdeksi ainoaksi viikoksi, Aksel!

AKSEL. No, mutta ole toki järkevä, hyvä lapsi. Enhän minä voi laiminlyödä virkaani.

SYLVI. Joku toinen voisi hoitaa sitä sen aikaa.

AKSEL. Mitä sanot,--ei, sinä olet tosiaankin kovin lapsellinen, Sylvi kulta. Minun pitäisi yks' kaksi jättää kaikki tyyni ja istua kädet ristissä--tehdäkseni pikku vaimolleni mieliksi. Ei, se ei käy päinsä, lapseni.

SYLVI. Menethän sinä usein metsästäämään, esimerkiksi, ja viivyt siellä päiväkausia.

AKSEL. No niin, sehän on ihan toista, tiedämmä. Enkähän minä kovin usein ole sielläkään ollut.

SYLVI. Sinä et siis aijo pysyä sanassasi?

AKSEL. Maltapas--jos sovittelisimme muulla tavalla vai mitä arvelet? Ensi kesänä voisoin ehkä ottaa virkavapautta viikoksi tai pariaksi.

SYLVI (nyreissään). Kesään on niin pitkä aika.

AKSEL. Mutta, rakas pikku Sylvi, minkätähden minun sitten pitäisi heittää työni?

SYLVI. Kyllähän sinä sen tiedät. Siksi että minulla on niin ikävä olla yksin, kun sinä alituisesti joko olet ulkona taikka istut kirjoituspöytäsi ääressä.

AKSEL. Entä kun me nyt keksisimme jotain oikein hauskaa pikku kissimirrille, suostuisitko sitten siirtämään tuon laiskuriviikon ensi kesään?

SYLVI. Niin no--ehkäpä. Jos sinä tosiaankin keksit jotain erinomaisen hauskaa.

AKSEL. Annapas kun ajattelen--. Kuules nyt. Minä menen kirjakauppaan ja etsin sinulle sieltä jonkun hyvin huvittavan kirjan.

SYLVI. Ush--ei! Minä olen ihan kyllästynyt kirjoihin.

AKSEL. Joitakuuta uusia soittokappaleita sitten?

SYLVI. En minä välitä soitostakaan.

AKSEL. Nytpä minä tiedän. Sinä lähetät kutsumaan vieraita.

SYLVI. Niin--mutta ketä?

AKSEL. Ketä vaan itse tahdot. Anni Vidgreniä, esimerkiksi.

SYLVI. Huh--häntä! Joka on ikävin olento koko tässä maailmassa. (Jäljittelee.) _Minä_ en hyväksy semmoista, sillä _minusta_ se ei ole sopivata, _minä_ teen aina omien periaatteideni mukaan.--Ei, kiitoksia, pysyköön Anni Vidgren täältä seitsemän peninkulman päässä.

AKSEL. No, entä Elin Grönkvist, mitäs hänestä sanot?

SYLVI. Hän taas on niin kauhean tyhmä. Hyväluontoinen, mutta tyhmä. Ei kelpaa.

AKSEL. Mutta Karin Löfberg sitten?

SYLVI. Hän--paras! Joka on niin koketti ja inhoittava, että häntä tuskin viitsii katsoa. Ei, häntä minä toki suvaitsen kaikkian vähimmän.

AKSEL. No, sano sitten itse.

SYLVI. Kyllä minä tiedän yhden, josta pidän enemmän kuin kestään muusta. Mutta se on eräs herra.

AKSEL. Herra--?

SYLVI. Viktor Hoving, arkkitehti. Kyllä sinä hänet tunnet.

AKSEL. Enpä oikein. Hän kun vasta nykyjään on tullut paikkakunnalle. Mutta olen minä hänet nähnyt yhtä kaikki.

SYLVI. Se kelvoton kapine ei vielääkään ole käynyt täällä. Ja me kun olimme niin hirveän hyviä ystäviä lapsina.

AKSEL. Olettehan te hyviä ystäviä hänen sisarensa, Almankin kanssa.

SYLVI. Ooja, mukiin menee. Kauhean hurskas ja siveellinen,--mutta hän on kumminkin Viktorin sisar, ja minä pidän hänestä aika paljon.

AKSEL. No, mitäs muuta. Sinä kutsut heitä telefoonilla tänne molempia.

SYLVI. Nytkö heti?

AKSEL. Miten vaan tahdot.

SYLVI. Mutta jos me sitten häiritsemme sinua?

AKSEL. Ei hätää mitään. Kohtahan kello on yksitoista. Minun täytyy tuossa paikassa mennä virastoon.

SYLVI. Se on totta, se! Kuinka sinä kumminkin olet kiltti, holhooja-setä. Nyt saat kernaasti lykätä laiskuri-viikkosi ensi kesään. (juoksee telefoonin luo.)

AKSEL. Kiitoksia! (Kumartuu kirjoittamaan.)

SYLVI (soittaa). Olkaa hyvä ja yhdistäkää Hovingin kanssa. Kiitos! (Soittaa taas.) Onko se Alma?--Hyvä. Arvaatko, kuka minä olen?--Vai niin, vai tunsit sinä heti äänestä. Kuule, Alma hyvä, onko veljesi kotona?--Mitäkö minä hänestä? Niin, minä aijoin pyytää teitä molempia tänne, kun minulla on niin ikävä.--Mitä sanot?--Kyllä, kyllä Aksel on kotona, mutta hän istuu ja kirjoittaa. Ei hänellä ole aikaa minun kanssani. Ja kohta hän menee pois. Ota työtä mukaasi, muuten sinä et varmaankaan malta viipyä. Mitä?---Etkö jouda vielä? Miks'et?--Vai niin.--Vai pitää sinun kirjoittaa kirjeitä? Entäs Viktor?--Ei, mutta--mitä ihmettä, nukkuu vielä! Se laiskajaakko. Aja hänet ylös heti paikalla ja käske tänne.

AKSEL. Mutta lopeta nyt jo, rakas Sylvi. Minä en voi pitää ajatuksiani koossa.

SYLVI. Silmänräpäys vaan, Aksel. Minä vähän kiusaan häntä ensin.--Hyvää huomenta, unikeko. Tiedätkös, mitä kello on? Nyt nukuit ohi aamiaisen, poloinen. Vai luuletko saavasi ruokaa vielä? Eikös mitä--Alma ei anna leivän muruakaan.---Mitä? Kaksi tuntia? Kyllä kai! Sitä ei usko kukaan ihminen. Vai näit unta? Mitä sitten? Kerropas.

AKSEL. Minun on ihan mahdoton kirjoittaa.

SYLVI. Ole vaiti, sinä siellä--!----Ei, mutta sehän oli hassua.----Entä sitten? Eikö mitään muuta?--Mitähän se merkitsee?----Niin, jotakin hyvin, hyvin kummallista, niin minäkin luulen.

AKSEL. Ettekö te koskaan saa kylliksenne tuosta lörpöttelemisestä? Nyt olen kahdesti kirjoittanut päin honkaan teidän tähtenne.

SYLVI. Ush, mikä jöröjaakko sinä olet. Kuule, Viktor, meidän täytyy lopettaa. Herra puoliskoni kirjoittaa päin honkaan meidän tähtemme. Tulethan sinä sitten tänne? Ihan tuossa tuokiossa?--Äsh, jätä sinä Alma sinne kirjoittamaan kirjeitään niin kauvaksi.--Ja ala joutua. Elä viivyttele. Hyvästi, hyvästi. (Soittaa.) Ajattelpas, Aksel, hän oli nähnyt unta--

AKSEL. Minä vähät hänen unistaan.

SYLVI (järjestelee huonetta). Hyi, kuinka sinä olet epäkohtelias. Ethän sinä siitä pahene, vaikka kuuntelisitkin. Hän oli nähnyt unta, että me leikimme yhdessä sokkosilla, hän ja minä, jota me muuten teimmekin alituisesti, kun olimme lapsia. Mutta että hänen juuri nyt piti uneksia sitä, nyt, vähää ennen kuin heräsi. Eikö se ollut omituista?

AKSEL. Hyvin omituista.

SYLVI. Se tulee käymään toteen hyvin pian. Jos se muuten ollenkaan käy toteen. Vai mitä sinä arvelet, Aksel?

AKSEL (kokoo paperinsa). En osaa sanoa. En ole oikein perehtynyt niihin asioihin.

SYLVI. Joko sinä nyt menet, Aksel?

AKSEL. Täytyy.

SYLVI. Sinä taidat olla vähän pahalla päällä, vai kuinka? Juuri kun minä rupean hiukan virkistymään.

AKSEL (kietoo kätensä hänen vyötäisilleen). Ei, pikku kissimirrini, en minä ole pahalla päällä. Päinvastoin minä kernaasti suon sinulle hauskan aamupäivän.

SYLVI. Niin, sitähän minä aina olen sanonut! Sinä olet sittenkin kaikkein paras, oivallisin holhooja-setä, mitä ajatella saattaa. Ja tiedätkös mitä? Nyt saat varsin hyvin viipyä poissa vaikka koko päivän, jos tahdot.

AKSEL. Vai niin? Sinä et siis kaipaisi minua?

SYLVI. En vähääkään. Minä pitäisin heidät siinä tapauksessa täällä päivällisillä.

AKSEL. Totta tosiaan! Vai sen verran sinä minusta välitätkin? Sitäpä en olisi uskonut.

SYLVI. Hyvä, rakas holhooja-setä, enhän minä sitä tarkoittanut. Anna kaikin mokomin anteeksi. Suutuitko sinä minuun, mitä?

AKSEL. Ei, pikku pulmunen, ole huoleti. En minä turhista suutu. Hyvästi nyt niin kauvaksi. Kyllä minä kuitenkin tulen kotiin päivälliselle.

SYLVI. Niin, tee se. Hyvästi, hyvästi!

AKSEL (etehisestä). Etkö sinä tulekaan saattamaan minua portaille niinkuin tavallisesti?

SYLVI (puuhailee ympäri huonetta). Ei, tiedätkös, nyt minä en jouda. Täytyy vähän siistiä ja järjestää, ne saattavat olla täällä tuossa paikassa.

AKSEL. Hyvästi sitten! (Menee etehisestä oikealle.)

SYLVI. Hyvästi, holhooja-setä! (Hyräilee, menee kirjoituspöydän luo, järjestää kirjoja ja paperia. Avaa pöytälaatikon. Saa käsiinsä strykninilaatikon ja lakkaa äkkiä hyräilemästä. Ottaa yhden kapselin ja katselee sitä kauvan, vie sen suuhunsa, panee sitten nopeasti pois, heittää laatikon paikoilleen ja työntää pöytälaatikon kiinni. Sitten hän taas hyräilee, järjestää vielä jotakin pöydällä, kävelee ympäri huonetta ja pysähtyy viimein peilin eteen, nauraa kuvalleen, vehkeilee, kumartaa ja viittailee käsillään.)

VIKTOR (tulee oikealta etehiseen).

SYLVI (säpsähtää). Taivas, kuinka sinä säikytit minua!

VIKTOR. Elä? Minähän tulin niin hiljaa.

SYLVI. Siksipä juuri. Näitkö, mitä minä tein?

VIKTOR. En, pahaksi onneksi.

SYLVI. Sepä toki hyvä.--Käy sisään nyt, ja ole tervetullut!

VIKTOR. Kiitos! Mutta saako tietää, mitä sinä sitten teit? Tulin uteliaaksi.

SYLVI.. Ahaa,--luuletko minua niin tyhmäksi, että sanon?

VIKTOR. Sano pois! Minä pyydän niin kauniisti.

SYLVI. Kuinka kauniisti?

VIKTOR. Pitääkö minun langeta polvilleni?

SYLVI. Hyi, ei! Se ei olisi ollenkaan sinun tapaistasi. Niin et tehnyt ennenkään.

VIKTOR. Eipä minun ennen tarvinnutkaan pyytää mitään kahta kertaa.

SYLVI. Etkä tarvitse nytkään. Istuhan ensin, tuonne keinutuoliin, tai mihin tahdot, niin minä heti paikalla--

VIKTOR (istuu). No--?

SYLVI. Maltahan nyt,--pitää minunkin saada istua. (Istuu lattialle.)

VIKTOR. Mitä maailmassa? Yhäkö sinulla vielä on vanhat tapasi?

SYLVI. Niinkuin näet.

VIKTOR. Vaikka jo olet aikaihminen?

SYLVI. Aikaihminen? Kapas tätä,--kahdeksantoista vuotias vastal!

VIKTOR. Mutta rouva kumminkin.

SYLVI. Niin, en minä siltä ole sen vanhempi. Ja kun minua nyt kerran huvittaa, niin--

VIKTOR. Kernaasti minun puolestani. Mutta annapas jo vihdoinkin kuulla tuo salaisuus.

SYLVI. Salaisuus ei ollut sen suurempi, kuin että minä leikin kuvani kanssa peilin ääressä äsken, kun tulit sisään.

VIKTOR. Vahinko, ett'en sattunut näkemään. Jos olisin sen tiennyt, niin olisin hiipinyt etehiseen ihan hiljaa.

SYLVI (hyppää ylös). Ah, kuinka minä olen tyhmä. Tahdotko tupakkaa, mitä?

VIKTOR. Jos suvaitset?

SYLVI. Kyllä, kyllä minä suvaitsen. (Tuo papyrosseja ja tulitikkuja kirjoituspöydältä.) Ole niin hyvä! Ei, anna minun sytyttää. Kas noin.-- Ja nyt pidämme oikein hauskaa. Yhtä hauskaa kuin ennen aikaan, kuusi vuotta takaperin. Muistatko?

VIKTOR. Tottahan nyt.

SYLVI. Kun leikimme sokkosilla välistä koko päivän. Jestapoo, kuinka

meillä saattoi olla hauska!

VIKTOR. Olihan niitä muitakin leikkiä. Viides pyörä vaunun alla, vedä verkkaa, ja mitä ne kaikki lienevät olleet.

SYLVI. Ja pallosilla ja muorinpataa ja piilosilla. Tuskinpa vaan muilla lapsilla olikaan niin hauskaa kuin meillä.

VIKTOR. Varsinkin pyhinä ja lupapäivinä.

SYLVI. Entäs loma-aikoina sitten?

VIKTOR. Niin, loma-aikoina!

SYLVI. Mutta sitten sinä matkustit pois ja kaikki sai surkean lopun. Mikä lieneekin pistänyt vanhempiesi päähän--mennä ja muuttaa Viipuriin juuri silloin!

VIKTOR. Isä sai siellä paremman paikan joksikin aikaa. Ja minun taas täytyi mennä polyteknikoon.

SYLVI. Et usko, kuinka minulla oli ikävä ensimmältä. Sinua minä varsinkin kaipas; tiedätkös, minä olin pitkät ajat ihan kuin kipeä.

VIKTOR. Oho,--oikeinko totta?

SYLVI. Luulin jo, ett'en koskaan voisi sinua unhottaa.

VIKTOR. Mutta sen kumminkin teit, Sylvi?

SYLVI. Niin, sitten vihdoinkin ja viimein, vuosikausien perästä. Ei, en minä silloinkaan unhottanut sinua, mutta sitten tuli niin paljon muita huolia. Vanhempani kuolivat--

VIKTOR. Niin, Sylvi raukka, minä muistan sen.

SYLVI. Isä ja äiti kuolivat melkein yht'aikaa. Minä jäin ihan yksin maailmaan ja tunsin itseni niin sanomattoman turvattomaksi. Ne olivat surullisia aikoja, sen saat uskoa.

VIKTOR. Kuinka sinä, pikkuinen, jaksoit ne kestää?

SYLVI. Minä sain Akselin holhoojakseni ja hän oli minulle kovasti hyvä,--aivan kuin toinen isä. Hän otti minut sitten elämän iäksi huostaansa.

VIKTOR. Miehesi mahtaa olla sinua paljon vanhempi?

SYLVI. Kahdeksantoista vuotta. Senpätähden hän onkin kauhean viisas ja järkevä. Mutta kuule nyt, Viktor, miks'et sinä koskaan kirjoittanut minulle, vaikka lupasit niin varmaan?

VIKTOR. Niin, tiedätkös, eihän minulta tullut kirjoitetuksi. Kyllä minä aina ajattelin,--silloinkin, kun kuulin vanhempiesi kuolemasta, mutta siihen se vaan jäi.

SYLVI. Kelvoton! Et suinkaan sinä koskaan ikävöinytkään minua?

VIKTOR. Ikävöin kyllä, välistä. Mutta minä tulin outoon paikkaan,

näetkös, sain uusia toveria ja niin pois päin--

SYLVI. Etkä silloin enää huolinut muistella vanhoja. Minä raukka kuljin täällä sillä aikaa ja ajattelin sinua niin uskollisesti.

VIKTOR. Vai teit sinä niin, Sylvi?

SYLVI. Ihan totta. Sinähän olit minun paras ystäväni. Mutta sinä et varmaan ole koskaan pitänyt niin paljon minusta kuin minä sinusta.

VIKTOR. Kyllä, tiedätkös, kyllä minä kummiakin pidin sinusta.

SYLVI. Ei, elä koeta pettää minua. Sinä olit niin kylmä minua kohtaan viimeinkin, kun tavattiin Löfbergissä. Puhuit kokoillan vaan Karin Löfbergin kanssa etkä ollut minua näkevinäksikään.

VIKTOR. Kuinka saatat sanoa.--Tervehdinhän minä sinua ja--

SYLVI. Hädin tuskin. Hirveällä kiireellä riensit heti takaisin Karin kaunottaren luo.

VIKTOR. Rakas Sylvi kulta, minähän olin enemmän tuttu hänen kanssaan, me kun tapasimme toisiamme niin usein viime aikoina Helsingissä. Mutta sinua en ollut nähnyt kuuteen, seitsemään vuoteen. Olihan ihan luonnollista, että tunsin itseni vähän vieraaksi ja että olin hiukan hämilläni ensi alussa. Muistin sinut pienenä tyttönä lyhyissä hameissa ja nyt sinä olit täysikasvuinen nainen. Naimisissa vielä kaiken lisäksi.

SYLVI. Niin, se todistaa vaan kaikki, kuinka vähän sinä olet minua kaivannut. Kokonaisen viikon olet sitäpaitsi ollut kaupungissa, ilman että olet tullut minua tervehtimään. Ei, sinä et ole enää sama kuin ennen.

VIKTOR. Ihan sama!

SYLVI. Elä väitäkään. Minä _tiedän_ ettet sinä ole sama.

VIKTOR. Ja minä _tiedän_, että olen juuri sama.

SYLVI. Entä kun näytän sinulle heti paikalla-- . Lyömmekö vetoa? (Ojentaa kätensä.)

VIKTOR. Lyödään vaan.

SYLVI. Minkä päältä?

VIKTOR. Konvehti-naulan.

SYLVI. Topp! (Erottaa toisella kädellään.) Nyt panen sinut koetukselle! (Ottaa juhlallisen asennon.) Ylös, Viktor Hoving, me rupeamme sokkosille.

VIKTOR. Mutta--mitä sinä ajattelet?

SYLVI. No?--Oletko sinä ihan sama kuin ennen, vai etkö ole?

VIKTOR. Sylvi kulta, onko tuo nyt täyttä totta?

SYLVI. Tietysti. Kas niin, Viktor, joudu, joudu! Elä anna minun odottaa.

Naula konvehtia--muista!

VIKTOR. Sinä olet mieletön.--Ajattele, jos joku sattuisi tulemaan.

SYLVI. Mitä se tekee? Ja voimmehan vaikka lukita ovet. (Lukitsee vasemmanpuolisen oven sekä sen, joka vie etehisestä portaille.) Kas niin. Nyt voit olla huoletti siitä asiasta. (Ottaa huivin etehisestä.) Tule tänne nyt! Kuka meistä ensin rupeaa sokoksi? Minäkö?

VIKTOR. Kernaasti minun puolestani.

SYLVI. No, sido sitten huivi, ole niin hyvä!

VIKTOR. Vedänpö liian kovaan?

SYLVI. Eikös, vain! Luuletko, että minä näen, vai--?

VIKTOR. Jahka koetetaan. Onko sormi suorassa vai väärässä?

SYLVI. Suorassa.

VIKTOR. Eipäs ollutkaan.--Onko sormi suorassa vai väärässä?

SYLVI. Väärässä.

VIKTOR. Jo riittää! Kyllä uskon jo.

SYLVI. Pyöritä minua nyt niin paljon kuin tahdot.

VIKTOR. Heti paikalla. No--eiköhän jo riitä?

SYLVI. Kyllä, minä olen ihan pyörryksissä.

VIKTOR. Elä vaan satuta itseäsi!

SYLVI. Pakene, taikka olet heti kiinni.

VIKTOR. Polttaa, polttaa.

SYLVI. Elä pelkää.

VIKTOR (hiipii hiljaa hänen taaksensa ja lyö häntä selkään).

SYLVI. Ahaa, veijari! Äännäpäs!

VIKTOR. Huh--huu!

SYLVI. Niin ja sitten sinä heti juokset tiehesi.

VIKTOR. Huh--huu!

SYLVI. Maltapas, mokoma käen-poika!

VIKTOR. Huh--huu!

SYLVI. Sepä nyt on merkillistä. Enkö minä saa sinua kiinni? (Jatkavat leikkiä nauraen ja riemuiten. Innostuvat yhä enemmän, kunnes Sylvi viimein saa hänet kiinni.)

SYLVI (pitää hänestä kiinni ja vetää huivin silmiltään, hengästyneenä).
Sainpas--viimeinkin.--Oletpa sinä koko mestari juoksemaan. Mutta
maltahan nyt on minun vuoroni.

VIKTOR. Vieläkö jatkamme?

SYLVI. Tietysti. Eikö tämä sitten ole hauskaa?

VIKTOR. Kyllä--mutta--

SYLVI. Ei mitään »muttaa». Kas niin, anna minun nyt sitoa huivi
silmillesi. Taivuta vähän polviasia, että yletän. Kas noin. Näetköhän
sinä nyt myöskin, vai--?

VIKTOR. En pikkuistakaan.

SYLVI. Kuulepas, veitikka, sinä näet ihan varmaan tuolta alta?

VIKTOR. Minä vakuutan.

SYLVI. Vedetään kuitenkin huivia alemma varmuuden vuoksi. No--ja nyt
pyöritään vähän.

VIKTOR. Tehdään niin. (Tarttuu molemmin käsin hänen vyötäisiinsä ja
pyörii ympäri.)

SYLVI. Jo riittää--ei enää--Viktor, kuuletko--päästä minut irti!

VIKTOR. Ei vielä!

SYLVI. Herra varjele,--Viktor, mitä sinä ajattelet?

VIKTOR. Tanssitaanko polkkaa?

SYLVI. Osaatko sinä viedä minua huivi silmillä?

VIKTOR. Koetetaan. Laulapas vähän.

SYLVI. Trall-lall-lalala, trall-lalla, trall-lall-laa--Ei, tiedätkös
Viktor, näin hauskaa ei minulla ole ollut vielä elämässäni.--Taivas,
nyt sinä olit vähällä kaataa pöydän nurin.--Trall-la-la-lall-lall-laa--

(Etehisessä soitetaan.)

SYLVI. Herra jumala!

VIKTOR (tempaa huivin silmiltään). Miehesi--?

SYLVI. Istu keinutuoliin--pian! (Suorii pöytäliinaa, järjestää kiireesti
tuolia.) (Soitetaan toinen kerta.)

SYLVI. Minä tulen--minä tulen!

VIKTOR. Sinähän olet ihan hengästynyt.

SYLVI. Entäs itse. Kas tuossa, ota tupakkaa. (Soitetaan kolmas kerta.)

VIKTOR. Avaa, herran nimessä!

SYLVI (juoksee etehiseen ja avaa oven). Oh, Viktor, ei mitään hätää, se on vaan Alma!

ALMA (tulee sisään). Niin, kukas sitten?

SYLVI. Luulimme sinua Akseliksi. Istu, Alma kulta. Ja ota työ esille.--Taivas, kuinka sydämmeni läpättää. Säikähdin niin--että--

ALMA (ottaa käsityön laukustaan). Mitä sinä sitten säikähdit?

SYLVI. Oh, en mitään, en kerrassaan mitään. (Nykäsee salaa Viktoria ja istuu tuolille häntä lähelle.) Kaunis ilma tänäin.

ALMA. Päinvastoin, siellähän sataa lunta.

SYLVI. Vai niin--? Sitä minä en tiennytkään.--Mutta eilen ainakin oli kaunis ilma.

ALMA. Niin, eilen kyllä oli kaunis ilma.

SYLVI. Ja huomenna on luultavasti myöskin. Baromeetteri nousee!

ALMA. Nouseeko se?

SYLVI. Niin, en minä tiedä, jos se nousee, minä vaan niin arvelen.

ALMA. No, joko te olette uudistaneet tuttavuuttanne Viktorin kanssa?

VIKTOR. Luonnollisesti, koska kerran istun täällä.

ALMA. Minä tarkoitan noin--lähemmin. Vanhan ystävyuden nojalla, lapsuuden ajoilta.

SYLVI. Arkkitehti Hoving ei näy niitä enää muistavan.

ALMA. »Arkkitehti Hoving»?--Minusta sinä äsken sanoit häntä Viktoriksi.

SYLVI (nauraen). Sanoinko? Siinä oli! Niin minulle aina käy, kun koetan teeskennellä.

ALMA. Minkätähden sinä teeskentelisit, Sylvi?

SYLVI. Niin, sanopa muuta! Minkätähden sitä tekisin!--Asia on, näetkös, semmoinen, että minusta tuntuu ihan siltä, kuin olisin taas kahdentoista vanha. Ja kun hän tuossa olisi kuudentoista.

ALMA. Kuinka se on mahdollista?

SYLVI. Niin, sitä en itsekään ymmärrä. Mutta nyt esimerkiksi en mitenkään voi istua hiljaa ja puhella säädylisesti, niinkuin täysikäisillä on tapana tehdä. Minun oikein sormiani kutkuttaa, kun näen Viktorin istuvan tuossa noin joutilaana. Kuule, (vetää tuolinsa vastapäätä Viktorin tuolia) vieläkö sinä osaat taputusleikkiä, mitä? Pane kätesi noin ikään,--joudu, ja sitten: yks' kaks'--yks' kaks'--yks' kaks'--ei, sinähän vasta olet kömpelö.--Aletaanpa alusta, no yks' kaks'--yks'--

ALMA. Minä en tosiaankaan käsitä, kuinka aikuiset ihmiset voivat olla tuommoisesta huvitetut.

SYLVI. Yks' kaks' yks' kaks'--yks' kaks' yks' kaks'--yks' kaks'--yks' kaks'--koettaisipa sinäkin, Alma, yks' kaks'--yks' kaks'--yks' kaks'.

ALMA. Ja Viktorin--aika mies--

VIKTOR. Lopetetaan nyt jo. (Lopettaa leikin.)

SYLVI. Ei hyi!--kas vaan. Alma tuntuu olevan sinun holhoojasi, niinkuin Aksel minun.

VIKTOR. Minun holhoojani?

ALMA. Jos Viktor luottaa minun arvostelukykyyne ja mielellään seuraa minun neuvojani, jota hänen ei vielä koskaan ole tarvinnut katua--

SYLVI. Ei--kukas sitä tahtoo väittää? Sinähän aina olet niin viisas ja järkevä, että oikein tuntuu kamalalta.

ALMA (hymyillen). Elä keskeytä minua. Jos Viktor niinkuin sanoin, vanhasta kokemuksesta luottaa minuun, niin pitääkö minua siltä sanottaman hänen holhoojakseen?

SYLVI. Sama se on, sanotaanko sinua siksi tai ei, se sinä kumminkin olet; sillä sinä olet yksi noita täydellisiä, vanhurskaita ja siveitä ihmisiä, jotka eivät koskaan erehdy, eivät koskaan tee mitään tyhmyyksiä, ja jotka eivät milloinkaan maailmassa ole olleet lapsina--

VIKTOR. No--no--

SYLVI. Ei, sillä he ovat syntymästään saakka ymmärtäväisiä ja vakavia ja mallikelpoisia kaikessa, ja Jumala on varmaankin luonut heidät varta vasten holhoojiksi meille syntisparoilta.

ALMA. Toisin sanoen, meidän tehtävämme on vartioida teitä ja estää teitä tekemästä tyhmyyksiä.

SYLVI. Niin, jos me vaan _annamme_ teidän alituisesti komentaa itseämme. Mutta minäpä sanon, että se välistä saattaa ärsyttää minua niin, että joudun ihan raivoon--ja olisin valmis tekemään mitä tahansa--kun vaan pääsisin tuosta kauheasta vartioimisesta,--vaikka suurimman hurjuuden, jos niiksi tulee.

ALMA. Sylvi kulta, aina sinä kiivastut niin kauheasti.

SYLVI. Ja sinä sinä et kiivastu koskaan!

VIKTOR. No, no, ei riidellä. Puhutaan ennen jostakin muusta.--Tuletko sinä tanssiaisiin tänä iltana, Sylvi?

SYLVI (allapäin). En suinkaan.

VIKTOR. Miksi et?

SYLVI. Aksel ei varmaankaan anna itselleen aikaa. Eikä häntä luultavasti halutakaan.

VIKTOR. Mutta: voisithan sinä siltä tulla?

SYLVI. Menettekö te sinne?

VIKTOR. Kyllä. Me menemme molemmat, sekä Alma että minä. Tule nyt mukaan, minä pyydän sinut ensimmäiseen franseessiin.

SYLVI. Kyllähän. se olisi kovasti hauskaa, mutta--

VIKTOR. Jos sinä nimi vain tahdot tanssia kanssani.

SYLVI. Oh,--kaikkein ennemmin sinun kanssasi, tietysti.

VIKTOR. Ja minä kyllä saatan sinut kotiin, jos niin ettei miehesi tule.

SYLVI. Ja Alma varmaankin--Alma kulta, suutuitko sinä minuun? Anna anteeksi, enhän minä niin pahaa tarkoittanut.

ALMA (hymyillen). Mitäpä se hyödyttäisi, jos sinuun suuttuisikin? Sinä olet nyt kerran semmoinen--kuin olet.

SYLVI. Niin, siinä olet oikeassa. Minä olen juuri semmoinen kuin olen. Niin ett'ei maksa vaivaa välittää pikku asioista.--No niin--(Rukoillen.) Ottaisithan sinäkin pitääksesi huolta minusta, Alma kulta, että Aksel voisi olla rauhoitettu siinä suhteessa?

ALMA. Mielelläni.

SYLVI. Kiitoksia, Alma rakas.--(Hyppää ylös ja puristaa häntä kaulasta.) Niin, sinä olet kumminkin aina hyvä ja kiltti.--Topp, Viktor? Me tanssimme yhdessä ensimmäisen franseessin tänä iltana?

VIKTOR. Sen teemme!

SYLVI. Ja muita tanssia vähän väliä. Sinun pitää hakata minua hirveästi, kuules!

VIKTOR. Ahkeruus on ilomme, herra katteini!

SYLVI. Oi, kuinka siellä tulee hauska! Niin jumalattoman hauska!--Minä otan morsiuspukuni--niin, tiedätkös, morsiuspukuni--se kuuluu sopivan minulle erinomattain.--Hyvä, rakas Viktor, näin iloinen en minä ole ollut sitten kun sinä viimeksi olit täällä, kuusi vuotta takaperin. Uskotko?

VIKTOR. Enpä oikein.

SYLVI. Maltapas--kyllä minä opetan sinut epäilemään.

(Aksel tulee etehiseen.)

SYLVI. Kas, tuolla on Aksel--sinä tulet kuin kutsuttu, holhooja-setä.

AKSEL (tervehtii vieraita). Sepä hauskaa.--Mitä kuuluu, neiti?

SYLVI. Niin, tiedätkös, mistä täällä on kysymys?

AKSEL (hymyillen). Ei, minulla ei ole aavistustakaan.

SYLVI. Että me menemme tänä iltana tanssiaisiin.

AKSEL (laskee paperit kädestään pöydälle).

SYLVI. Mitäs sinä siitä sanot, Aksel?

AKSEL. Vai niin, vai »menemme me tanssiaisiiin?» Ketkä me?

SYLVI. Me kaikki tyyni. Sinä myöskin.

AKSEL. Jopa jo! Mitä minä siellä tekisin! Enhän minä edes tanssi.

SYLVI. Sinä katselet. Ja sitten sinä puhelet vanhempien herrojen kanssa, ja viet minua puhvettiin tanssien välillä.

AKSEL. Hyvä ystävä--

SYLVI. Aksel kulta, elä nyt kiellä! Minulla kun on niin kova halu.

AKSEL. Mutta minullapa ei siihen ole halua ollenkaan, pikku kissimirri. Ja sitä paitsi--minä en mitenkään jouda.

SYLVI. Niin, sitten en tiedä muuta neuvoa, kuin että annat minun mennä Alman ja Viktorin kanssa. Sillä täytyy minun kumminkin päästä sinne. Ajatteles, enhän ole vielä milloinkaan ollut kunnollisissa tanssiaisissa.

AKSEL. Mitä niissä oikeastaan tehdään, noissa tilaisuuksissa? Tuskin muuta kuin tanssitaan, vai kuinka?

ALMA. Eipä juuri.--Joskus tarjotaan vähän laulua ja soittoa.

AKSEL. Jos siellä edes tapaisi tuttaviaan. Mutta arvaan, ettei sinne vanhempia herroja tule ketään.

ALMA. Kyllä minä kumminkin olen nähnyt muutamia joka kerta. Kuuluvatpa pelaavan vistiäkin jossain siellä herrojen puolella.

VIKTOR. Niin minäkin olen kuullut kerrottavan.

AKSEL. Se on muuten yhdentekevä. Minä puolestani en juuri erittäin välitä korttipelistäkään. Mutta jos tuota nyt kerran kumminkin tekisi pikku vaimolleen mieliksi ja menisi sinne.

SYLVI. Niin, tiedätkös, niin minäkin arvelen. Kerran kumminkin täytyy tehdä pikku vaimolleen mieliksi.

AKSEL. Sillä muuten hän arvattavasti on nyrpeillään--

SYLVI. Siitä saat olla varma.

AKSEL. No niin, mikäpä siinä sitten auttaa. Täytyy antaa vaan kauniisti myöten.

SYLVI. Näettekös, kuinka kiltti hän on yhtä kaikki, tuo minun rakas herrani ja mieheni! Aina hän ensin mutisee vastaan, mutta kun kaikki ympäri käy, pääsen minä kumminkin lopulta tahtoni perille.

AKSEL. Elähän siinä kovin kerskaile, pikku sirkkunen. Saattaa helposti tapahtua, että rupean vastakynteen.

SYLVI. Sen jätät kauniisti tekemättä, holhooja-setä.

AKSEL. Jaa, jaa. Ei ole takeita.--Kuinkas muuten on,--antaako emäntämme meille kahvia tänään?

SYLVI. Kyllä--heti paikalla. Saatte oikein hyvää kahvia ja pieniä leivoksia senkin seitsemää lajia. (Juoksee vasemmanpuoliselle ovelle ja koettaa työntää sitä auki.) Ei, mutta mikäs ovella on? Ah--niin, hyvänen aika, sehän on lukossa. En muistanutkaan. (Katsoo Viktoriin, hymyilee ja pudistaa päätään.) Viktor!

AKSEL. Minkätähden se oli lukossa?

SYLVI. Kysy Viktorilta?

VIKTOR. Minultako?

SYLVI. Kuinka hän näyttää viattomalta! (Uhkaa sormellaan.) Voi, sinua veitikka! (Menee vasemmalle.)

VIKTOR. Sylvi laskee leikkiä.

AKSEL. Hän on aika hulivili toisinaan.

ALMA. Semmoinen hän on ollut kaiken ikänsä. Koulussa olivat opettajat usein pahemmassa kuin pulassa eivätkä tienneet, mitä hänelle tekisivät. Ei kukaan ollut niin vallaton kuin Sylvi.

VIKTOR. Eikä kukaan niin viehättävä kuin hän.

ALMA. Nyt puhut itsesi pussiin, Viktor. Niin, herra Vahl--ei auta muu kuin tunnustaa totuus. Veljeni tässä oli siihen aikaan kovasti ihastunut Sylviin.

AKSEL. Sen kyllä uskon.

VIKTOR. Oh--mitäs niistä. Mehän olimme silloin lapsia vielä.

AKSEL. No niin--.

SYLVI (tulee vasemmalta). Hyvät naiset ja herrat, kahvipöytä odottaa. Tarjoo käsivartesi Almalle, Aksel.

AKSEL. Saanko luvan, neiti? (Menevät ruokasaliin vasemmalle.)

SYLVI (työntää ruokasalin oven kiinni). Viktor, oletko sinä nyt vihainen?

VIKTOR (tarjoo hänelle käsivartensa). Sietäisipä melkein olla.

SYLVI. Mutta et henno kumminkaan, vai mitä?

VIKTOR. En--en minä henno!

SYLVI. Kuinka herttaisen hyvä sinä olet! Minä pidän sinusta niin kovasti.

VIKTOR. Pidätkö tosiaankin, Sylvi? Onko se ihan täyttä totta?

SYLVI. Tietysti! Mutta sinä, paha poika, et taida välittää minusta tuon

taivaallista?

VIKTOR. Mistä sen tiedät?

SYLVI. Noo--minä vaan arvaan.

VIKTOR. Toisen käsityksen sinulle antaisin, jos vaan uskaltaisin.

SYLVI. Uskaltaisit? Minkätähden sinä et uskaltaisi?

VIKTOR. Sylvi--pahoin pelkään, että--

SYLVI. Että mitä--? Sinähän vasta olet soma--

VIKTOR. Että olen kohta yhtä pikiintynyt sinuun, kuin ennen pikku poikana.

SYLVI. Oho--nyt narraat.

VIKTOR. Vielä pahemmin--kymmentä vertaa pahemmin.

SYLVI. Narraat--ihan varmaan.--Voitko katsoa minua suoraan silmiin?

VIKTOR. Voin kyllä.

SYLVI (katsoo vähän aikaa häntä silmiin, peräytyy vavisten, punastuu,--hämillään. Kätkee kasvonsa toiseen käsivarteensa, kuiskaa). Viktor--minkä tähden sinä--Viktor--!

VIKTOR. Mitä niin, Sylvi?

SYLVI. Minkätähden sinä katsoit minuun sillä tavalla--?

VIKTOR. Sylvi--vieläkö epäilet? Mitä--?

SYLVI. En.

VIKTOR (matalalla äänellä.) Sylvi--?

SYLVI (kääntyy pois yhä käsivarsi silmillä). Ole vaiti--!

VIKTOR. Sylvi--suutuitko sinä?

SYLVI. En. (Ojentaa hänelle toisen kätensä.)

VIKTOR (suutelee sitä). Sylvi'

AKSEL (ruokasalista). Minnekä te jäitte? Kahvi jäähtyy.

VIKTOR. Sylvi--taivaan nimessä--sinä olet niin tulipunainen ja kiihtynyt--

SYLVI (läähättäen). Tuntui niin--kummalta katsoa sinua silmiin, Viktor.

AKSEL (niinkuin ennen). Kuuletteko siellä?

VIKTOR. Kyllä. Me tulemme tuossa paikassa.--Sylvi, joudu--!

SYLVI. Mene edeltä.--Minä tulen sitten vähän ajan päästä.

VIKTOR (tekeytyy tyyneksi, välinpitämättömäksi, menee sisään).

SYLVI. Hän pitää minusta! Hän pitää minusta!--Oi, kuinka minä olen äärettömän onnellinen!

VIKTOR (ruokasalin ovelta). Sylvi! Sylvi! Kahvi on jo kaadettu kuppiin.

SYLVI (rientää loistavan iloisena häntä vastaan). Minä tulen, minä tulen!

(Esirippu laskee.)

TOINEN NÄYTÖS.

(Tanssiaisat. Näyttämö kuvaa sivuhuonetta, jonka peräovet ovat auki tanssialiin, missä parhaillaan tanssitaan franseessia. Vasemmalla ovi virvoitushuoneeseen. Sohvia, lepotuolia, istuimia, pöytiä sekä korkeita kasvia huoneen sivuilla. Oikealla sisäänkäytävä etehisestä.)

Metsäherra Sandell sekä luutnantit Harlin ja Idestam seisovat muutamien muiden herrojen kanssa ja katsovat tanssia.)

HARLIN. Suloinen! Viehättävä!

IDESTAM. Ken on hän? En muista koskaan nähneeni häntä ennen.

HARLIN. Vasta puhjennut ruusun-nuppu. Lyön veikkaa, että hän on ensimmäisissä tanssiaisissaan.

IDESTAM. Sandell, tulepas vähän tänne.--Sinä varmaankin tunnet tuon naisen tuolla, vaikeassa harsopuvussa?

SANDELL. Kyllä.--Mitä hänestä?

IDESTAM. Toveri tässä on tulessa ja liekissä.

HARLIN. Uusi tähti taivaalla, joka loistollaan voittaa kaikki muut.

SANDELL. Jäähdytä mieltäsi, veli hyvä. Se tähti on liian korkealla. Ei sinun auta häntä tavotella.

HARLIN. Saanenhan kumminkin tietää hänen nimensä?

SANDELL. Saat kernaasti. Voinpa vaikka esitellä sinut hänen miehelleenkin, joka istuu tuolla virvoitushuoneessa, jos niin tahdot.

HARLIN. Mitä sanot? Onko hän naimisissa?

SANDELL. Pahaksi onneksi!

IDESTAM. Ei, kuule, tuota sinä et voi meihin puijata. Mutta sinulla on ehkä itselläsi aikeita tytön suhteen, jos oikein arvaan.

SANDELL. Johan nyt oli!--Kysykää muilta, ellette minua usko.

HARLIN. Tai ehk'et tiedä, ketä me tarkoitamme--

SANDELL. Tiedän kyllä, eihän siellä ole ketään muuta valkoisessa harsopuvussa, kuin rouva Vahl.

IDESTAM. Hän, joka nyt menee tuolla oikealla!

SANDELL. Juuri sama.

HARLIN. Ja rouva jo! Perhana! Kuinka se on mahdollista? Hän näyttää vielä niin nuorelta. On aivan kuin pieni koulutyttö.

SANDELL. Niin, ei hän vielä ollut lapsenkenkiään kuluttanut, kun meni naimisiin holhoojansa kanssa.

HARLIN. Vai niin, vai holhooja se hänet kaappasi itselleen, ennenkuin muut vielä tiesivät hänestä mitään. Mokoma kettu.

IDESTAM. Häntä sietäisi vähän rangaista, eikö totta?

HARLIN. Me hakkaamme hirveästi hänen kaunista rouvaansa tänä iltana. Kiusallakin!

SANDELL. Sh--! Hän tulee. (Tohtori Tuneberg, tullinhoitaja Brun ja Aksel tulevat virvoitushuoneesta.)

BRUN. Olet aivan oikeassa, hyvä veli. Piru näissä iloissa kulkekoon. Mutta minkäs sille tekee? Isänä ja aviomiehenä täytyy vaan olla mukana, joko sitten tahtoo, tai on tahtomatta.

TUNEBERG. Miksi mennä naimisiin? Miksei pysyä ennemmin vanhana poikana niinkuin minä, ja säilyttää kultainen vapautensa?

AKSEL. Mutta tulethan sinäkin tanssiisiin tuon »kultaisen vapautesi» kanssa, vaikka et tanssi. Vai onko sinusta niin hauska katsoa muiden iloa?

TUNEBERG. Ei, hiisi vieköön, olekaan. Mutta jossakin sitä täytyy iltaansa kuluttaa.

BRUN. Puhu sitten vielä »kultaisesta vapaudesta»! Sinulla on ikävä-- et tiedä miten iltaasi kuluttaisit. Ei, toista on sittenkin olla perheenisänä.

SANDELL. Aksel, tulepas katsomaan, kuinka nuoret herrat täällä hakkaavat sinun kaunista rouvaasi.

AKSEL. Anna sinä heidän hakata. Ei se minua haittaa.

SANDELL. Hoving varsinkin näkyy olevan pahasti pikiintynyt.

AKSEL. Hupaista kuulla.

SANDELL. Eikä, helkkarissa? Onko se sinusta hupaista kuulla? Etkö ole ollenkaan mustasukkainen?

AKSEL. En tunne mitään oireita.

TUNEBERG. Ohoo,--sinä vaan teeskentelet. Niinkö luulet, ettei sitä huomata?

BRUN. Tunnusta pataa, velikulta. Lääkärin terävä silmä on jo huomannut vaivasi.

AKSEL. Olkaa löpsemättä! Mitä se minuun koskee, vaikka koko maailma olisi rakastunut vaimooni, kun hän vaan pysyy uskollisena.

SANDELL. Mutta entäpä jos hän nyt sattuisi ihastumaan johonkuhun noista ihailijoistaan?

AKSEL. Ei hätää mitään. Siihen hän on liian lapsellinen ja viaton.

TUNEBERG. Hoh--hoo, veli hyvä! Luuletko sinä että lapsellisuus ja viattomuus voivat varjella ihmistä intohimoista? Suuri erehdys! Senkö verran sinä tunnet ihmisluontoa?

AKSEL. Ainakaan ne eivät yllytä niitä.

TUNEBERG. Siitä voi olla eri mieltä. Nuoruus on vaikutuksille altis, ja viattomuus puuttuu kokemusta, muistapas se.

BRUN. Jo riittää filosofia, hyvät herrat. Franseessi on lopussa, naiset tulvaavat kohta tänne vilvoittelemaan. Parasta kun korjaamme ajoissa luumme heidän tieltänsä.

TUNEBERG. Pitänee sitten mennä takaisin tuonne tupakansavuun.

BRUN. Minäpä taidan antaa hyvän päivän koko ilolle ja karata tiehen.

AKSEL. Ja minä kysyn Sylviltä, eikö hän jo ole saanut tarpeekseen tästä huvista.

SANDELL. Ei, kuule, et suinkaan sinä vielä vie rouvaasi pois? Täällä on kaksi nuorta luutnanttia, jotka joutuisivat epätoivoon. Ikään juuri pyysivät, että esittäisin heidät hänelle ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa.

AKSEL. Erittäin suuri kunnia. Mutta minulla ei ole hituistakaan halua kiusata itseäni kuoliaaksi luutnanttien tähden.

SANDELL. Kyllä rouvasikin haluaa jäädä, sen näkee. Hän huvittelee oikein sydämmensä pohjasta, katsopa tuonne. Olisihan sääli häiritä hänen iloansa.

TUNEBERG. Sääli on Akseliakin. Toiset liehakoivat hänen kaunista rouvaansa, itse saa hän kävellä täällä nolona, miesparka--ymmärrättehän, ettei se voi olla kovinkaan hauskaa.

AKSEL. Vähät siitä. Mutta minun täytyy nousta aikaisin ylös huomisaamuna. Minulla on työtä--

TUNEBERG. Syytä sinä työtä.

BRUN. Ole kärsivällinen, veli kulta, ja jää siivosti tänne. Minun täytyy tehdä samoin--kun kaikki ympäri käy. Tule, niin otamme pullon viiniä tuolla!

(Brun, Tuneberg ja Aksel menevät vasempaan. Soitto laukoo salissa. Seuraavan kohtauksen aikana kulkee naisia ja herroja edestakaisin huoneessa.

Karin Löfberg, Anni Vidgren, Elin Grönkvist ja Alma Hoving tulevat sisään.)

ANNI. Emmekö istu tänne vähäksi aikaa?

ALMA. Istutaan vaan. Täällähän on viileätä.

KARIN. Uh, kuinka minusta on ikävää tänä iltana.

ANNI. Ikävää? Kuinka niin? Minusta täällä päinvastoin on aika vilkasta.

ELIN. Sinähän olet myötäänsä lattialla, Karin. Saat tanssia niin paljon kuin ikinä tahdot. Miekkonen! Olisinpa minä sinun sijassasi--!

ANNI. Sylvi on tavattoman sievä valkoisessa harsossaan, eikös ole?

KARIN. Sievä? Kaikkea muuta!

ALMA. On kyllä, Karin. Minä en ole vielä koskaan nähnyt häntä niin kauniina. Tuo morsiuspuku sopii hänelle mainiosti.

KARIN. Päinvastoin! Se ei sovi hänelle ollenkaan. Ja kauhean ruma on hänen pukunsa sitäpaitsi, se täytyy teidän myöntää.

ANNI. Minusta se on erinomaisen hieno ja komea.

ELIN. Karinin pukuun sitä ei kumminkaan voi verrata, ei likimainkaan. Eikä hän muutenkaan ole niin kaunis kuin Karin.

KARIN. Ja oletteko huomanneet, kuinka hän käyttäytyy tänä iltana?

ANNI. Niin, hän näkyy olevan kovasti ihastunut sinun veljeesi, Alma.

KARIN. Oikein se hävettää. Kaikki ihmiset katsoivat heihin viime franseessissa.

ANNI. Minä en ole koskaan hyväksynyt sitä tapaa, jolla Sylvi kohtelee nuoria herroja. Hän on liian vapaa ja tuttavallinen heidän suhteensa. Eikä se sovi nuorelle rouvalle. Minun mielestäni heidän varsinkin pitäisi olla arkoja arvostaan. Ei koskaan alentua liehakoimisiin, eikä antaa mielistellä itseään. Semmoisesta helposti saattaisi syntyä pahoja puheita.

ALMA. Niin, kyllä sinä olet oikeassa, Anni. Mutta voiko nyt sanoa, että Sylvi--

KARIN. Minä vaan ihmettelen sinun veljeäsi, Alma. Hän, joka on niin vakava ja järkevä--kuinka hän voi olla huvitettu semmoisen harakan seurasta, kuin Sylvi on? Eikö hän huomaa sitä pintapuolista ja turhamaista luonnetta, joka hänessä niin selvästi pistää esille? Minä luulin tosiaankin, että herra Hovingilla olisi enemmän arvostelukykä.

ANNI. Herrat ihastuvat aina pintapuolisiin ja turhamaisiin naisiin. Sehän on tunnettu asia.

ALMA. Elä sano. Viktor ainakaan ei välitä semmoisista, sen tiedän. Mutta he ovat vanhoja lapsuudenystäviä Sylvin kanssa; pieninä jo leikkivät yhdessä joka päivä--

ANNI. Entä sitten? Vanha lapsuudenystävä hän on minunkin kanssani. Mutta emme me siltä ole noin hirveän hyvää.

ALMA. Niin, sinä kun pidät kaikki herrat niin kaukana luotasi kuin mahdollista.

ANNI. Muu ei sovellu nuorelle naiselle. Semmoinen on minun ajatukseni.

ALMA. En minä suinkaan tahdo puolustaa Sylviä, mutta kyllä te kumminkin tuomitsette häntä liian ankarasti. Hän on oikeastaan vaan lapsi vielä.

KARIN. Kyllä kai! Keikailija hän on, ei muuta mitään.--Ja noin tuttavallinen suhde vanhan ystävyuden nojalla saattaa vielä helposti kehittyä joksikin muuksi. Sylvi ja herra Hoving saisivat olla varuillaan--

ALMA. Ei, hyvä Karin! Kuinka voit tuonlaista ajatellakaan!

KARIN. On sitä nähty ennenkin.

ALMA. Viktor rakastuisi toisen miehen vaimoon? Ei ikinä! Luulin toki, että tuntisit hänet paremmin.

KARIN. Oletko tarkastanut häntä tänä iltana?

ELIN. Sinuunhan herra Hoving on rakastunut, Karin. Etkö muka tiedä?

ANNI. Sh--! Elkää puhuko niin kovaa. (Sylvi ja Viktor tulevat käsi kädessä salista.)

VIKTOR. Säästät siis kotiljongin minulle, Sylvi?

SYLVI. Sekä sen että kaikki franseessit lisäksi, jos niin tahdot. (Heittäytyy nojatuoliin vasemmalle.)

VIKTOR. Oi, kuinka mielelläni minä tahtoisin! Mutta pahaksi onneksi se ei käy päinsä.

SYLVI. Minkätähden ei?

VIKTOR. Sylvi kulta, ihmiset moittisivat meitä siitä.

SYLVI. Ja mitä he sitten osaisivat sanoa? Että me molemmat tanssimme kernaimmin yhdessä? Sehän olisi vaan puhdas totuus, tiedämmä.

VIKTOR. Niin, mutta sitä pidettäisiin pahana, hyvä ystävä.

SYLVI. Mistä syystä?

VIKTOR. Siitä syystä, että se olisi vastoin yleistä tapaa. Eihän kukaan tanssi koko iltaa saman henkilön kanssa.

SYLVI. Ei, sillä kaikki tahtovat kernaammin vaihtaa tanssitoveria. Niin olen minäkin tehnyt ennen. Mutta tästä lähtien minä tahdon tanssia vaan sinun kanssasi--enkä kenenkään muun.

VIKTOR. Sylvi, Sanonkohan sinulle nyt jotain?

SYLVI. Sano!

VIKTOR. Sinä olet niin viehättävän kaunis tänä iltana.

SYLVI. Elä? Oikeinko totta?

VIKTOR. Oikein totta.

SYLVI. Mutta sinä sanot muille samaa. Karin Löfbergille esimerkiksi?

VIKTOR. En, kuolemani kautta. Häntä ei voi likimainkaan verrata sinuun. Ei häntä eikä ketään muuta. Sinä lyöt heidät kaikki laudalta.

SYLVI. Voi--sinä olet kovasti hyvä, kun pidät minusta. Minäkin pidän sinusta niin--niin--niin--äärettömästi. Enemmän kuin kenestäkään muusta ihmisestä maan päällä.

VIKTOR. Sylvi,--ole varuillasi--sinä teet minut ihan hulluksi. Etkö jo huomaa, kuinka minun on laitani?

SYLVI. Kuinka sinun on laitasi?

VIKTOR. Elä leiki tulen kanssa!

SYLVI. Mitä sinä tarkoitat? En totisesti ymmärrä, en luotua sanaa.

VIKTOR. Etkö ymmärrä? No hyvä! En minäkään tahdo häiritä sinun rauhaasi. Taivas varjelkoon!

SYLVI. Vai niin! Sinä aijot ruveta tässä salaperäiseksi!

VIKTOR. Ei, ei,--ei se ollut mitään. Ei kerrassa mitään. Minä--minä tahdoin vaan tehdä sinut uteliaaksi.

SYLVI. Eläpäs valhettele, kuule! Sinä ihan varmaan tarkoittit jotain.

VIKTOR. Minä vakuutan--

SYLVI. Tunnusta vaan pois. Ja tee se heti paikalla. Muuten en lepy sinuun ikinä--

VIKTOR. Ei, Sylvi, minä vaikenen, niin kauvan kuin minulla vielä on vähänkään järkeä jäljellä.

SYLVI. Vai niin! Hyvä juttu! Tiedätkös mikä siitä seuraa?

VIKTOR. En--?

SYLVI. Ett'en tanssi enää askeltakaan sinun kanssasi tänä iltana. Niin että menettele nyt sen mukaan.

VIKTOR. Se ehkä olisikin parasta.--Ankarasti sinä rankaiset minua, Sylvi, mutta minä koetan tyytyä kohtalooni ja olla luja.

SYLVI. Ei, Viktor, leikkiä se vaan oli. Päinvastoin--minä en tanssi kenenkään muun kanssa, kuin sinun. Niinkuin äsken jo sanoin.

VIKTOR. Mutta sehän se juuri on vaarallista, Sylvi.

SYLVI. Sinähän vasta olet--. Mitä vaaraa siinä olisi?

VIKTOR. Elä kysy enää mitään.

SYLVI. Viktor,--minkätähden sinä olet noin paha? Ennen kerroimme ihan kaikki toisillemme--miksi emme nyt voisi tehdä samoin?

VIKTOR. Ei, ei--!

SYLVI. Hyvä, rakas Viktor--!

VIKTOR. Sylvi--elä katso minuun tuolla lailla. Muuten--menetän kohta kaiken malttini.

SYLVI. Kuinka kauvan sinä kiusaat minua?

VIKTOR. Oh--mikä heikko raukka minä olen. Minun pitäisi paeta tieheni eikä koskaan enää näyttää sinulle silmiäni.

SYLVI. Kas sepä olisi kaunista!

VIKTOR. Enhän minä sitä voikaan. Ei, minä en voi!--Oo Sylvi, kuinka hurmaavan kaunis sinä olet!

SYLVI. Sinä et vastaa mitään kysymykseeni, Viktor.

VIKTOR. No, olkoon menneeksi! Minä tunnustan sinulle kaikki suoraan.-- Mutta ei nyt--toisen kerran, kun olemme kahdenkesken.

SYLVI. Ei kukaan kuule. Näetkös, he puhelevat kaikki keskenään.

VIKTOR. Joku voisi kumminkin tarkastaa meitä.

SYLVI. Se on totta se. Alman silmät ovat juuri nyt tänne päin.

ALMA. Minkätähden te istutte siellä niin kaukana? Ettekö tahdo tulla tänne meidän luoksemme? Kyllä täällä on sijaa.

SYLVI. Ei kiitoksia, meillä on niin hyvä täällä.

KARIN. Elä häiritse heitä, Alma. Näethän, että he tahtovat olla kahdenkesken, erillään muista.

VIKTOR. Mitä sillä tarkoitatte, neiti Löfberg? Selittäkää, minä pyydän.

KARIN. Ettekö ymmärrä yksinkertaisia, selviä sanoja?

VIKTOR. Olin huomaavinani, että niillä oli erityinen merkitys. Mutta samapa se.--Sylvi, näytämmekö neiti Löfbergille, että hän erehtyy?

SYLVI. Kun luulee, että me kernaimmin tahdomme olla kahdenkesken? Ei, ei suinkaan se mikään erehdys ole.

KARIN (nauraa pakollisesti). Sylvi on toki rehellinen.

ANNI. Ja sen hän sanoo kaikkien kuullen. Hyvänen aika sitä Sylviä,

kuinka hän on hirveästi varomaton! Siitähän voi syntyä vaikka minkälaisia juttuja!

ALMA (levottomana). Viktorissa ei ollut syytä. Hän kyllä olisi tullut mielellään, kuulittehan sen.

KARIN. Oh, eipä hänellä näytä olevan ikävä siellä Sylvinkään luona.

ELIN. Oletko sinä mustasukkainen, Karin?

KARIN. Ush, kuinka sinä olet tyhmä, Elin. Minä mustasukkainen!

ELIN. No, johan minä ajattelin!

SYLVI. Kas niin, nyt soitetaan polkkaa. Emmekö tanssi taas vähän?

VIKTOR. Niinkuin tahdot. (Menevät käsikädessä saliin.)

KARIN. Näettekö, kuinka hemeästi he nojaantuvat toisiinsa? Aivan kuin joku vasta kihlattu pari.

ALMA. Sinä liioittelet, Karin. Tuohan on ihan tavallinen asento, kun käydään käsikädessä.

ANNI. Herra Vahl saattaisi juuri pitää parempaa huolta rouvastaan eikä jättää häntä noin omille hoteilleen, kosk'ei hän kumminkaan osaa käyttäytyä niinkuin pitäisi.

ALMA. Hän onkin oikeastaan vasta ensi kertaa tällaisissa tanssiaisissa. Muistattehan, että hän kantoi surua vanhempiensa jälkeen aina siitä saakka, kun tuli täysikasvuiseksi.

ANNI. Se on totta se. Ja siitä syystä häntä ehkä pitäisikin varoittaa ja oikaista. Sinun tehtäväsi se on etupäässä, Alma, varsinkin kun asia koskee veljeäsi myös.

ALMA. Niin, minä lupaan puhutella heitä molempia, ja Viktor malttaa kyllä mielensä, sen saatte nähdä.

KARIN. Olisin suuresti erehtynyt hänen suhteensa, ellei hän sitä tekisi.

(Useita herroja tulee sisään ja pyytävät naisia tanssiin. Näyttämö tyhjenee, ainoastaan salin ovelle jää muutamia herroja katsomaan tanssia.)

Sylvi ja Viktor tulevat sisään.)

VIKTOR. Sinä tanssit kuin enkeli.

SYLVI. Ja sinä viet kuin jumala.--Viktor, katso, kaikki ovat menneet tiehensä. Nyt saamme olla melkein kahdenkesken.--Mitä jos istuisimme tuonne kasvien taakse?

VIKTOR. Mainiota! Täällähän olemme suojassa syrjäisten silmiltä.

SYLVI. Istu sinä tähän.

VIKTOR. Niin lähelle? Uskallanko?

SYLVI. Uskallat, tietysti.

VIKTOR (tarttuu hänen käteensä). Sinulla on niin pieni, sievä käsi.
(Suutelee sitä.)

SYLVI (tempaa sen sukelasti pois, punastuen ja hämillään). Minkätähden
sinä teet noin, tuolla tavalla?

VIKTOR. Kun en malttanut olla sitä tekemättä.--Sylvi--oliko se sitten
niin väärin?

SYLVI. Ei--en minä tiedä.

VIKTOR. Niinpä anna minun suudella sitä vielä kerran.

SYLVI. Viktor--nyt sinulla taas on tuo sama katse.

VIKTOR. Mikä katse, Sylvi?

SYLVI. Tuo, joka on niin kummallinen. Joka polttaa kuin tuli, ja panee
minut vapisemaan.

VIKTOR. Minkätähden käännät pääsi pois? Pelloittaako se sinua?

SYLVI. Pelloittaa, ja tekee onnelliseksi samalla.

VIKTOR. Sylvi, saanko suudella sinun kättäsi? Ei kukaan näe.

SYLVI. Minkätähden tahdot sitä suudella?

VIKTOR. Sentähden, että minä--rakastan sinua.--Siinä nyt on tuo
salaisuus, jota äsken tahdoit tietää. Minä rakastan sinua niin
kiihkeästi, niin tulisesti, ett'en enää voi itseäni hillitä.--Elä
tuomitse minua liian ankarasti, Sylvi.

SYLVI. Oh--Viktor--!

VIKTOR. Tiedän kyllä, että minun olisi pitänyt vaieta. Ei ilmaista
tunteitani, vaan tukahduttaa ne väkipakolla. Mutta minä en voinut--ne
saivat minusta vallan.--Sylvi--nyt tiedät, kuinka minun on laitani. Tee
minulle, mitä tahdot. Määrää mikä rangaistus tahansa,--minä alistun
kaikkeen. Tahdotko että matkustan pois--ehkä jo huomispäivänä, sano?

SYLVI. Matkustat pois? Ei, Viktor, sitä et saa tehdä.--Et saa lähteä
pois, minä surisin itseni kuoliaaksi.

VIKTOR. Sylvi--! Uskallanko ajatellakaan? Sinä--?

SYLVI. Nyt putoo kuin suomukset silmistäni. Olenhan minä rakastanut
sinua aina lapsuudesta saakka, Viktor.

VIKTOR. Ilman että olet sitä tiennyt?

SYLVI. Ilman että koskaan olen sitä tiennyt. Ajattele, kuinka hirmuisen
tyhmä minä olin. Itkin sinua pitkät ajat, kannoin valokuvaasi povellani,
suutelin sitä päiväkaudet, ja kun nukuin illalla, jäi se käteeni--enkä
sittenkään ymmärtänyt, että tuo kaikki oli rakkautta. Kylläpä olin koko
hupakko! Totta tosiaan!

VIKTOR. Jos silloin jäin tänne, olisimme nyt varmaankin naimisissa--tai

ainakin kihloissa. Ja sinä olisit minun--minun ikiomani! Ihan huimaa päätäni sitä ajatellessa! Nyt siihen sijaan--kuolema ja kirous--

SYLVI. Mitä nyt--?

VIKTOR. Nyt toinen saa puristaa sinua syliinsä, suudella ja hyväillä sinua--ja omistaa sinut kokonaan, eikä minulla ole mitään oikeuksia. Sinä olet toisen oma--

SYLVI. Ei, Viktor, tästä päivästä alkaen olen ainoastaan sinun omasi.

VIKTOR. Elä laske leikkiä. Tiedänhän varsin hyvin, ettei minulla ole mitään toivoa.

SYLVI. Minäpä tahdon olla sinun. Kuule, Viktor, kunnian kautta lupaan, ett'ei tästä lähtein kukaan muu saa suudella eikä hyväillä minua.

VIKTOR. Rakas, pikku Sylvi--sinä olet toisen miehen vaimo.--Sinä et ole enää vapaa.

SYLVI. Mutta minä en rakasta Akselia, minä rakastan ainoastaan sinua. En tiennyt mitä rakkaus oli, kun menin naimisiin hänen kanssansa. Ja sen ilmoitan hänelle vielä tänä päivänä, heti paikalla--

VIKTOR. Ei, Sylvi, Jumalan tähden, sitä et saa tehdä. Et ainakaan vielä--

SYLVI. Miks'en?

VIKTOR. Hän erottaisi meidät ijäksi päiviksi, emme saisi enää koskaan tavata toisiamme.

SYLVI. Emme koskaan edes tavata toisiamme? Hän estäisi--? Ei, Viktor, sinä erehdyt, sinä et tunne Akselia--

VIKTOR. Aksel on siinä suhteessa niinkuin muutkin miehet. Hän nostaisi metelin, kieltäisi minun käymästä talossaan ja sulkisi sinut lukon taakse.

SYLVI. Mitäs sitten teemme, Viktor?

VIKTOR. Meidän täytyy olla varuillamme ensi aluksi. Ei antaa kenenkään aavistaa mitään.

SYLVI. Entä sitten--?

VIKTOR. Miettiä ja tuumailla. Ehkä keksimme jonkun keinon--

SYLVI. Oh, tiedätkös, toivotaan parasta! Kyllä kaikki pian selviää.

VIKTOR. Kenties selviää. Mutta vielä en ainakaan tiedä, millä tavalla--

SYLVI. En minäkään. Mutta täytyyhän meidän jollakin lailla päästä siitä pulasta. Emme huoli surra suotta, ennen aikojaan.

VIKTOR. Oikein puhuttu! Täksi illaksi unohdamme kaikki ikävät asiat. Ja nautimme vaan. Olemme onnellisia ja iloisia. Minä kuvittelen, että sinä olet minun morsiameni,--minun suloinen morsiameni--minun kaunis, loistava morsiamen.

SYLVI. Oh, Viktor, kuinka elämä kumminkin on ihanaa! Luuletko, että enkeleillä taivaassa on niin suurta iloa kuin meillä? En usko, en vaikka!

VIKTOR. Sinä rakastat minua? Sano se vielä kerran.

SYLVI. Minä rakastan sinua! Viktor,--minä rakastan sinua!

VIKTOR. Mun armas morsiameni! Oma Sylvini! Ajattele, jos tämä olisi meidän häällämme. Ja minä saisin viedä sinut kotiini--meidän uuteen, yhteiseen kotiimme. Ja sinne jäisimme sitten kahden--minä saisin ottaa sinut syliini--ja suudella noita mansikkahuuliasi, noita hempeitä poskiasi ja tuota hohtavan valkoista kaulaasi,--ja sinä olisit minun--minun ikiomani! Oi,--mikä autuus se olisi.--Sylvi--sano, seuraisitko minua mielelläsi?

SYLVI. Sitä kysyt!--Armas, vie minut minne tahdot! Minä seuraan sinua heti paikalla. Oh--olenhan minä sinun--ainoastaan sinun omasi tämän jälkeen.

VIKTOR. Kunpa ei koko maailmassa olisi muita ihmisiä, kuin sinä ja minä!

SYLVI. Milloin se kaikki toteutuu, Viktor? Milloin sinä viet minut pois morsiamenasi? Sano!

VIKTOR. Niin milloin,--milloin? Jos sen vain tietäisin!

SYLVI. Eihän siihen ole pitkältä, eihän? Et usko, kuinka palavalla halulla sitä aikaa odotan.

VIKTOR. Entäs minä sitten--? Sylvi--luuletko että minun haluni on vähemmän palava? Olisin valmis ryöstämään sinut tällä hetkellä--

SYLVI. Tee se, Viktor, tee se!

VIKTOR (tarttuu päähänsä). Ei, ei, Sylvi, se olisi sulaa hulluutta. Meidän tulee malttaa mieltämme vielä. Emme saa hätäillä--

SYLVI. Mutta olenhan minä sinun omasi kumminkin? Eikö niin, Viktor?

VIKTOR. Olet, sinä olet minun omani. Minä otan sinut väkisin, ellei muu auta.

SYLVI. Kuinka tämä tuntuu suloiselta, Viktor. Ja kuinka äärettömän onnellisiksi me tulemme! Kokonaan sinun omanasi--sinun luonasi, uudessa yhteisessä kodissa--oh, minua ihan huimaa, kun sitä kuvittelen.

VIKTOR. Mitä sitten, kun nämä kuvitukset muuttuvat todellisuudeksi, Sylvi?--Kestämmeköhän niin suurta onnea, sano?

SYLVI. Kestämme, sen lupaan.

ALMA (tulee salista). Täällähän teidät vihdoinkin löydän! Olen etsinyt teitä joka paikasta.

VIKTOR. Mitä nyt?--Minkätähden olet meitä etsinyt?

ALMA. Kuinka te pysyttelette erillänne kaikista muista koko illan? Ja

sitten istutte vielä täällä kätkössä, ettei teitä kukaan näe.

VIKTOR. Entä sitten? Meillä on luullakseni valta tehdä niinkuin tahdomme.

ALMA. Te tanssitte vaan toisten kanssa, ette kenenkään muun, ja tanssien välillä te kuiskaillette ja puhelette niin tuttavallisesti, että kaikki ihmiset sen huomaavat. Mitä te ajattelette? Tällä tavoin tulette yleiseksi puheenaineeksi kaupungissa.

VIKTOR. Oh--lieneekö tuo niin vaarallista sentään! Mitä he sitäpaitsi osaavat sanoa? Että me, vanhat lapsuuden ystävät, olemme seurustelleet yhdessä tämän iltaa--kun pitkästä ajasta taas kerran saimme tavata toisiamme. Kas tätä nyt! Onko se sinusta niin kauheata--?

ALMA. Viktor, minä tahtoisin puhua sinulle pari sanaa.

VIKTOR. Sen voit tehdä kotona sitten. Huomenna tai ylihuomenna.

ALMA. Ei, nyt heti. Tule vähän tänne syrjään.

VIKTOR. Mitä siellä? Minä sanon sinulle, Alma, että--

ALMA. Että--?

VIKTOR. Että minä en enää tarvitse hoitajaa. Olen nyt vihdoon ja viimein siksi vanha, että voin tulla omin neuvoin toimeen.

ALMA (lempeästi nuhdellen). Viktor--! Noin et ole vielä koskaan puhutellut minua.

VIKTOR. Anna anteeksi, Alma. Mutta minä pyydän, mene pois. Minkätähden sinä häiritset meitä, vaikka näet, että mieluummin olemme täällä kahden?

ALMA. Oikein todella, Viktor, se ei käy laatuun. Kaikki sitä jo paheksivat, ja useat ovat pyytäneet minua varoittamaan teitä molempia.

VIKTOR. Vai niin--? Vaikka mitäpä sitä ihmettelen.--Ihmiset ovat samanlaisia joka paikassa. Aina valmiit juoruamaan, kun vaan saavat vähänkään aihetta.

SYLVI. Emme välitä heistä, Viktor.

ALMA. Sylvi kulta, se saattaisi tulla Akselin korville. Ja hän varmaan siitä narkästyisi.--Enkä minä sitäpaitsi ihmisten tähden ainoastaan tahdo teitä eroittaa, ymmärrättehän sen--

VIKTOR. Vaan minkätähden sitten?

ALMA. Viktor--tule nyt tänne vähäisen.

SYLVI. Enkö minä saa sitä kuulla?

ALMA. Kyllä sanon sen sinullekin, Sylvi, sitten toisen kerran. Ei vielä--. (Vie Viktorin syrjään.) Ole varuillasi, Viktor! Hän on nuori ja kokematon ja pitää sinusta ehkä enemmän kuin hänelle toisen miehen vaimona olisi luvallista. Eikä hän ole tottunut hillitsemään tunteitaan, sen sinä tiedät vanhastaan. Sinun tulee olla järkevä teidän molempien puolesta.

VIKTOR. Elä pelkää kyllä minä vastaan töistäni.

ALMA. Olen koko illan ollut niin levoton teidän tähtenne. Herkiä ajoissa tästä, Viktor, minä pyydän sinua vielä kerran. Ennenkuin tiedät asiastakaan, on teidän suhteenne saattanut muodostua semmoiseksi, joksi et nyt voi sitä ajatellakaan. Vetäänny erillesi! Sitä et kadu. Usko minua.

VIKTOR. Alma kulta--sinä näet aaveita keskellä kirkasta päivää.

ALMA. Elä koeta kierrellä, Viktor. Huomasinhan äsken selvään, että teillä jo oli jotakin välillänne.

VIKTOR. Loruja! Mitä se olisi ollut?

ALMA. Jotakin, jota sinä tahdoit peittää. Viktor, Viktor, sinulla on paha omatunto--

VIKTOR. Vielä vain! Mutta sinä olet aina niin turhantarkka. Teet kissasta karhun ja säikähdytät itsesi aivan hukkaan, tyhjänpäiten. Mitä nyt sitten oikeastaan on tapahtunut? Sylvi ja minä olemme puhelleet toistemme kanssa--siinä kaikki.

ALMA. Sinä olet sanonut hänelle asioita, joista et voi vastata. Ja tiedät kumminkin varsin hyvin, että Sylvi on vaan kokematon lapsi. Sentähden sinä oletkin kaksinkertaisesti moitittava. Ja jos sinä viet hänet harhateille, Viktor, niin sanon minä--että sinä olet tunnoton mies, ilman rehellisyyttä, ilman kunniantuntoa--

VIKTOR. Alma--!

ALMA.--kevytmielinen hupakko, jolla ei ole järkeä rahtuisen vertaa.

VIKTOR. Lopeta!

ALMA. Etkö ymmärrä, että tällä tavoin syökset sekä hänet että itsesi turmioon! Ohimenevää, rikoksellista nautintoa sinä haluat ja panet koko tulevaisuutesi alttiiksi. Ja ajattele, minkä surun se tuottaisi vanhemmillekin ja meille kaikille--

VIKTOR. Taidat olla oikeassa, Alma,--saattaisi ehkä niin käydä--

ALMA. Usko minua, Viktor, helpointa on heti alussa kääntyä takaisin huonolta tieltä.

VIKTOR. Niin, niin, sinä olet oikeassa. Oikeassa nyt niinkuin aina ennenkin.--Kiitos, Alma, kiitos varoituksesta, se tuli kreivin aikaan.

ALMA. Kiitos itsellesi! Nyt tunnen sinut taas omaksi veljekseni. Ja nyt hengitän taas helpommin.

VIKTOR. Lähdemmekö pois?

ALMA. Voinhan luottaa sinuun? Lupaatko tehdä asiat selväksi ja saattaa kaikki oikealle tolalle jälleen?

VIKTOR. Mutta mitä sanoo Sylvi?

ALMA. Tulevaisuudessa hän sinua siitä kiittää. Ja pitää sinua rehellisenä ja kelpo miehenä. Hänelle on parempi tuntee muutaman päivän tuskaa, kuin tulla ijäti onnettomaksi.

VIKTOR. Saattaa niin olla.--Alma, minä tahtoisin kernaimmin mennä täältä tieheni nyt.

ALMA. Ei, jää tänne ihmisten tähden. Ajattele Sylvin mainetta. Heittäydy iloiseksi--tanssi ja huvittele. Se on välttämätöntä.

VIKTOR. Niinkö arvelet? No hyvä--tahdon koettaa! Olkoon menneeksi--

ALMA. Kas niin, Sylvi, nyt meillä on kaikki selvillä.

SYLVI. Viimeinkin. Minä jo luulin, ettei teidän keskustelustanne loppua tulisikaan.

ALMA. Niin, näetkös, asia oli tärkeätä laatua.

SYLVI. Koskiko se minua?

ALMA. Osaksi sinuakin.

SYLVI. Mitä se oli, Alma? Sano minulle kaikki, sano nyt heti.

ALMA. Ei, ei vielä tänä iltana. Mutta minä tulen luoksesi jonakin päivänä. Ehkä jo huomenna.

SYLVI. Istu tänne, Viktor, entiselle paikallesi.

VIKTOR. Sylvi elä pyydä.

SYLVI. Sinä näytät niin masentuneelta. Viktor, mikä sinun on? Mitä Alma sanoi? Te salaatte jotain.

VIKTOR. Ole huoletta, Sylvi, sinä saat tietää kaikki. Huomenna tulen luoksesi, aamusta päivin, kello yksitoista. Mutta nyt--niin, nyt emme uskalla enää olla yhdessä tänä iltana, koska kuuluvat pitävän meitä silmällä täällä.

SYLVI. Emmekö uskalla?

ALMA. Ette mitenkään. Te olette jo herättäneet liian suurta huomiota.

SYLVI. Eihän se meitä haittaa vähääkään. Viktor, tule pois istumaan. Minä olen niin levoton. Almakin ihan peloittaa minua, hän näyttää niin vakavalta.

ALMA. Peloittaa? Rakas, pikku Sylvi--. (Istuu hänen viereensä.) Pyysithän itse tänäin aamupäivällä, että pitäisin sinusta huolta, etkö muista?

SYLVI. Kyllä, mutta--

ALMA. Ja minä lupasin sen tehdä. Mutta sinun pitää myöskin luottaa minuun. Eikö totta?--Kas niin, elä ole milläsikään. Niinhän sinä olet allapäin, pahoilla mielin, kuin siipeen ammuttu pikku lintu.

SYLVI. Viktor, sinä et virka sanaakaan?

VIKTOR. En voi sille mitään, Sylvi. Meidän täytyy mukaantua.--Sielua kirvelee,--mutta--rohkaise mieltäsi kumminkin. Pure hammasta, niinkuin minä. Meidän täytyy heittäytyä iloisiksi, sanoo Alma. Kumpikin omalla tahollaan, tietysti.

ALMA. Pyydä Karin Löfbergiä tanssiin, Viktor. Sinä et ole lähestynyt häntä koko iltana. Hän varmaankin tuntee itsensä hyvin loukatuksi.

VIKTOR. Taivasten tekijä! Hän, kaunotar? Jonka ympärillä koko joukko palvelevia kavaljeeria häärii tuolla salissa. Kaipaisiko hän minua?

ALMA. Niin luulen. Voithan siitä muuten itse ottaa selvää.

VIKTOR. Sen tietysti teen. Heti paikalla!

SYLVI. Elä mene, Viktor. Jää tänne vielä vähäksi aikaa.

VIKTOR. Pure hammasta ja heittäydy iloiseksi. Koetetaan, kumpi meistä onnistuu paremmin.--Hei vaan--nyt huimasti riemutaan! Me olemme tanssiaisissa, Sylvi--

ALMA. Joudu, ennenkuin soitto loppuu.

VIKTOR. Ahaa! Vai niin! Sanoitko, että neiti Löfberg on kaivannut minua? Niinpä lähden häntä nyt oikein liehakoimaan. Sitten mahtavat ihmisetkin rauhoittua. (Menee saliin.)

SYLVI. Viktor--!

ALMA. Anna hänen mennä, Sylvi. Usko minua, se on parasta.

SYLVI. Sydäntäni pakottaa niin hirmuisesti. Voi, jos saisin itkeä. Viskautua suulleni tuohon lattialle ja huutaa ja valittaa ja itkeä!

ALMA. Rakas, pikku Sylvi, mitä se hyödyttäisi.

SYLVI. Sillä tavoin tein usein isän ja äidin kuoltua. Varsinkin iltasin. Ja kun olin itkenyt itseni nukuksiin, tuntui minusta ikäänkuin helpommalta sitten seuraavana aamuna.--Mutta ehkäpä siitäkään ei olisi apua tässä surussa.

ALMA. Mitä surua sinulla olisi, pikku Sylvi? Tänään aamupäivällä olit vielä iloinen kuin taivaan lintu.

SYLVI. Tänään aamupäivällä? Ah niin--siitä ei ole sen kauvempaa. En tahtoisi uskoa itseäni samaksi ihmiseksi enää. Niin on kaikki muuttunutta.

ALMA. Oh, hyvä ystävä, se on vaan paljasta kuvittelua. Huomenna, kun olet maannut yösi rauhassa, naurat koko jutulle. Näin myöhään illalla on mielikuvitus kiihtynyt ja silloin näkee usein asiat ja olot ihan väärässä valossa. Kaikki muuttunutta, sanot? Päinvastoin! Kaikki on aivan entisellään. Sinä olet naimisissa, sinulla on kunnollisin, oivallisin mies maailmassa, mies, joka pitää sinusta, joka sanalla sanoen kantaa sinua käsillään. Ei olekaan monella elämä niin hyvällä kannalla kuin sinulla. Ja kovin olisit kiittämätön, ellet tuntisi itseäsi onnelliseksi ja tyytyväiseksi.

SYLVI. Aksel pitää minusta, sanot? Mutta kun jostakin ihmisestä pitää, niin tahtoo myöskin tehdä hänelle mieliksi. Semmoista en voi toivoakaan Akselin suhteen. Tiedän varmaan, että--vaikka polvillani rukoilisin häneltä sitä, jota nyt haluan, ei hän ikipäivinä siihen suostuisi. Oi, ei, hän voi olla kivikova välistä, sen olen jo tarpeeksi asti saanut kokea.

ALMA. Niin, silloin ehkä, kun pyydät häneltä jotain järjetöntä. Ehkä se, jota nyt haluat, juuri on senlaatuista.

SYLVI. Järjellistä tai järjetöntä--sama se, kun elämäni onni siitä riippuu.

ALMA. Tuota minä en usko, Sylvi kulta? Mutta emme huoli väitellä niistä asioista. Jätämme nuo kaikki huomiseen. Tänä iltana tanssimme vaan ja huvittelemme. Emme välitä mistään muusta. Kas niin, tule pois nyt. Tästä lehtimajasta ei meitä löydä kukaan.

SYLVI. Mene sinä, ei minulla ole halua.

ALMA. Maltapas, tuolla tulee kumminkin joitakuita.

(Luutnantti Harlin ja metsäherra Sandell tulevat salista.)

ALMA. Ketä etsitte, hyvät herrat? Rouva Vahlia varmaan?--Siinä tapauksessa voin kaikessa hiljaisuudessa kertoa teille, että hän on piiloutunut tuonne kasvien taakse.

HARLIN. Kiitoksia! Olen tosiaankin koko illan halunnut tilaisuutta--

ALMA. Näettekö, kuinka hyvä minä olen arvaamaan asioita. (Menee.)

SANDELL. Rouva Vahl--saanko kunnian esitellä teille luutnantti Harlinin? (Vetäytyy takaisin.)

HARLIN. Erittäin hauskaa, että viimeinkin saan tutustua teihin, rouva Vahl. Olette aina tähän asti ollut niin kiinni, ett'en ole uskaltanut lähestyä. Ja saanko kysyä, miksi olette niin uskollisesti pysytellyt salista poissa tänä iltana? Ettehän toki ole mennyt tanssia pakoon?

SYLVI. Osaksi sitäkin.

HARLIN. Onko mahdollista? Te niinmuodoin ette pidä tanssista, rouva Vahl?

SYLVI. En nyt. En tänä iltana. Muuten kyllä.

HARLIN. Mutta suonettehan minulle kuitenkin edes yhden ainoan tanssin? Tekisitte minut sen kautta sanomattoman onnelliseksi, rouva Vahl.

SYLVI. Ellette pane pahaksenne, olen kernaammin tanssimatta tänä iltana.

HARLIN. Lupaatteko sitten vastedes--ensi tilaisuudessa--? Ettehän riistä minulta sitä toivoa?

SYLVI. Niin--vastedes--ehkä.

HARLIN. Siis ensi huvi-iltamassa, tai tanssiaisissa--?

SYLVI. Ei, ei, en minä enää koskaan tule tanssiaisiin.

HARLIN. Rouva Vahl--! Tekö ette tulisi enää koskaan tanssiaisiin? Kuinka voitte semmoista ajatellakaan? Siinä tekisitte suorastaan väärin.

SYLVI. Väärin? Lieneehän toki vapaassa tahdossani tulla tai olla tulematta. (Viktor ja Karin tulevat sisään. Sylvi kuuntelee levottomana heidän keskusteluaan.)

HARLIN. Vapaassa tahdossanne tosin, mutta kahdenkertaisesti tekisitte kuitenkin väärin, ellette tulisi, rouva Vahl. Väärin ensiksikin seuraelämää kohtaan, jota teidän läsnäolonne sulostuttaa ja kaunistaa. ja--väärin toiseksi teitä itseänne kohtaan, koska sen kautta tulisitte viettämään ikävää ja yksitoikkoista elämää.--Ja tekö hautaisitte nuoruutenne ja kauneutenne omien suojienne kätköön, te, joka suloudellanne voisitte hurmata koko maailman? Ei, teidän kutsumuksenne on vallan toinen ja suuresti erehtyisin, ellette sydämissänne haluaisi iloa ja onnea, tekin--ellette tuntisi itsessänne halua ja voimaa täysin määrin nauttimaan elämästä--

KARIN. Ah, kuinka te osaatte valhetella, herra Hoving! Teillä olisi muka ollut aikaa tarkastaa minua ja minun ihailijoitani, kun koko illan olette niin uskollisesti pysytellyt kiinni vallan toisella taholla--

VIKTOR. Ettekö tiedä, että usein on olevinaan toisaalla kiinni vaan sentähden, että paremmin voisi tarkastaa sitä, johon mieli todellisesti hehkuu ja palaa.

KARIN. Vai niin--? Vai semmoinen poliitikko te olette, herra Hoving? Kuka olisi voinut aavistaa!--Teidän pitäisi välttämättä muuttaa uraa, ja ruveta juristiksi, koska teillä näyttää olevan niin mainion valtioviisaita taipumuksia.

VIKTOR. Sanonko teille vielä yhden asian?

KARIN. Sanokaa kaiken mokomin.

VIKTOR. Kun olen oikein ihastunut johonkin naiseen, niin sattuu usein, että juuri silloin hakkaan hurjasti jotakin toista--

KARIN. Voi, mikä kavaltaja!--Entäpä jos nyt kielisin tuon eräälle nuorelle rouvalle--niin, silloinpa joutuisitte pahempaan kuin pulaan.

SYLVI. Oo, kuinka hän on inhottava!

HARLIN. Myöntäkää, rouva Vahl, että olen oikeassa.

SYLVI. Suokaa anteeksi, minä en kuullut.

HARLIN. Kysyin, ettekö kaipaa iloa ja onnea, te niinkuin muutkin, ettekö tunne sydämissänne halua ja voimaa täysin määrin nauttimaan elämästä? Vai tahdotteko tosiaan vapaaehtoisesti uhrata nuoruutenne--ja tuomita itsenne ikävään ja yksitoikkoiseen elämään?

SYLVI. En ikinä. Minä tahdon tulla onnelliseksi ja minä tahdon--

HARLIN. Sanokaa suoraan!--Mitä te tahdotte?

SYLVI. Minä tahdon rakastaa ja olla rakastettu.

HARLIN. Oi, mikä herttainen avomielisyys! Te olette ensimmäinen nainen, jolla on uskallusta tehdä suora tunnustus. Minä ihailen teitä sanomattomasti. Polvillani haluaisin kiittää teitä siitä vastauksesta. Niin, teitä tullaan rakastamaan ja jumaloimaan enemmän kuin ketään muuta. Onnellinen hän, joka teidän suosionne voittaa. Tai--sallikaa minun kysyä--kenties ei sydämmenne enää olekaan vapaa, kenties olette jo valinnut--?

SYLVI (tarkastaa Viktoria ja Karinia, ei kuule häntä).

VIKTOR. Saatte kernaasti panna minua koetukselle. En pyydä parempaa. Halusta olen koko illan teidän nöyrin palvelijanne, ja pidän itseäni onnellisena, jos suvaitsette antaa minulle käskyjä. Mitä ruhtinattareni siis määrää ensi tehtäväkseni?

KARIN. Että tanssitte kotiljongin minun kanssani tänä iltana.

VIKTOR. Kotiljongin--?

KARIN. Te epäilette? Ehkä olette jo pyytänyt toista?

VIKTOR. En,--en suinkaan.

SYLVI. Luutnantti Harlin--tahdotteko tehdä minulle suuren palveluksen?

HARLIN. Oi, niin mielelläni! Sanokaa, mitä haluatte, rouva. Minä menehdyn halusta saada osoittaa teille ihailuani.

SYLVI. Pyytäkää neiti Löfbergiä polkkaan, tanssittakaa häntä kauvan,-- jääkää sitten salin toiselle puolelle ja pidättäkää häntä siellä.

HARLIN. Te lähetätte minut pois?

SYLVI. Minä rukoilen teitä, luutnantti Harlin. Ja lupaan olla teille niin erinomaisen kiitollinen.

HARLIN. Jos tietäisitte, kuinka tämä on vaikeata. Mutta--minä tottelen teitä! (Kumartaa Karinille ja vie hänet saliin.)

SYLVI. Viktor--mitä kuulen? Sinä tanssit kotiljongin hänen kanssansa?

VIKTOR. Kun en saa tanssia sitä sinun kanssasi, Sylvi!

SYLVI. Mutta minkätähden otat juuri hänet minun sijaani? Ota ennemmin joku toinen. Anni Vidgren esimerkiksi? Ja sitten sinä olet niin iloinen--

VIKTOR. Minä iloinen?--Sylvi, meidänhän täytyy heittää heille sumua silmiin.

SYLVI. Ei, sinä pidät hänestä, näenhän sen selvään. Ja sitten,--mitä kaikkea puhuitkaan hänelle. Voi, Viktor, minä kuulin joka sanan!

VIKTOR. Sylvi kulta--sehän oli paljasta liehakoimista, tyhjää korupuhetta, joka ei merkitse yhtään mitään. Jos olisit enemmän ollut ulkona maailmassa, ja jos olisit vanhempi, niin kyllä tietäisit, mistä arvosta tuo kaikki on. Tavallista seurapuhetta, ei muuta mitään. Elä ole siitä milläsikään--ei maksa vaivaa olla pahoillaan mokomasta roskasta.

SYLVI. Voi, minulla on niin pahoja aavistuksia. Tunnen sydämessäni, että hän tahtoo sinut riistää minulta pois. Sekä hän, että Alma--ja kaikki muut myöskin.--Rakas Viktor--tanssi kotiljongi minun tai jonkun muun kanssa, mutta ei hänen.

VIKTOR. Sylvi, pikkuinen, ei se käy laatuun, kun me jo sovimme siitä.

SYLVI. Mutta mehän olimme sopineet siitä vielä ennemmin.

VIKTOR. Ole nyt järkevä, rakas Sylvi, meidän täytyy kumminkin mukaantua kohtaloomme. Ei auta potkia tutkainta vastaan.

SYLVI. Ei kukaan ihminen voi estää meitä tanssimasta yhdessä.

VIKTOR. Se antaisi uutta aihetta juoruttelijoille.--Kärsivällisyyttä, pikku Sylvi! Huomenna, kello yksitoista, kun Aksel on mennyt virastoon, tulen minä luoksesi. Siellä saamme olla rauhassa, kahdenkesken. Minulla on niin paljon puhumista sinulle, meidän täytyy saada kaikki selväksi.--Ole iloinen ja huvittele sydämesi pohjasta niin kauvan. Nämähän ovat sinun ensimmäiset tanssiaisesi. Mihin tuo äskeinen luutnanttisi hävisi?

SYLVI. Jos vaan voisin olla varma siitä, ettet sinä rupea pitämään Karinista enemmän kuin minusta.

VIKTOR. Sylvi--! Etkö sinä sitten tiedä, kuinka mieleni kuohuu, kun täytyy--Ei, ei, nyt unohdan taaskin itseni.--Ole iloinen, Sylvi, hurjan iloinen. Mihin tuo luutnanttisi hävisi?

SYLVI. Ei,--minun täytyy päästä pois--en voi enää olla täällä. En katsoa, kun sinä tanssit hänen kanssansa.

VIKTOR. Elä anna surulle valtaa, Sylvi. Nämähän ovat sinun ensimmäiset tanssiaisesi. Huvittele tänä iltana mielin määrin. Huolet kyllä tulevat aikanaan.

SYLVI. Ei minua haluta jäädä. Minä olen väsynyt ja tahdon kotiin.

VIKTOR. Oletko väsynyt?--Se on toinen asia.

SYLVI. Mene sanomaan Akselille--ole niin hyvä. (Viktor menee vasemmalle. Karin, Alma, Anni Vidgren ja Elin Grönkvist tulevat sisään.)

ANNI. Erinomaisen hauska ilta!

ELIN. Taivas, kuinka tuo Sandell osaa olla miellyttävä. Hän tanssi ainakin viisi kertaa minun kanssani viime polkassa.

ANNI. Se ei oikeastaan ole *_comme il faut_*. Osoittaa suurta hienouden puutetta.

ELIN. Eikö mitä!

ALMA. Sinä olet täällä yksinäsi, Sylvi!

ANNI. Mihin tuo uskollinen ritari on kadonnut?

KARIN. Elä sano häntä uskolliseksi, koska hän kerran on hyljännyt

hallitsijattarensa.

ELIN. Hoving, niin? Senhän saattoi arvata jo edeltäpäin. Mitäs hän jaksaisi koko iltaa hakata Sylviä, kun hän kumminkin on pikiintynyt Kariniin.

SYLVI. Se on valhe! Hän ei ole »pikiintynyt» Kariniin.

ALMA. Sylvi kulta, Elin laskee vaan leikkiä

KARIN. Elä ilmaise itseäsi, Sylvi. Ja pidä kaikin mokomin mielessäsi, että olet rouva Vahl.

SYLVI. Mitä tarkoitat?

KARIN. Saat itse arvata.

SYLVI. Jotain ilkeätä,--sen tiedän, sen näen jo silmistäsikin. Sinulla ei ole mikään hyvä sydän, niin kaunis ja komea kuin oletkin. Etkö luule, että tänäkin iltana olen huomannut, mitä sinulla on mielessä? Ja mitä vehkeitä sinä pidät--

ALMA. Sylvi, rauhoitu, taivaan tähden--

SYLVI. En virkakaan enää mitään. Kylläpähän itse tietää aikomuksena. Mutta sinä et onnistu, sen sanon. Ei, sinä et onnistu!

ALMA. Tule minun kanssani, Sylvi. Lähdetään miehesi luokse--

SYLVI. Ei, minä en tule sinun kanssasi. Et sinäkään ole minun ystäväni, sinä olet minua vastaan, sinä myös--ja te kaikki, te suotte minulle vaan pahaa.--Hyvästi--minä en kärsi nähdä teitä enää, (Menee kiivaasti oikealle.)

ALMA. Minne nyt? Sylvi, kuule mitä sinä ajattelet--? (Rientää hänen jälkeensä.)

KARIN. Oh, Herra siunaa ja varjele! Tämähän alkaa tulla oikein jännittäväksi.

ANNI. Minä olen mykkänä sulasta hämmästyksestä. Onni, ettei ketään sattunut tulemaan. Tämähän on suorastaan häpeällistä.

ELIN. Mikä hänelle tuli?

KARIN. Etkö ymmärtänyt? Hänhän oikein kiehui mustasukkaisuudesta.

ELIN. Eikö mitä? Hyi, nyt suotta panettelette Sylviä. (Aksel ja Viktor tulevat vasemmalta.)

AKSEL. Missä hän sitten on?

VIKTOR. En tiedä. Tänne minä hänet jätin.

KARIN. Sylviäkö etsitte? Hän karkasi tiehensä.

ALMA (tulee oikealta). Häntä ei voinut millään ehdolla pidättää.

ANNI. Menikö hän yksinään ulos pimeään yöhön?

AKSEL. Mitä sanotte? Sylvikö kotiin? Eikä odottanut minua.

ALMA. Joutukaa jälkeen. Ehkä saatte hänet vielä kiinni.

AKSEL. Kuinka hän on ajattelematon.--(Rientää oikealle.)

(Soitetaan valssia.)

ELIN. Kotiljongi alkaa. Kenen kanssa sinä tanssit, Karin?

KARIN. Herra Hovingin.

VIKTOR (tarjoo hänelle käsivartensa). Saanko luvan?

KARIN. Te näytätte niin hämmästyneeltä, herra Hoving.

VIKTOR. Minäkö? En suinkaan! (Menevät käsikädessä saliin.)

(Esirippu laskee.)

KOLMAS NÄYTÖS.

(Sama huone kuin ensimmäisessä näytöksessä. Aksel istuu ja kirjoittaa. Sylvi tulee hiljaa sisään, kalpeana, arkana, hermostuneena. Kuljeskelee hiljaa ympäri, koettaen hillitä levottomuuttaan, seisahtuu välistä, heittää aran, epävarman katseen Akseliin päin ja asettuu viimein erään tuolin taakse, jonka karmiin hän nojautuu käsillään.)

SYLVI. Aksel, minä tahtoisin kysyä sinulta jotakin.

AKSEL (kääntämättä päätänsä). Tee se, pikku sirkkuseni.

SYLVI (etsii turhaan sanoja).

AKSEL. No, mitä koskee asia?

SYLVI (epäröiden). Ottavathan naineet ihmiset välistä avioeron?

AKSEL. Sattuuhan sitä semmoista. Hyvin harvoin meillä, kaikeksi onneksi.

SYLVI (miettiväisenä, hetken kuluttua). Laki sallii sen siis?

AKSEL (kirjoittaa yhä). Sallii joskus.--Kun asianhaarat niin vaativat.

SYLVI. Esimerkiksi?

AKSEL. Esimerkiksi, kun toinen puolisoista on tehnyt itsensä syylliseksi uskottomuuteen.

SYLVI (vilkkaammin). Eikö siihen enempää tarvita?

AKSEL. Ja kun viaton puoliso semmoisessa tapauksessa pyytää eroa.

SYLVI (seisoo vähän aikaa äänettömänä, epäröivänä. Menee toiselle puolelle huonetta, tulee takaisin, seisahtuu samalle paikalle). Pyytäisitkö sinä eroa, jos minä olisin sinulle uskoton?

AKSEL (nauraen). Mitä hullua? Sinä uskoton? Ei, kissimirri, siitä ei pelkoa.

SYLVI. Vaan jospa minä--rakastaisin toista?

AKSEL (hymyillen). Jos senlaisia juonia pistää päähäsi, niin--otan minä ne sieltä pois, ilman muita mutkia.--Ja sillä välin pidän huolta siitä, että sinä kumminkin pysyt minulle uskollisena.

SYLVI. Mutta voisihan minä yhtäkaikki--sinun poissa ollessasi--

AKSEL. Olla minulle uskoton?--Sylvi, pikkuinen, kuinka voit leikilläkään puhua tuommoista?

SYLVI. Mitä silloin tekisit?

AKSEL. Mitäkö tekisin? No, jos välttämättä tahdot sen tietää, niin--Tjah! Mitäpä minä muuta vois, kuin rangaista sinua oikein kovasti. Ja viettelijääsi vieläkin kovemmin. Ja sitten erottaisin teidät, tietysti.

SYLVI. Mutta vapaaksi et minua päästäisi?

AKSEL. En suinkaan. Päinvastoin. Silloinhan vasta sulkisinkin pikku sirkkuni oikein häkkiin. Kas niin, ole nyt vaiti, kissimirri, ja anna minun kirjoittaa.

SYLVI (on vaiti, vaipuu ajatuksiinsa).

AKSEL (lopettaa vähän ajan kuluttua, panee pois kynänsä, sytyttää papyrossin). Jaha--nyt saat kernaasti jatkaa, kun et vaan puhele tuonlaisia tyhmyyksiä, sillä niitä en totisesti tahdo kuunnella.

SYLVI (on vaiti).

AKSEL. No--? (Katselee häntä tarkemmin). Mikä sinulla on, Sylvi? Eilisestä illasta saakka olet ollut niin kummallinen--Avioero? Kaikkea sinulle pistääkin päähäsi--Mistä nämä ajatukset nyt tulivat?--Vai tanssiko on pannut aivosi pyörälle?--Sinä et vastaa? Totta tosiaan, enhän minä enää tunne sinua entiseksi Sylvikseni...

Tjah! Tuommoiset tanssiaisit eivät näy olevan sinulle terveellisiä. Mitäs muuta--ei mennä niihin enää.

Ja koska me nyt kerran puhumme oikein vakavasti, niin sanon samalla jotakin, joka jo kauvan on pyörinyt kielelläni...

Saisit mielestäni alkaa vähitellen ryhtyä talouden toimiin. Opetella laittamaan ruokia, leipomaan, panemaan kaljaa ja niin poispäin. Silloin ei aika käy sinulle pitkäksi. Ja minun pikku kissimirristäni tulisi oiva emäntä. Eikös olisi hauskaa, vai mitä?...

No, sirkkuseni, yhäkö sinä vaan jörötät? Elä ole milläsikään. Tämmöiset pienet kahakat eivät merkitse mitään. Emmehän me siltä ole pahassa sovussa. Enkähän minä ankara ole sinua kohtaan, vaikka välistä saattaa

siltä näyttää. Jos ei aina käykään mieltäsi myöten, niin on se sinulle vaan hyväksi. Sen kyllä opit aikaa myöten ymmärtämään.

Kas niin, Sylvi, elä nyt nökötä enää. Aika rientää. Tule istumaan tänne syliini, tule, tule, pikku pulmunen, että saan hyväillä sinua ja suudella pois tuon happaman näön kasvoiltasi. No? Joudupas nyt välehen!...

Vai niin, sinä et tahdo? Eroammeko sitten näin pahassa sovussa? Sillä nyt minun täytyy lähteä, kello on yksitoista...

No niin,--sitä ei näy voivan auttaa... Hyvästi sitten!--Mieti nyt täällä käytöstäsi sillä aikaa, niin huomaat, luulen, kumpi meistä on ollut väärässä. Ja sitten varmaankin olet kiltti ja ystävällinen taas, kun tulen takaisin. (Menee etehiseen.) (Soitetaan. Aksel avaa oven. Alma tulee.)

AKSEL. Ahaa, neiti Hoving! Sehän sopi oikein hyvin. Tervetultua, tervetultua! (Leikillisesti.) Niin, tiedättekö, neiti, tanssi ei ollut ollenkaan terveellistä meidän pikku Sylvillemme. Hän on kovin pahalla päällä tänäin. Saatte itse nähdä. Niin, niin, neiti Hoving,--te häntä sinne houkuttelitte--yksissä tuumin veljenne kanssa--laittakaa nyt myöskin, että kaikki tulee taas entiselleen. Teille se saattaa onnistua paremmin. Te olette nainen ja ymmärrätte paremmin muita naisia. Ja sitä paitse te vielä olette niin »kauhean viisas ja järkevä», niinkuin Sylvi sanoo.

ALMA (hymyillen). Niin, kyllähän Sylvi minua aina moittii niistä ominaisuuksista--syystäkö sitten tai syyttä, sitä en mene päättämään.

AKSEL. Jätän nyt kumminkin täydellä luottamuksella pienen pulmuseni teidän huostaanne niin kauvaksi.

ALMA. Kiitoksia! Lupaan koettaa parastani. (Aksel menee.)

ALMA (tulee sisään). Hyvää päivää, Sylvi! Minä pidän sanani, niinkuin näet.

SYLVI. Minne Viktor jäi? Eikö hän tulekaan?

ALMA. Tulee kyllä. Vähän ajan päästä.

SYLVI. Hän lupasi olla täällä heti yhdeltätoista.

ALMA. Viktor pyysi, että minä ensin puhuisin kanssasi.

SYLVI. Sinä? Pyysikö hän, että sinä puhuisit minun kanssani? Mistä asiasta?

ALMA. Emmekö istu nyt ensi aluksi?--Sitten sinun täytyy malttaa mieltäsi, Sylvi hyvä, että voimme jutella oikein levossa ja rauhassa.

SYLVI. Niin, istu sinä vaan. Tuonne sohvaan, tai mihin tahdot. Minä seison ennemmin.--Ja anna sitten kuulla, mitä sinulla on sanottavaa.

ALMA. Koettaisit ensin vähän rauhoittua, Sylvi. Muuten emme pääse sen pitemmälle.

SYLVI. Aloita vaan. Kyllä kuulen.

ALMA. Ei pelkkä kuuleminen riitä, rakas Sylvi. Sinun täytyy myöskin punnita ja tarkkaan miettiä sanojani, ja siihen vaaditaan, että kokoot ajatuksesi.

SYLVI. Sano suoraan. Ei mitään esipuheita. Mitä varten hän lähetti sinut tänne?

ALMA (katsoo häneen pitkään ja vakavasti). Sylvi--!

SYLVI. No, niin?

ALMA. Minä tulin sen johdosta, mitä eilen illalla tapahtui teidän välillänne.

SYLVI. Johan sen arvasin.--Jatka!

ALMA. Niinkuin näit, vaihdoimme jo tanssiaisissa muutamia vakavia sanoja keskenämme, Viktor ja minä.

SYLVI. Niin, näinhän minä.

ALMA. Sitten kun tulimme kotiin, istuimme vielä hyvän aikaa ylhäällä ja puhelimme samasta asiasta. Viktor myönsi viimein, että minä olin oikeassa--

SYLVI (ivallisesti). Tietysti! Mitäs hän muuta olisi voinut. Sinähän olet aina oikeassa.

ALMA.--ja sitten hän pyysi, että minä tulisin ja selittäisin sinullekin ajatukseni.

SYLVI. Aivan kernaasti! Mutta sen sanon jo edeltäpäin: Minua et taivuta yhtä helposti, sillä minä olen hiukan kovempaa ainesta kuin Viktor. Jaha, jatka nyt!

ALMA. Viktor oli ajattelemattomuudessaan sanonut sinulle eilen semmoisia asioita, joita hänen ei koskaan olisi pitänyt päästää huuliltaan.

SYLVI. Niin--hän sanoi, että hän rakastaa minua.

ALMA. Siinä juuri hän teki kovin kevytmielisesti. Hän käsittää sen nyt, ja katuu sitä.

SYLVI. Toisin sanoen: sinä olet saanut hänet siihen.

ALMA. Elä keskeytä minua.--Viktor ei tanssin huumeessa muistanut seurauksia, vaan antoi hetken vaikutuksille vallan. Ja nyt hän pyytää, että sinä unohtaisit kaikki ja soisit hänelle anteeksi.

SYLVI. Unohtaisin, että hän rakastaa minua! En ikinä!

ALMA. Ohimenevä, haihtuva tunne. Elä pane sille kovin suurta arvoa.

SYLVI. Ohimenevä, haihtuva tunne! Se ei ole totta! Se ei ole ohimenevä eikä haihtuva. Näinhän sen hänen katseestaankin. Hänen lämpimästä, hehkuvasta katseestaan--oi, se hurmaa minua vieläkin. Kun vaan ummistan silmäni, näen sen kohta edessäni, tunnen sen vaikutuksen koko olennessani.

ALMA. Voi, sitä Viktoria! Sinun olisi pitänyt nuhdella häntä ankarasti, Sylvi. Niin, se sinun olisi pitänyt tehdä.

SYLVI. Nuhdella? Siitäkö, että hän teki minut onnelliseksi? Ei, Alma, se ei tapahdu koskaan. Ei, vaikka koko maailma tahtois minua pakoittaa. Me rakastamme toisiamme ja tulemme vast'edes aina rakastamaan toisiamme. Siinä ei auta mikään, minun päätökseni pysyy lujana. Minä tahdon olla hänen, eilisestä asti olen ainoastaan hänen omansa, enkä kenenkään muun.

ALMA. Hyvä Jumala, kuinka sinä puhut! Unohdatko sitten kokonaan, että olet naimisissa, että sinulla on velvollisuuksia miestäsi kohtaan?

SYLVI. Viktoria olen rakastanut aina lapsesta saakka. En ole koskaan rakastanut Akselia, vaikka ymmärtämättömydessäni menin hänelle vaimoksi. Ja siinä juuri tein väärin, näetkös,--kauheasti väärin. Mutta tottahan sen jollakin tavalla voi korjata. Sillä korjata se täytyy.

ALMA. Ja minä sanon sinulle: sitä ei voi korjata! Avioliitto on pyhä liitto, joka kestää läpi koko elämän. Sitä ei saa purkaa noin vaan mieltä myöten. Viktor sen kyllä tietää. Hän ei rakenna mitään tuulentupia siinä suhteessa. Minä pyydän sinua, Sylvi,--itsesi tähden, ole järkevä ja jätä kaikki semmoiset ajatukset. Minä vakuutan sinulle, ne vievät sulaan onnettomuuteen. Ajattele miestäsi, joka on niin hellä ja hyvä sinulle, voisitko niin pahasti palkita hänen rakkautensa?

SYLVI. Jos hän on hyvä ja hellä minulle, niin osoittakoon sen myöskin. Antakoon hän minun nauttia elämästäni ja päästäköön minut vapaaksi. Mutta kas, sitäpä hän ei tee.

ALMA. Ei, sillä se olisi suurinta hulluutta. Ja ymmärräthän, Sylvi kulta, ettei sitä lakikaan sallisi.

SYLVI. Siinä tapauksessa sanon minä, että laki on päin mäntyyn. Mutta--oletko myöskin ihan varma asiasta?

ALMA. Aivan varma. Kun teidät kerran on vihitty yhteen, ei voi muu kuin kuolema teitä eroittaa.

SYLVI.. Kuolema--?

ALMA. Niin, Sylvi, kuolema ainoastaan.--Miehesi oma sinä olet niin kauvan kuin elät, häntä sinun tulee rakastaa, ja hänelle pysyä uskollisena. Sinun tunteesi Viktoria kohtaan on luvaton, sinun täytyy se tukahuttaa. Viktor puolestaan on jo täydellisesti kylmennyt.

SYLVI. Se ei ole totta. Viktor ei ole kylmennyt minua kohtaan. Sinä valhettelet.

ALMA. Saat kuulla sen häneltä itseltään. Viktor ottaa asian järkevästi. Hän ei ole enää mikään lapsi. Hän tuntee elämää ja tietää, ett'ei tuommoisiin hetkellisiin mielialoihin ole luottamista. Ne katoovat pian ja jättävät jälkeensä pelkkää inhoa ja katumusta.

SYLVI. Oi, kuinka sinä olet viisas!

ALMA. Aviollinen yhdyselämä uskollisuudessa ja rakkaudessa on ainoa terve ja luonnollinen suhde miehen ja naisen välillä. Kaikki muunlaiset yhteydet tuottavat vaan harmia ja häpeätä. Viktor tahtoo pysyä

rehellisenä miehenä, Sylvi, miehenä, joka suoraan ja vapaasti uskaltaa katsoa muita ihmisiä silmiin. Hän ei tule koskaan pitämään luvaton yhteyttä toisen miehen vaimon kanssa. (Nousee.)

SYLVI. Oh, jatka pois vaan. Ethän sinä vielä kaikkia sanonut.

ALMA. Mitä luulet, että minulla vielä olisi lisättävää?

SYLVI. Vai niin, sinä et ole sitä tietävinäsi. Pitääkö minun ehkä selvittää ajatuksiasi?--No hyvä, kuule sitten? Viktor ei saa rakastaa minua, hänen pitää rakastaa toista. Hänen pitää mennä naimisiin. Ja elää »aviollista yhdyselämää uskollisuudessa ja rakkaudessa»--Karin Löfbergin kanssa. Niinkö luulet, etten ymmärrä. Siihen sinä pyrit kaikessa siveydessäsi ja täydellisyydessäsi. Karin Löfberg on vapaa, hän on rikas, hyvästä perheestä,--erinomaisen »sopiva» aviosiippa nuorelle miehelle.--Oh, sinä olet niin viisas, niin järkevä ja erehtymätön, että voisin--vihata sinua.

ALMA. Ja sinä taas olet nyt niin ärtynyt, ettet tiedä mitä sanot.

SYLVI. Kyllä olitte valmiiksi tuumanneet kaikki jo eilen illalla. Karin Löfberg ja Anni Vidgren ja sinä. Te olette jokaikinen liitossa minua vastaan. Ja Viktor, Viktor--! Oi kuinka minä olen äärettömän onneton! (Itkee.)

ALMA. Näin ensi alussa se tuntuu katkeralta. Mutta usko minua, Sylvi: kaikki kääntyy vielä hyväksesi. Tämä suru haihtuu pian, ja sitten kyllä huomaat, että koko juttu oli vaan lapsellista hulluutta. Ei muuta mitään.

SYLVI. Ole vaiti! Minä en kärsi kuulla enää yhtä sanaa.

VIKTOR (tulee etehiseen).

SYLVI. Viimeinkin!--Viktor, kuinka sinä saatoit--! Minkätähden lähetit Alman? Miks'et tullut itse, niinkuin lupasit? Musertunut olin jo tarpeeksi asti ennestään ja nyt--! Oi, kuinka te kaikki olette pahoja minulle!

VIKTOR. Sylvi kulta,--elä itke!--Alma, saanko pyytää sinua--

ALMA. Jättämään teidät? Niin, sen juuri aijoin tehdäkin.--Viktor, voinhan luottaa sinuun!

VIKTOR. Olen antanut sinulle sanani.

ALMA. Niin, olet kyllä. Mutta jos--?

VIKTOR. Mitä minusta ajattelet?

ALMA. No niin,--minä menen sitten. Hyvästi, Sylvi! Anna anteeksi, jos olen pahoittanut mielesi. Sitä ei voinut välttää. Ehkä kuitenkin tulevaisuudessa vielä kiität minua siitä.

SYLVI. En koskaan! (Alma menee.)

SYLVI. Ja nyt minä katson, ett'ei kukaan meitä häiritse. (Lukitsee etehisen oven.)

VIKTOR (seisoo ajatuksiin vaipuneena).

SYLVI. Viktor, eihän se ole totta--eihän? Eihän se ole totta, Viktor, sano?

VIKTOR. Mikä niin?

SYLVI. Että sinä jo olet kylmennyt minulle? Että se vaati oli haihtuva, ohimenevä tunne? Sano, Viktor, eihän se ole totta? Alma koetti vaan uskotella minua. Olethan sinä pitänyt minusta yhtä kauvan kuin minäkin olen pitänyt sinusta. Etkö muista? Jo kouluajoista asti. Kuinka se sitten voisi mennä ohi? Ja jättää katumusta ja inhoa jälkeensä, niinkuin Alma väittää. Viktor, kuule! Minkätähden sinä et vastaa? Viktor, mitävarten seisot siinä niin hirveän vakavana?

VIKTOR. Tulin niin alakuloiseksi, kun näin sinun itkevän, Sylvi.

SYLVI. Mutta enhän minä enää itkekään. Jos sinä vaan olet kiltti ja ystävällinen minulle niinkuin eilen, niin saat kohta nähdä minut oikein iloisena taas. Ja olethan sinä, Viktor, vai mitä? Tietysti sinä olet, kuinkas muuten--Viktor, et saa koskaan enää lähettää Almaa luokseni, hän oli niin kovin, kovin häijy--. Et usko, kuinka häijy hän oli.--Mutta jääköön se kaikki mielestä pois nyt,--en tahdo kantaa hänelle vihaa, sillä hän on kumminkin sinun sisaresi. Ja minä pidän sinusta niin, minä pidän sinusta niin äärettömän, äärettömän paljon.

VIKTOR. Ole vaiti, Sylvi, ole vaiti,--elä puhu semmoisia--

SYLVI. Miksi ei?

VIKTOR. Kyllä selitän kohta--(Vaipua tuolille istumaan.)

SYLVI. Oletko sairas, Viktor,--sinä näytät niin kalpealta.

VIKTOR. Kuule, mitä sanon, Sylvi! Sinä olit ennen uljas ja rohkea pikku tyttö.

SYLVI (istuu lattialle, häntä lähelle). Vai muistat sinä sen?

VIKTOR. Kerran heitin vahingossa sinua kivellä, ja se koski kovasti, mutta sinä et itkenyt.

SYLVI. En,--minä vaan nielin ja nielin.

VIKTOR. Oletko vieläkin yhtä uljas?

SYLVI. Olen kyllä! Tahdotko koettaa?

VIKTOR (katselee häntä hellästi ja surullisesti). Pikku Sylvi raukka!

SYLVI. No, Viktor,--aijotko heittää minua kivellä?

VIKTOR. Kivellä? Ei, sitä en tee.

SYLVI. Mihinkä sinä sitten vaadit minulta rohkeutta?

VIKTOR. Kokonaan toiseen asiaan.

SYLVI (nostaa käsivartensa hänen polvilleen). Jopa arvaan!--Sinä tahdot

tietää, uskallanko rakastaa sinua ja tulla sinun omaksesi.

VIKTOR. Ei, ei, kuinka voit semmoisia ajatellakaan? Emmehän me saa rakastaa toisiamme.

SYLVI. Saa? Oletpa taaskin soma. Luuletko, että siihen koskaan kysytään lupaa?--Hyi, Viktor, kuinka saatat antaa Alman säikyttää itseäsi noin tyhmästi.

VIKTOR. Alma ei olisi voinut mitään, ellei järki ja oikeudentunto puhuisi minulle samaa kieltä. Sylvi kulta, näytä nyt, että olet yhtä uljas ja rohkea kuin ennen. Ett'et vuodata kyyneltäkään, vaikka meidän täytyy erota.

SYLVI. Joutavia! Ei meidän ollenkaan tarvitse erota. Se on vaan Alman keksintöjä. Ja mitä puhut järjestä ja oikeudentunnosta? Mokokia ikäviä sanoja. Ne sinä olet myöskin saanut Almalta. Anna sinä hänen pitää järkensä ja oikeudentuntonsa itsellään, mitä ne meihin kuuluvat. Alma ei käsitä tuon taivaallista meidän tunteistamme, hän kun ei milloinkaan maailmassa vielä ole ketään rakastanut. Hyvä hänen on puhua järjestä ja oikeudentunnosta ja sen semmoisesta. Viktor, elä ajattele häntä, elä anna hänen vaikuttaa itseesi. Hän vaan häiritsee meidän onneamme ja meidän rakkauttamme--

VIKTOR. Sehän meidän kumminkin täytyy tukahuttaa. Unohtaa kaikki tyyni ja olla niinkuin ei mitään sentapaista olisi koskaan ollut välillämme.

SYLVI (käy yhä levottomammaksi.) Täytyy, täytyy! Aina sinä sanot: täytyy. Mitä varten täytyy?

VIKTOR. Olosuhteet pakoittavat meitä. Emme voi sille mitään.

SYLVI. Oh, kuinka me voimme! Luota minuun, Viktor, kyllä keksin jonkun neuvon. Me emme _anna_ pakoittaa itseämme, emme olojen emmekä ihmisten emmekä minkään voiman maailmassa. Me voitamme kaikki esteet.--Viktor, minä en pelkää mitään. Nyt kun sinä olet luonani, tunnen itseni reippaaksi taas. Niin reippaaksi, että voisin vastustaa koko maailmaa, jos niiksi tulee.

VIKTOR. Rakas--etkö pelkää? Sinähän ihan vapiset.

SYLVI. Niin, sentähden vaan, että olet noin vastahakoinen. En minkään muun tähden.

VIKTOR. Ei, Sylvi, jätä nyt nuo ajatukset mielestäsi. Ole järkevä. Usko minua, se on välttämätöntä.

SYLVI. Se ei ole ollenkaan välttämätöntä. Voimme tällä hetkellä olla onnellisia ja rakastaa toisiamme niinkuin eilen tanssiaisissa, siitä ei kukaan ihminen meitä estä. Viktor, etkö muista, kuinka suloista ja ihanaa meillä oli illalla silloin, ennenkuin Alma tuli meitä häiritsemään. Kun kuvittelimme, että vietettiin meidän häitämme, että sinä sitten myöhempään veisit minut morsiamenasi meidän yhteiseen kotiiimme, ja--sinä ottaisit minut syliisi--

VIKTOR. Vaiti, Sylvi, vaiti, taivaan nimessä!--Elä puhu enää sanaakaan niistä! Minä kurja--kun herätin sinussa tunteita, jotka--Sylvi, minä pyydän vakavasti, lopeta! Unohda kaikki. Anna minulle anteeksi, eläkä muistele niitä enää. Onhan tämä jo muutenkin kyllin katkeraa, elä tee

sitä enää katkerammaksi--

SYLVI.--sinä ottaisit minut syliisi ja painaisit minua rintaasi vasten ja suutelisit minua--ja minä olisin kokonaan sinun omasi elämän loppuun saakka--

VIKTOR (tahtoo nousta). Jos vielä jatkat, niin lähden pois. Minä en kestä enää--

SYLVI (tarttuu häneen). Ei, Viktor, sinä et saa mennä, sinä et saa jättää minua. Kuinka sinulla voi olla sydäntä työntää minua luotasi? Viktor, minä rakastan sinua ja minä olen sinun omasi. Mitä tulee minun tehdä, sano? Minä tottelen sinua kaikessa, mutta unohtaa sinua, unohtaa meidän rakkauttamme, sitä en voi. Viktor, etkö näe, että se on mahdotonta. Minä en voi elää ilman sinua. Minä tahdon olla sinun, minä riipun sinussa kiinni, enkä päästä sinua--minä seuraan sinua vaikka kadotukseen, jos niin on. Viktor, elä ole kova--rakastathan sinä minua?

VIKTOR. Laske minut irti--sinä olet toisen vaimo.

SYLVI. Sinun vaimosi minä olen, sinun, enkä kenenkään muun. Viktor, sano, rakastathan sinä minua, tahdothan sinä ottaa minut omaksesi?

VIKTOR. Ajattele toki--sinä et tiedä, mitä teet. Sylvi, elä kiusaa minua. Minä olen pyhästi päättänyt pysyä rehellisenä miehenä. Minä en tahdo vietellä sinua, en houkutella sinua aviorikokseen--en tehdä sinua onnettomaksi.

SYLVI. Viktor, minkätähden noin kylmä ja kova? Katso minuun taas samalla hehkuvalla, polttavalla katseella kuin eilenkin. Ja vastaa viimeinkin kysymykseeni. Viktor, vielä kerran: rakastatko sinä minua?

VIKTOR (vaikeasti). En.

SYLVI. Et--? (Päästää hänet irti, nousee seisomaan.) Et--?

VIKTOR. Se oli vaan haihtuva, ohimenevä--huumaus--

SYLVI. Alma oli siis oikeassa?

VIKTOR. Hän oli oikeassa.

SYLVI. Ah,--nyt minulle valkenee!--Sinä tanssit kotiljongin hänen--Karin Löfbergin kanssa--sen jälkeen kun minä olin lähtenyt. Hän heitti verkkonsa sinun eteesi--ja sinä tartuit ansaan. Olit heti valmis pettämään minut.

VIKTOR. Hyvästi, Sylvi--! Minun täytyy lähteä nyt.

SYLVI. Eikö sinulla ole mitään muuta minulle sanottavaa?

VIKTOR. Ei. nyt. Sitten--kun kumpikin olemme levollisempia.--Ei, ei, sittenkään, ei niin sanaa milloinkaan tästä (Menee etehiseen.)

SYLVI. Niin--sitten minäkin tiedän, mikä minulla on edessä. (Menee kirjoituspöydän luo, ottaa strykniinilaatikon ja aikoo panna yhden kapselin suuhunsa.)

VIKTOR. Mitä teet, Sylvi? Mitä siinä kapselissa on?

SYLVI. Strykniiniä.

VIKTOR (juoksee esiin). Strykniiniä? Oletko järjeltäsi?

SYLVI. Rakastatko minua, vai etkö rakasta?

VIKTOR. Anna pois tuo, Sylvi! (Ottaa häneltä kapselin.) Kas noin--. Tule nyt tänne,--ja katso että jätät kaikki tuommoiset tuumat mielestäsi vastedes.

SYLVI. Tällä kertaa voit minua siitä estää. Mutta ei se pitkältä auta. Minä kumminkin murhaan itseni--koska sinä minut hylkää.

VIKTOR. Pikku hupakko, mikä oletkin! Herra antakoon minulle anteeksi, mutta nyt ovat voimani lopussa. En voi enää vastustaa. Ei, minä en voi! (Syleilee häntä ja katsoo häneen hellästi.)

SYLVI. Viktor--?

VIKTOR. Tietysti minä sinua rakastan, sinä armas, ajattelematon lapsi, tietysti minä sinua rakastan--rakastan aina hulluuteen asti. Koetin vastustaa tunteitani, koetin ne tukahduttaa--mutta se ei onnistunut. Turha vaiva! Sinä olet voittanut, Sylvi! Minä antaannun,--ja otan sinut omakseni. (Suutelee häntä.)

SYLVI. Näetkös, näetkös! Tiesinhän sen. Mutta mitä varten rupeat sitten häijyksi ja puhut semmoisia--sinä paha, paha poika!

VIKTOR. Anna anteeksi! Annathan? En tee sitä koskaan enää. Tule syliini--istutaan tähän.--Kuinka suloinen sinä olet,--eilen vielä lapsi, tänäin hempeä, rakastava nainen--

SYLVI. Vieläkö nyt karkaat minulta, sano?

VIKTOR. En, en--! Elä pelkää! En minä karkaa--

SYLVI. Mahtaisi ollakin vähän vaikeata, sillä, näes, nyt minä pidän sinusta kiinni ja kiedon käsivarteni niin kovaan sinun kaulaasi, ett'et pääse ikinä irti.

VIKTOR. Tee se! Tee se, rakkaani, oma Sylvini... Mun morsiameni, mun suloinen, ihana morsiameni.--(Suutelee ja syleilee häntä tulisesti.) Minun sinä olet, minun ... tässä elämässä ja tulevaisessa... Tämöinen hetki kuin tämä,--on enemmän kuin kaikki taivaan ihanuus... Oletko sinä nyt onnellinen, Sylvini?

SYLVI. Oi, olen, olen, olen--! Sanomattoman onnellinen!

VIKTOR. Rakkaani--minä olisin valmis pusertamaan ja tukahduttamaan sinut kuoliaaksi suuteloillani... Oletthan sinä minun? Minun omani?... Eikö niin?

SYLVI (kuiskaa). Sinun--sinun iki omasi, Viktor! (Viktor pusertaa häntä rintaansa vasten, suutelee häntä yhä kiihkeämmin ja kuiskaa hänelle puoleksi tukahdutettuja hyväily sanoja. Sylvi lepää melkein tiedotonna hänen sylissään, kun etehisen kello äkkiä soi.)

SYLVI (vavahtaa). Mikä se oli?

VIKTOR. Joku tulee.--Aksel?

SYLVI. Ei,--ei se ollut hänen soittoaan.

VIKTOR. Kai meidän täytyy avata?

SYLVI. Eikö mitä. (Soitetaan uudestaan.)

SYLVI. Antaa soittaa muutamia kertoja. Tottapahan viimein menee tiehensä.

VIKTOR. Kukahan se lienee?

SYLVI. Odota, minä katson avaimen reijästä. (Juoksee etehiseen.)

VIKTOR. Varo, ett'eivät kuule askeleitasi.

SYLVI (seisoo vähän aikaa ja kuuntelee). Kuule--siellä on Karin Löfberg ja Elin Grönkvist. Tunnen heidät äänestä. Ja nyt he aikovat tulla kyökin kautta. Mitä teemme? Lukitsemmeko oven sielläkin?

VIKTOR. Ei millään ehdolla. Palvelusväki rupeisi epäilemään.

SYLVI. Kuinkas sitten?

VIKTOR. Minä menen pois ja sinä otat heidät vastaan. Keksi joku syy--sinä nukuit, et kuullut soittoa, tai jotain muuta sen tapaista.-- Hyvästi, armaani! Yksi suutelo vielä! (Syleilee häntä taas ja painaa pitkän suutelon hänen huulilleen.)

Kuule,--minä tulen takaisin tunnin päästä, koeta saada heidät tiehensä siksi. Onhan meillä sitten vielä aikaa, vai kuinka? Ei suinkaan hän tule kotiin virastosta, ennenkuin kolmelta?

SYLVI. Ei ennenkuin kolmelta.--Tule takaisin, tule, rakas!

VIKTOR. Sen teen. Täsmälleen tunnin päästä. Hyvästi, rakas, oma Sylvini! (Suutelee häntä vielä useita kertoja ja rientää pois.)

SYLVI (seisoo huokuvin rinnoin ja hohtavin poskin). Hän tulee takaisin! Tunnin päästä on hän täällä taas. Oi, kuinka minä häntä rakastan! (Karin Löfberg ja Elin Grönkvist tulevat vasemmalta.)

KARIN. Katsos nyt, täällä hän vaan kävelee kaikessa rauhassa. Minkätähden et avannut ovea äsken, kun soitimme?

SYLVI. Minä--en kuullut.

KARIN. Etkö kuullut? Sepä kummallista. Mehän soitimme kuin hurjat.

SYLVI. Niin--mutta minä nukuin.

KARIN. No--sittenpä sen voi käsittää. Olit ehkä väsyksissä eilisen tanssin jälkeen ja nukuit sentähden raskaasti.

ELIN. En minäkään tahtonut jaksaa nousta ylös tänä aamuna. Mamman täytyi vähän päästä tulla minua pudistelemaan.

KARIN. Ja Sylvi varmaan ei saanut unta koko yönä, vai kuinka?

SYLVI. En saanutkaan. Mutta mistä sinä sen tiesit?

KARIN. No--arvasin siitä, kun olit niin suuttunut sieltä lähtiessäsi. Juoksit ulos pimeään yöhön, etkä malttanut edes odottaa miestäsi.

ELIN. Niin, kuule, siitä syntyi hirvuinen melu. Kaikki ihmiset puhuivat sinusta ja muutamat luulivat,--mutta elä vaan pahastu--

SYLVI. Mitä ne luulivat? Vaikka samapa se! Luulkoot mitä tahansa.

ELIN. Minä kyllä koetin puolustaa sinua, sillä minä en sitä uskonut. Hyi, minä en voisi koskaan uskoa sinusta niin pahaa.

KARIN. Oikeastaan tulimmekin tänne juuri sen johdosta. Minä en, näes, voi ymmärtää, mistä sinä niin raivostuit minuun eilen. Mitä olin sinulle tehnyt? Tahdotko olla hyvä ja selittää?

SYLVI. Oh, eihän se ollut mitään. Ei kerrassa mitään.

KARIN. Mutta kuinka voi ilman syytä hyökätä ihmisiä vastaan sillä lailla? Ja käyttää vielä niin loukkaavia sanoja? Muistat kai itsekin, kuinka hirveästi minua sätit siellä kaikkein kuullen.

SYLVI. Joutavia! En minä enää ole sinulle vihainen. En sinulle enkä Almalle enkä kenellekään.

KARIN. Mutta minulla on oikeus vaatia selitystä. Sen mahdat toki ymmärtää.

SYLVI. Elä vaivaa itseäsi suotta. Et sinä kumminkaan mitään selitystä saa. Minä en sano yhtään sanaa. Paitsi sitä--kyllähän sen itsekin tiedät.

KARIN. No, Elin, mitäs arvelet? Nyt sen kuulet. Sylvi ei uskalla tunnustaa suoraan, mistä syystä hän sillä tavalla käyttäytyi.

SYLVI. Uskalla? Kuka on sanonut, ett'en minä uskalla?

ELIN. Tekisit sen sitten, Sylvi. Välttämättä! Muuten he saavat vettä myllyynsä. Sillä, näetkös, minä sanon sen kumminkin, että tiedät olla varuillasi--kerrotaan, että sinä olisit kovasti rakastunut arkkitehti Hovingiin.

SYLVI. Kas, kuinka ovat tarkkanäköisiä!

ELIN. Ja että sinä pelkästä mustasukkaisuudesta kiivastuit Karinia kohtaan.

SYLVI. Rauhoittukoot, sillä nyt en ole enää vähääkään mustasukkainen.

ELIN. Olitko sitä sitten eilen?

SYLVI. Mahdollista kyllä.

ELIN. Mitä hullua!

KARIN. Jos eilen olit minulle mustasukkainen, niin olet varmaan

tänäinkin vielä.

SYLVI. Enpä olekaan!--Sillä tänäin minä tiedän, että

KARIN. Sano pois vaan! Mitä sinä tänäin tiedät?

SYLVI. Sama se! Eihän minun tarvitse ilmoittaa kenellekään, mitä tiedän.

KARIN. Jatkanko minä--? Sinä tiedät, ett'ei tässä mustasukkaisuus mihinkään auta. Sentähden käännät takkisi tuulta myöten ja tyydyt koreasti kohtaloosi. Ja siinä todella teetkin viisaimmin.

SYLVI (hermostuneesti). Ohoh! Suuri erehdys! Ei, minä tarkoitin kokonaan toista. Ja koska sen niin välttämättä tahdot tietää, niin à la bonheur! Voinhan sen sanoakin. Minä tiedän nyt ett'ei Viktor olekaan rakastunut sinuun.

ELIN. Voi, voi, Sylvi, olisitpa nähnyt, kuinka ihastunut hän oli Kariniin, sitten kuin sinä läksit. Ja tiedätkös mitä?--Saanhan kertoa sen Sylville, Karin?

KARIN. Ei, elä viitsi!

ELIN. Kyllä minä kumminkin kerron. Ei Sylvi sitä etemmäksi vie.-- Tiedätkös, hän melkein teki rakkauden tunnustuksen Karinille, siinä kun he kotiljongia tanssivat.

SYLVI: Loruja!

ELIN. Ei, ihan totta--saat uskoa minua. Hän teki Karinille rakkauden tunnustuksen. Ei aivan täydellisesti vielä, mutta jotakuinkin selvään yhtäkaikki.

SYLVI. Karin on ymmärtänyt hänet kokonaan väärin. Se oli tietysti pelkkää liehakoimista, tyhjää korupuhetta, jolla ei ole minkäänlaista merkitystä. Tavallista seurakeskustelua, ei mitään muuta. Suuressa maailmassa pidetään semmoista ihan luonnollisena. Ihmettä, ett'et sinä sitä tiedä, Karin?

KARIN. Saanko luvan kysyä: kuka sinulle nuo tiedot on antanut?

SYLVI. Viktor itse.--Eilen illalla jo.

KARIN. Suo anteeksi! Sinä menit pois ennen kotiljongia.

SYLVI. Niin, mutta tänäin hän taas puhui samaan suuntaan.

ELIN. Joko sinä olet tavannut häntä tänäin?

SYLVI (epäröi ensin vähän). Jo.

ELIN. Onko hän sitten ollut täällä?

SYLVI. Onpa saattanut olla.

ELIN. Koska sitten?

SYLVI. Sitä en sano.

KARIN. Vai niin--? Vai et sano? Sitten kai saa itse arvata lopun.--Hän oli täällä äsken, kun me soitimme, eikö niin? Vai aijotko kieltää?

SYLVI. Entä sitten? Mitä se tekee, jos olikin? Ja mitä se teitä liikuttaa?

KARIN. Jos sinä, naimisissa oleva nainen, salaa seurustelet nuorten miesten kanssa? Ei, luonnollisesti ei se asia meitä liikuta. Sillä minkäpä sille voi, että on ollut koulutoveri--kaikenlaisten ihmisten kanssa. Mutta nyt, Elin, saammekin laittaa itsemme täältä pois, mitä pikimmin. Meidän ei sovi käydä semmoisten rouvien luona, jotka ihailevat muita miehiä. No Elin--?

ELIN. Kyllä, odota, minä tulen heti. Ei, mutta kuinka voi tätä ymmärtää? Kun hän kumminkin oli niin silmiä ja korvia myöten rakastunut Kariniin!

KARIN (etehisestä). Eihän se estä Sylviä olemasta silmiä ja korvia myöten rakastunut häneen. Joudu nyt, Elin!

ELIN. Hyvästi, Sylvi! Tämä oli hirmuisen ikävää. (Menee etehiseen.)

KARIN (avaa etehisen oven oikealla). Näetkös--nyt se ei ole lukossa.

ELIN. Eipä tosiaan.--Voi, voi, kuka olisi voinut uskoa! (Menevät molemmat.)

SYLVI. Rakastunut Kariniin?--Te valhettelette! Niin, kautta taivaan, te valhettelette! (Menee toiselle puolelle huonetta.) »Silmiä ja korvia myöten rakastunut Kariniin»? Ei, ei miksi pelkään suotta...

AKSEL (tulee etehiseen).

SYLVI (vavahtaa ilosta, rientää vilkkaasti yli lattian etehiseen päin). Jumalan kiitos! Johan sinä tulit takaisin?

AKSEL. Jo tulin, pikku kissimirri! (Tulee sisään sanomalehtiä kädessä.) No, mitä sinulle nyt kuuluu? Joko olet hyvällä tuulella taas?

SYLVI. Sinä? Sinäkö se olet?

AKSEL. Tietysti. Kukas minä sitten olisin?

SYLVI. Kuinka sinä tulit näin aikaiseen?

AKSEL. Olin niin väsyksissä ja pujahdin sieltä tieheni.--Ei tuo yön valvominen sovi sille, jonka pitää tehdä työtä. (Heittäytyy sohvan nurkkaan.) Sitten on päivällä niin uninen ja väsynyt, ettei kelpaa mihinkään. (Haukoittelee, levittää sanomalehden ja silmäilee sitä.) Pikku sirkku, sinä olet niin hiljainen. Mikä sinua vaivaa? Tulepas vähän likemmäksi, niin saan sinua katsella. No--?

SYLVI (epäröi, ottaa pari askelta, pysähtyy).

AKSEL. Joudu, joudu! Onko sirkkunen kadottanut siipensä?

SYLVI. Mitä tahdot?

AKSEL. Mitäkö tahdon? Hyväillä sinua vähän. En muuta mitään. Enhän ole saanut sinulta yhtä ainoata suukosta koko päivänä. Ajatteles, en yhtä

ainoata! Enkä eilen illallakaan. Sinä olit niin läpi väsynyt, etten raskinut sinua häiritä. Mutta tänäinpä minä vaadinkin vahingon korvausta. (Katsoo häneen.) Oma pikku vaimoni! Tiedätkös,--sinä olit niin ihmeen suloinen eilen tanssiaisissa. Eipä kumma, että herrat tulivat vähän päästä pyörälle. Tuneberg ja Brun koettivat saada minua mustasukkaiseksi, mutta kas, siinäpä he eivät onnistuneet--ei vähän vähääkään. Antaa heidän liehakoida, arvelin minä, mitäs se minua liikuttaa. Ihailkoot vaan minun pikku sirkkustani niin paljon kuin tahtovat, minun hän on kumminkin ja minun omanani hän pysyy kaikissa tapauksissa.

Mutta on se yhtäkaikki vähän hauskaa, tiedätkös, kun on saanut tuommoisen suloinen pikku vaimon, josta muutkin pitävät. Ja jota nuoret herrat kadehtivat, kun eivät saa omakseen. Tuo tieto juuri, että sinä kuulut ainoastaan minulle, ettei kellään muulla ole vähintäkään oikeutta sinuun, huokailkoot sitten vaikka kuinka--niin kissa vieköön--se se juuri tekee ihmisen ylpeäksi ja tyytyväiseksi... Pikku Sylvi! Suloinen sinä olet, sen tiedän vaan. Helkkarin suloinen! Kas niin, kissimirri, hyppää nyt tänne polvelleni, niin saan sinua hieman puristaa. Sitten menen vielä vähäisen nukkumaan ennen päivällistä. No--?

SYLVI (vetäytyy takaisin). En tule.

AKSEL. Mitä ihmettä? Et tule? Kuinka se on selitettävä? Minkätähden et tule?

SYLVI. Sentähden että--että ... minä en tule.

AKSEL. Ihanko todella?--Sinä et tule?

SYLVI. En.

AKSEL. Ahaa--minä jo ymmärrän. Sirkkunen ei ole vielä unohtanut meidän aamullista pientä kiistaamme. Sinä taidat olla äkeissäsi yhä, vai kuinka? Oikein suuttunut, ehkä? Niin, niin--kyllä huomaa nyt--

Enköstä siis peri perältäkään saa suukkosta, vai--?

SYLVI. Et!

AKSEL. Suloinen pikku hallitsijattareni, ole armollinen, anna vihasi lauhtua. Yksi ainoa pieni suukkonen! Minä pyydän niin kauniisti. Yksi ainoa vaan. Ethän sinä toki voi olla niin kova, että hennot sen minulta kieltää?

Kas niin, pikku sirkku. Elä oikkuile enää suotta. Kärsivällisyyteni kohtsillään loppuu. Tule nyt kauniisti suutelemaan minua,--no, pian, pian--en jaksa odottaa enää. Juokse tänne, juokse!

SYLVI. Anna minun olla. Minä en kumminkaan suutele sinua enää koskaan.

AKSEL. Et koskaan? Kuulinko oikein? Vai uhkaatko sinä tosiaankin, ett'et enää koskaan suutele minua?

Tästähän näyttää tulevan pahempi jupakka kuin luulinkaan.

No, Sylvi pikkuinen, nyt tämä leikki jo alkaa riittää. Tuletko sinä, vai etkö tule?

SYLVI. En tule, en! Johan sen kuult. Kuinka monta kertaa sinulle pitää sanoa samaa asiaa? Minä en suutele sinua enää koskaan. Saat olla varma siitä. En koskaan.

AKSEL. Vai niin,--vai on sinulla niin jäykkä luonto? Sitä en olisi uskonut. No,--mitäs muuta,--se täytyy taivuttaa ajoissa. Kova kovaa vastaan, jos niiksi tulee. Muistatko, pikku ystävä, kuinka äkäpussi kesytetään? Varo itseäsi--! Minä ehkä tulen käyttämään samaa keinoa, ellei muu auta...

Ei ei, elä pelästy, sirkkuseni. Niinhän sinä seisot siinä, kuin säilytetty pikku kyyhkynen. En minä niin äkkiä ankaraksi rupea, vaikka suotta peloittelen. Minä päinvastoin olen heti valmis sovintoon, kun vaan teet niinkuin pyydän. Näytä nyt, että osaat olla kiltti.

SYLVI. Elä kiusaa minua. Minä pysyn siinä, mitä olen sanonut.

AKSEL. Vai niin?--Mutta kuule sitten myöskin, mitä minä sanon. Ellet sinä hyvällä anna minulle suukkosta, niin otan sen väkisen. Ja silloin en tyydykään yhteen enkä kahteen, vaan suutelen sinua siksi, että tulet lauhkeaksi kuin lammas.

SYLVI (vetäytyy taakse päin). Uskallapas vaan--

AKSEL. Kyllä--olenpa tosiaankin niin rohkea, että uskallan suudella vaimoani ... ja teen sen ilman muita mutkia... Kas niin, Sylvi, herkiä pois nyt kiusaamasta minua--eihän se auta, minä suutelen sinua kumminkin. (Syleilee ja suutelee häntä useita kertoja.)

SYLVI. Aksel pois--minä en tahdo. Kuuletko--minä en tahdo!

AKSEL. Elä huuda--Mari kuulee kyökkiin ja luulee vielä, että minä toden teolla teen sinulle pahaa--(Suutelee häntä yhä.)

SYLVI. Se on hävytöntä--

AKSEL. Hävytöntä? Sekö, että suutelen vaimoani? Että pidän hänestä?

SYLVI (tempautuu irti, vavisten vihasta). Mutta kun minä en tahdo, kuuletko. Minä en ole sinun vaimosi enää, minä en rakasta sinua, enkä ole koskaan rakastanut.

AKSEL. No, mutta Sylvi, oletko sinä hullu? Kuinka voit käyttäytyä tuolla lailla?

SYLVI. Minä en tahdo olla sinun vaimosi, minä rakastan Viktoria enkä sinua, ja hänen omansa minä olen--

AKSEL. Nyt riittää! Ei sanaakaan enää! Onneton--! Aivanhan sinä olet järkesi menettänyt! Varo itseäsi, jos vielä kerran puhut tuommoisia typeryyksiä. Se tulee sinulle kalliiksi, kuuletko. Sillä nyt on kärsivällisyyteni tykkänään lopussa. Minä varoitan sinua ajoissa. Elä ärsytä minua enää. Siitä saattaa olla pahempia seurauksia, kuin voit aavistaakaan. Vai niin--! Se junkkari kulkee täällä ja panee mokomia hullutuksia sinun päähäsi. Kyllä minä hänet opetan--! Hän tulee tietämään, mitä hänen rauhaansa sopii, sen lupaan.

Kuule, Sylvi! Arkkitehti Hoving ei avaa enää meidän oviamme. Etkä sinä liioin käy heidän luonaan. Se seurustelu on nyt lopussa. Minä tulen

sen ilmoittamaan heille. Ja sinä sillä välin noudatat minun tahtoani tarkalleen kaikessa. Pane se mieleesi.

SYLVI. Mutta minä en suostu. Minä tahdon eroa, minä--

AKSEL. Vait!--Sinun täytyy. Ja sillä hyvä. (Kävelee muutamia kertoja edestakaisin huoneessa.)

Huh, kuinka ihminen saattaa hermostua!... Mutta eihän tuo kumma olekaan. Ensin yön valvominen, ja sitten--tämä juttu. Vähemmästäkin jo voi tuskastua... (Menee vasemmanpuoliselle ovelle.) Mari! Onko Mari siellä?

MARI (ruokasalista). Täällä on.

AKSEL. Olkaa hyvä ja tuokaa juomavettä... Ja sitten menen tunniksi maata tuonne alkooviin. Siksi sinä toivoakseni olet tullut järkeesi taas. Minä puolestani koetan myöskin rauhoittua. (Menee alkooviin.)

(Sylvi on mielenliikutuksesta puoleksi tajuttomana; silmät harhailevat ympäri ja pysähtyvät viimein strykniinilaatikkoon. Vaistomaisesti tarttuu hän siihen.

Mari tuo juomavettä, panee tarjottimen kirjoituspöydälle ja menee. Sylvi pusertaa kaksi kapselia lasiin ja täyttää sen sitten vedellä.)

AKSEL. Toiko hän vettä? (Tulee alkoovista.)

SYLVI (ojentaa hänelle lasin).

AKSEL (tyhjentää sen). Kiitos! Herätätkö minut noin puolen tunnin päästä?

SYLVI. Herätän.

AKSEL. Sitten teemme kaikki hyväksi jälleen. Jos sinä olet yhtä mieltä minun kanssani, niin emme puhu enää sanaakaan koko jutusta, vaan unohdamme pois kaikki tyyni, ijäksi päiviksi. Ja nyt hyvästi niin kauvaksi!

SYLVI (seuraa häntä jäykästi silmillään. Jää tuijottamaan hänen jälkeensä). Hyvästi!

(Aksel menee takaisin alkooviin. Vähän aikaa on kaikki hiljaa. Sitten kuuluu hiljainen valitus, joka vähitellen kovenee. Eroitetaan sanat: Sylvi--auta--. Sylvi pakenee huoneen etäisimpään osaan, painautuu seinään, katse kauhusta jähmettyneenä kiintyy alkooviin. Valitushuudot lakkaavat. Viktor tulee etehisen kautta, pysähtyy, katsoo ympärilleen ja huomaa Sylvin.)

VIKTOR. Sylvi--! Mikä sinulla on? Mitä sinä siellä makaat?

SYLVI. Sh--!... Ole hiljaa!...

VIKTOR. Nouse ylös ja sano, mitä on tapahtunut?

SYLVI. Hän--hyvä jumala---Aksel---Viktor, auta!

VIKTOR. Oletko sairas? (Aikoo nostaa hänet ylös.)

SYLVI. Ei, ei--! Kuule--! (Tuijottaa alkooviin arkana, pelästyneenä, vavisten.) Kuulitko--?

VIKTOR. Onko siellä joku alkoovissa?

SYLVI. On--

VIKTOR (hiljaa). Kuka sitten? Sinä olet niin pelästynyt. Kuka siellä on?

SYLVI. Hän--Aksel--Jumala, Jumala, anna minun kuolla--minun myöskin.

VIKTOR. Aksel?... Minä en ymmärrä yhtään mitään.

SYLVI. Hän on kuollut!

VIKTOR. Kuollut--? Aksel--? Sinä hourit. (Menee alkoovin luo, nostaa verhoa.)

(Aksel makaa hengettömänä, kasvot vääntyneinä sohvalla.)

SYLVI (laahaa itseään polvillaan eteenpäin, kunnes näkee Akselin, jolloin hän puoleksi tukahdetulla huudolla vaipuu alas).

VIKTOR. Ei--eihän se voi olla mahdollista? (Syöksee sisään, tulee takaisin.) Sylvi, nouse ylös! Rauhoitu! Minä juoksen hakemaan lääkäriä.

SYLVI. Elä jätä minua ... minä niin pelkään ... Jumalan tähden,--elä jätä minua.

VIKTOR. Niin äkkiä! Kuinka se tapahtui? Selitä!

SYLVI. Elä kysy... (Valittaa hiljaa.) Ei, elä kysy...

VIKTOR. Sielläkö hän sairastui? Virastossa?

SYLVI. Ei, ei...

VIKTOR. Täällä kotona siis?

SYLVI. Minä ... annoin hänelle ... voi Jumala!

VIKTOR. Sano, sano!

SYLVI. Minä en voi... Ei, ei, minä en voi...

VIKTOR. Sano pois, Sylvi. Mitä sinä annoit hänelle?

SYLVI. Strykniiniä.

VIKTOR. Myrkkyä!? Herra armahtakoon myrkkyä!? (Syöksee pöydän luo, tarttuu strykniinilaatikkoon.) Onneton mitä olet sinä tehnyt?

SYLVI. Viktor vie minut pois täältä!

VIKTOR. Herra taivaassa!--mitä olet sinä tehnyt?

SYLVI. Armahda! Vie minut pois!

VIKTOR. Jos voisi hänet vielä pelastaa--! (Pistää laatikon povitaskuunsa

ja rientää ulos etehiseen.) Minä haen lääkäriä. (Menee ulos.)

SYLVI. Viktor--elä jätä minua yksin Viktor! (Vaipuu lattialle.)

(Esirippu laskee.)

NELJÄS NÄYTÖS.

(Tilava seurusteluhuone vankilassa. Takana iso ristikko-ovi, jonka läpi näkyy porraskäytävä. Oikeanpuolisella seinällä yksinkertainen puusohva, vasemmalla suuri ikkuna, jonka alla on pöytä. Muutamia tuolia siellä täällä.)

Sylvi tulee sisään. Hän on vangin puvussa ja hyvin väsynyt. Rouva Hake tukee häntä ja vie hänet tuolin luo, jolle hän vaipuu puoleksi makaavaan asentoon.)

ROUVA HAKE. Kas niin, nyt on kaikki ohitse. Ei hätäpäivää enää. Saatte olla ihan rauhassa, Tutkinto on päättynyt, eikä teitä enää milloinkaan viedä oikeuteen.

SYLVI. Poltetaan roviolla? He sanoivat, että minut poltetaan roviolla?

ROUVA HAKE. Eihän toki. Ei tule kysymykseenkään. Sataan vuoteen ei tässä maassa ole poltettu yhtään ihmistä roviolla. Tuomitsevathan ne useinkin milloin poltettavaksi, milloin mestattavaksi, mutta ei siitä ole lukua ensinkään. Molemmat muutetaan heti kohta elinkautiseksi vankeudeksi. Niin ett'ei teidän ollenkaan tarvitse pelätä, ei välittää hölyn pölyä koko tuomiosta. Eikä tiedä, tuleeko siitä elinkautista vankeuttakaan. Hovissa ja senaatissa tavallisesti lievennetään koko lailla näitten alempien oikeuksien määräämiä rangaistuksia. Mutta emme nyt huoli ajatella ensinkään niitä asioita, emme hiisi vieköön huolikaan, koska meillä kerran on parempiakin tuumittavana. Niinkuin esimerkiksi tämä koppa. Sanokaas, eikö tämä ole hauska ja mukava, vai mitä? Sitten kun jaksatte, niin tullette tänne ikkunaan katsomaan näköalaa. Ihmettä, kuinka kauvaksi tästä näkeekin jälle! Ei sille ole mittaa eikä määrää! --Oli se tirehtööri kuitenkin hyväluontoinen, kun antoi teidän muuttaa tänne päiviksi, eikös ollut sitten? Ja näettekös vielä--kääntäkääpä silmiänne tännekin päin. Näettekös--oven läpi voitte milloin tahansa kurkkia tuonne käytävään, jossa myötäänsä liikkuu ihmisiä. Vahti ainakin seisoo alituisesti jossain lähellä. Niin ett'ei teidän enää tarvitse pelätä näkyjä eikä muuta semmoista joutavan. Ei totisesti! Huutakaa vaan paikalla apua, jos ne heittiöt vielä uskaltavat tulla hätyyttämään.

SYLVI. Hän oli siellä--hänkin.

ROUVA HAKE. Kuka niin?

SYLVI. Hän--Viktor.

ROUVA HAKE. Jaa, niin--oikeudessa, näet. Herra Hoving oli siellä vieraanamiehenä.

SYLVI. Hän käänsi aina päänsä pois. Ei katsonut minuun, ei kertaakaan.

ROUVA HAKE. Eikö katsonut!

SYLVI. Ei kertaakaan koko aikana. Ei yhtä ainoata kertaa.

ROUVA HAKE. Ei voinut, arvaamma. Teidän onnettomuutenne on mahtanut pahasti koskea häneen.

SYLVI. Olisin niin mielelläni tahtonut katsoa häntä silmiin. Noihin herttasiin silmiin!... Ja sitten luulin, että hän odottaisi minua kadulla... Mutta ei hän tehnyt sitäkään--

ROUVA HAKE. Ei--ei häntä näkynyt. Mutta kyllä minä kumminkin uskon, että hän on kovasti kärsinyt teidän tähtenne näinä aikoina.

SYLVI. Miksi hän ei sitten tule luokseni?

ROUVA HAKE. Niin, nähkääs, sitä nyt on vaikea sanoa, kun ei tiedä.

SYLVI. Jos vain saisin tavata häntä jonakin päivänä... Voi, rouva Hake, jos hän kumminkin tulisi kohta.

ROUVA HAKE. Kyllä kai hän tuleeekin.

SYLVI. Luuletteko?--Luuletteko, että hän tulee jo tänäin? Luuletteko ihan varmaan?

ROUVA HAKE. Ehkäpä jo tänäinkin. Toivotaan häntä.

SYLVI. Silloin minä unohtaisin kaikki, kaikki pahat. Sekä oikeudet että--muut kauheat asiat.

ROUVA HAKE. Ettäkö tosiaan unohtaisitte?

SYLVI. Unohtaisin, tietysti! En välittäisi enää mistään. Kaikki muuttuisi hyväksi, kun vaan saisin häntä nähdä.

ROUVA HAKE. No, totisesti, me toimitamme hänet tänne. Tavalla tai toisella. Antakaahan olla, jähka tästä vaan joudun, niin tuumaillaanpa asiaa.

SYLVI. Minkätähden hän ei ole vastannut mitään kirjeisiini? Ei kirjoittanut yhtä riviä, ei lähettänyt edes terveisiä: Ja minkätähden hän äsken niin välitti katsoa minua silmiin!

ROUVA HAKE. Eihän sitä tiedä. Hänellä mahtaa olla omat syynsä.

SYLVI. Entä kun hän ei ole niitä saanutkaan! Kirjeitä, tarkoitan?

ROUVA HAKE. Tietysti hän ne on saanut. Kuinkas muuten.

SYLVI. Jospa viejä on ne hävittänyt? Tai jättänyt vääriin käsiin? Niin, voi, ajatelkaapas tosiaan! Jos viejä on jättänyt ne vääriin käsiin?

ROUVA HAKE. Ei, en minä sitä luulisi.

SYLVI. Mutta voisihan se kumminkin olla mahdollista. Oh--minä uskon ihan varmaan, ett'ei hän ole saanut ainoatakaan kirjettä. Sillä muuten hän olisi heti, siinä paikassa rientänyt tänne.

ROUVA HAKE. Ikävöittekö te häntä niin kauheasti?

SYLVI. Hyvä rouva Hake--vieläkö epäilette? Enhän voi muuta ajatellakaan. Hän on alituisesti mielessäni, yöllä ja päivällä. Hän, ja--niin tiedättehän tuo hirveä kummitus. Ja minä kerron teille jotain, rouva Hake, minä kerron teille...

ROUVA HAKE. Mitä sitten, hyvä ystävä? Nyt olette taas niin levoton. (Silittää hänen päätänsä.) Levätkää te vaan rauhassa. Melkeinpä tahtoisin tuoda teille oman nojatuolini, jos tarkastaja vaan sallii--

SYLVI. Minä kerron teille jotain, rouva Hake--

ROUVA HAKE. No, kertokaa sitten, kertokaa,--niin saamme kuulla, eikö tuo taaskin ole pelkkää hourailua.

SYLVI. Ell'ei Viktor tule--ell'ei hän enää koskaan tule luokseni,-- silloin vie kummitus minut mukanaan.

ROUVA HAKE. Kaikkia vielä! Pelkkää hourailua, johan sen näin silmistännekin. Ei, lapsi kulta, siitä saatte olla ihan huoleti. Ei teitä anneta kummituksille eikä muille. Ei, kissa vie, annetakaan. Kas niin, olkaa nyt rauhassa, elkää ajatelko enää koko moskaa.

SYLVI. Kyllä hän vie. Saattepa nähdä. Ei, minä en kestä tätä enää. En jaksa ponnistella vastaan--minun täytyy antautua sen valtaan--voimani ovat lopussa.

ROUVA HAKE. Luuletteko sitten, että olisi helpoitukseksi teille, jos saisitte tavata herra Hovingia? Eiköhän se vaan tuntuisi kahta vaikeammalta sitten jäljestä päin, kun hän taas on mennyt pois?

SYLVI. Ei, ei--minä elän sitten siitä, siksi kuin hän tulee takaisin. Ja kirjeitä hän saa lähettää minulle, niin lohduttelen itseäni niilläkin sen aikaa kuin hän on poissa.

ROUVA HAKE. Ajattelin tässä--mutta en oikein tiedä, kävisikö tuo laatuun--

SYLVI. Mitä ajattelitte? Hyvä rouva Hake, sanokaa, mitä ajattelitte?

ROUVA HAKE. Ajattelin vaan, että jos menisin itse häntä puhuttelemaan--

SYLVI. Voi, jos sen tekisitte? Hyvä, rakas rouva Hake, minä kiittäisin teitä polvillani. Voi, jos sen tekisitte!

ROUVA HAKE. No, totta maar! Minä menen ihan varmaan.

SYLVI. Kuinka hyvä te olette! Ja kuinka minä pidän teistä! Kiitoksia, rakas, rakas rouva Hake! (Suutelee hänen käsiään.) Kiitoksia, tuhansia kiitoksia!

ROUVA HAKE. Ei, herra siunaa, mitä te nyt--? Minun karkeita, ryppyisiä käsiäni--no, eipä totta vie, tuota ihmettä ole minulle vielä elämässäni tapahtunut.

SYLVI. Menettekö nyt heti, sanokaa? Ja tuotteko hänet jo mukanaan, mitä?

ROUVA HAKE. Eikö olisi parasta, että lepäisitte ensin pikkuisen aikaa? Voisin mennä sitten illalla tai ehkä paremmin huomenna heti aamiaisen jälkeen--

SYLVI. Ei, hyvä, rakas rouva Hake, menkää nyt jo. Minä en voi nukkua hetkeäkään sitä ennen. Menkää nyt--!

ROUVA HAKE. Odottakaa--ääniä kuuluu tuolta alhaalta--. Ehkä siellä on joku, joka aikoo tänne?

SYLVI. Viktor--?

ROUVA HAKE. Ei--tarkastaja ja kaksi naista--en voi vielä nähdä heidän kasvojaan. Nousevat parast'aikaa portaita ylös. Nyt kääntyvät tänne päin. Oikein! Samat naiset, jotka oikeussalissa istuivat vastapäätä teitä, kuulijain joukossa. (Vetäytyy ovelta pois.)

(Tarkastaja avaa oven Almalle ja Karinille.)

TARKASTAJA. Jaha--rouva Hake näkyy olevan täällä. Sitten saan ehkä jättää herrasväen ja vetäytyä takaisin.

ALMA. Suokaa anteeksi, että olemme vaivanneet teitä.

TARKASTAJA. Ei se mitään. (Kumartaa jäähyväisiksi ja menee.)

ALMA. Hyvää päivää, Sylvi. Tulimme sinua tervehtimään, kun kuulimme, että olet kaivannut vanhoja tuttaviamme.

SYLVI. Minäkö?--Ei, se on erehdys. En minä ole kaivannut vanhoja tuttaviamme. Viktoria vaan--en ketään muuta, en niin kertaakaan ketään muuta.

KARIN. Sallithan meidän kumminkin tulla luoksesi, vai--täytyykö lähteä pois heti?

SYLVI. Ei, kyllä saatte olla vähän aikaa, jos tahdotte minun puolestani.

ALMA. Me, näetkös, ajattelimme, että se ehkä vähäisen virkistäisi sinua.

SYLVI. Niinkö ajattelitte? Ja senkötähden--? Voi, sittenhän te olettekin oikein ystävällisiä. Ja sinä myös, Karin? Senkötähden sinäkin tulit?

KARIN. Niin. Ja oli minulla vielä toinenkin asia.--Tulin lausuneeksi sinulle kovia sanoja viimein. Voisitko antaa ne anteeksi, ja unohtaa pois kaikki?

SYLVI. Oi, niin mielelläni! Niin kovin mielelläni. En niitä ole muistanutkaan sen koomin. Minullahan nykyään on ollut niin paljon muuta ajateltavaa.

ALMA. Sylvi raukka, sinä olet niin laihtunut näinä aikoina.

SYLVI. Olenko?--En ole kaukaan aikaan katsonut peiliin. En tiedä ollenkaan, minkä näköinen nyt olen.

ALMA. Kuinka olet muuten voinut? Oletko ollut tervennä?

SYLVI. Kiitos, kyllä olen.--Kuule, miksi ei Viktor ole käynyt minua

katsomassa?--Eikö hän ole saanut kirjeitäni?

ALMA. Kyllä,--kyllä hän on ne saanut. Mutta näetkös,--me arvelimme siellä kaikki, ett'ei hänen pitäisi tulla,--ett'ei se olisi hyvä sinullekaan.

SYLVI. Minulle? Oi, kuinka te erehdytte!

ALMA. Ei, Sylvi kulta, emme me erehdy. Se vaikuttaisi sinussa mielenliikutusta, ja semmoista sinulla on muutenkin ollut tarpeeksi asti. Ja sitä paitsi--on siihen vielä muitakin syitä. Voinet kai arvata että kaupungilla on liikkunut kaikenlaisia huhuja--ne tietysti sen kautta saisivat uutta yllykettä ja Viktor menettäisi helposti koko tulevaisuutensa. Sitä et soisi sinäkään, siitä olen varma.

SYLVI. Mutta tietäväthän kaikki, että hän on viaton--ett'ei hänellä ollut aavistustakaan--

ALMA. Tietävät kyllä. Mutta häntä on kumminkin tahdottu sekoittaa tähän juttuun toisella tavalla. Ei, Sylvi,--kaikin puolin on parasta, ett'ette tapaa toisianne vielä pitkiin aikoihin. Sitten vast'edes joskus--

SYLVI. Minä en voi elää, ellen saa häntä tavata. Usko minua, Alma, minä en voi elää.--Rakas Alma, toimita niin, että Viktor tulee. Se riippuu kokonaan sinusta, hän kyllä tulee, jos sinä vaan häntä kehoitat siihen. Minä tiedän sen, hän seuraa sinun neuvojasi kaikessa,--varsinkin nyt. Alma, elä ole kova minulle, anna hänen tulla. Minä rukoilemalla rukoilee sinua: anna hänen tulla!

ALMA. Sylvi kulta ... sinä et olisi noin itsepäinen, jos tietäisit--

SYLVI. Tietäisin--mitä?

ALMA.--tarkoitan--jos sinulla olisi teidän molempien asema selvillä. Ei, silloin et olisi itsepäinen, vaan kiittäisit ennemmin Jumalaa, ett'et tarvitse häntä tavata.

SYLVI. Sinä et ymmärrä minun tuskiani sinä, sillä sinä et koskaan ole rakastanut. Et tiedä, kuinka olen menehtymäisilläni pelkämästä ikävästä ja kaihosta--sen vuoksi hennot olla noin kova. Alma,--minä ehkä pian kuolen tai sorrun muulla tavalla--silloin sinun on myöhäistä katua, ettet suonut minulle ajoissa lohdutusta. Tee minulle mieliksi, Alma, tämä ainoa kerta. Pyydä häntä tulemaan, salli minulle se ilo--olenhan saanut kärsiä niin paljon näinä aikoina. Alma kulta, anna sydämmesi heltyä!

ALMA. Sinä et aavista, kuinka vaikeata tämä on. Lohdutusta ja iloa sinulle kyllä soisin kaikesta sydämmestäni, mutta--. Ei, minä en voi ottaa sitä omalletunnolleni.--Usko minua, Sylvi, sinä tulisit taaskin petetyksi toiveissasi. Surua sinulle tuottaisi Viktorin tapaaminen--ei iloa.

SYLVI. Ellet tahdo kehoittaa häntä, niin lupaa sitten ainakin, ett'et estä, kun rouva Hake tulee häntä hakemaan.

ALMA. Rouva Hake? Aikooko rouva Hake tulla hakemaan veljeäni tänne?

ROUVA RAKE. Niin--nähkääs, minun täytyi viimein myöntyä, kun hän alituisesti niin ahdisteli. Ja--pahemmaksi ei missään tapauksessa voi

asiat kääntyä, kuin mitä ne ovat olleet. (Syrjään Almalle.) Tiedättekö, neiti, täällä jo pelättiin, että hän menettäisi järkensä, niin huonosti hänen oli laitansa. Sen tähden hänet muutettiin tähän valoisaan ja hauskaan koppiin joksikin aikaa. Semmoiset vangit, jotka tulevat synkkämielisiksi, saavat välistä olla täällä päivillä, sillä, nähkääs, he eivät muuten kestäisi.

ALMA. Minä ymmärrän. Niin,--sitten en enää tiedä, mitä sanoa. Kuinka arvelet, Karin? Uskaltaisimmeko--?

KARIN. Viktor voisi mielestäni tehdä niinkuin hän itse parhaaksi näkee.

SYLVI. Niin minustakin. Lupaa vaan, ettet sano yhtään sanaa, et myötä etkä vastaan. Lupaatko sen Alma?

ALMA. No niin, sen voin luvata. Vaikka minua kovin peloittaa.

SYLVI. Kiitoksia, Alma kulta. Nyt olen rauhassa, sillä nyt tiedän, että hän tulee.

ALMA. Ei hän kumminkaan saa viipyä kovin kauvan--

SYLVI. Ei, enhän minä sitä vaadikaan. Minä tytydyn niin vähään. Kunhan vaan saan nähdä häntä ja puhua hänen kanssaan hetken verran--oi, en pyydä sen enempää. Kuinka kovasti hyviä te olette minulle. Sinäkin, Karin. Kiitos siitä, kiitos, kiitos! Ette voi uskoa, kuinka pelkkä toivo jo tekee minut onnelliseksi.

ALMA. Lepää nyt vähän aikaa, sinä näytät niin väsyneeltä.

ROUVA HAKE. Hän on, raukka, käynyt niin kalpeaksi ja laihaaksi, kun ei hänellä ole yhtään ruokahalua, eikä hän juuri saa untakaan öisin--

SYLVI. Niin--se on kaikki ollut kovin surkeata. Mutta jahka saan tavata Viktoria,--niin sitten, kyllä voin sekä syödä että nukkua, ja sitten varmaan tulee taas punaakin poskilleni. Oi, silloin kaikki muuttuu hyväksi jälleen.

KARIN. Voisimmeko muuten tehdä jotain sinun hyväksesi, Sylvi? Jos lähettäisimme sinulle kirjoja?

SYLVI. Ei, kiitos, en niitä jaksa lukea kumminkaan.--Sinulla on niin ihmeen kaunis puku, Karin. Ja, mitä näen--? Onhan sinulla sormuskin?

KARIN. No kaikki sinä huomaat.

SYLVI. Ja sitten sinä olet niin terveen ja pulskan näköinen. Kauniimpi kuin koskaan ennen. Enköhän minä siihen sijaan ole rumennut, sanokaapas? Ja tämä vanginpuku,--niin, sekin minut varmaan tekee epämiellyttäväksi, eikö totta? Ehkä olikin sentähden, kun Viktor käänsi silmänsä pois minusta siellä oikeudessa.

ALMA. Vielä vain. Sentähden hän sitä ei tehnyt.--elä luulekaan. Toiset syyt hänellä oli. Mutta--eiköhän meidän jo pidä lähteä, Karin? Sylvi tarvitsee hiljaisuutta arvatinkin--

KARIN. Niin, jätetään hänet nyt rauhaan. Hyvästi, Sylvi! Tahdotko, että tulemme toisenkin kerran sinua tervehtimään?

SYLVI. Tulkaa vaan.

ALMA. Hyvästi! Jumala antakoon sinulle terveyttä ja voimia.

SYLVI. Hyvästi, hyvästi! Ja kiitos siitä, että olitte niin ystävällisiä. --Minä olen usein ollut ilkeä teille. Sinulle varsinkin, Karin. Mutta elä siitä välitä. Unohdetaan pois kaikki pahat! Alma,--sinä pidät lupauksesi--eikö niin? (Alma ja Karin menevät.)

SYLVI. Kunhan minä en vaan olisi ruma ja vastenmielinen--?

ROUVA HAKE. Eikö mitä! Vai ruma ja vastenmielinen! Johan nyt. Olkaa sen puolesta ihan rauhassa.

SYLVI. Mutta tämä vanginpuku? Eikö se ole kauhea?

ROUVA HAKE. Ei ainakaan minun mielestäni.

SYLVI. Karin oli niin hieno ja kaunis.--Näettekös, rouva Hake, enhän siitä, tietysti, muuten välittäisi, mutta peloittaa, että Viktor ehkä kylmenee minulle, kun olen ruma.

ROUVA HAKE. Eikää nyt hätäilkö suotta. Ei hän toki voi olla niin sydämmetön.

SYLVI. Niinkö luulette?--Ei, en minäkään usko, että hän voi olla niin sydämmetön. Turhia vaan pelkään. Jos hän istuisi vankina ja olisi kalpea ja laihtunut--oi, minä rakastaisin häntä vaan sitä innokkaammin. Rakas rouva Hake--milloin te menette?

ROUVA HAKE. Vaikka paikalla. Mutta lupaatteko myöskin olla oikein kiltti sillä aikaa? Istukaa tuonne ikkunan ääreen katselemaan näköalaa. En minä kauvan viivy.

SYLVI. Tuottehan hänet sitten varmaan mukananne? (Istuu ikkunan ääreen.)

ROUVA HAKE. Ihan varmaan. Hyvästi nyt siksi! (Menee, mutta tulee heti takaisin.) Sepä sattui hyvästi. Pastori on täällä ja pyytää päästä puheillenne. Teidän ei tarvitsekaan jäädä tänne yksinänne.

SYLVI. Pastori? Olihan hän täällä aivan hiljan. Minkätähden hän nyt taas tulee?

ROUVA HAKE. Pastori tahtoo teitä lohduttaa ja rauhoittaa. Hän pitää teistä aina niin hyvää huolta. Saanhan päästää hänet sisään, vai kuinka?

SYLVI. Mutta meneekö hän sitten pois, ennenkuin Viktor tulee?

ROUVA HAKE. Sh--herran nimessä! Hän seisoo tuolla ja kuulee.--Antakaa hänen tulla sisään kaiken mokomin--hän kun on teille niin ystävällinen.

SYLVI. Niin, tiedän kyllä, että hän on ystävällinen ja suo minulle hyvää. Mutta nyt en tahtoisi häntä tänne--en tällä hetkellä--

ROUVA HAKE. Sitä ei voi estää millään tavalla--kun hän kerran on tullut.

SYLVI. No niin, käskekää hänet sitten sisään.

ROUVA HAKE. Pastori on niin hyvä! (Menee.)

PASTORI (ojentaa Sylville kättä). Teillä on ollut vaikea päivä tänäin, lapsi parka. Kuinka voitte nyt?

SYLVI. Kiitoksia, hyvin.--Minä toivon, että kaikki kohta muuttuu parempaan päin.

PASTORI. Todellakin? Sepä hauskaa. Erinomaisen hauskaa. Huomaatteko jo itsekin, että Herra kyllä auttaa aikanaan. Hän ei ijankaikkisesti vihaa. Herran rankaiseva käsi on teitä ankarasti ruoskinut, mutta hän on sillä tarkoittanut ainoastaan teidän todellista hyväänne.

SYLVI. Tahtoisin niin mielelläni uskoa teitä, vaikka on niin vaikea sitä käsittää.--Nuo kamalat näyt, esimerkiksi--mitä ne hyödyttävät--mitä todellista hyvää minulla niistä on?!

PASTORI. Yhäkö ne teitä vaivaavat, lapsikulta?

SYLVI. Voi, pastori Sohlman, ette voi aavistaa, kuinka kauheita öitä minulla taas on ollut. Joudun vielä päivilläkin aivan suunniltani pois, kun niitä ajattelen.

PASTORI. Ei puhuta niistä sitten ollenkaan.

SYLVI. Minne vaan silmäni käänsin, oli hän--tiedätte kai ketä tarkoitan? niin, hän oli aina edessäni semmoisena, kuin hän silloin makasi sohvalla--kasvot kamalasti vääntyneinä. Oh--kuinka minä kärsin, kuinka minä huusin tuskissani ja viskelin itseäni! Pakenin välistä sänkyynkin, tyynyn ja matrassin alle mutta silloin tunsin, kuinka hän koko painollaan heittäytyi ylitseni. Oh--Herra Jumala taivaassa--että voin vielä olla hengissä kaiken sen jälkeen, mitä olen saanut kokea.

PASTORI. Ettekö kääntynyt vapahtajanne Herran Jesuksen puoleen, ja rukoillut häntä avuksenne?

SYLVI. En rukoillut. Sillä luulin varmasti, että hän oli minut hyljännyt --hän, niinkuin kaikki muutkin. Ja paitsi sitä eihän minulla ollut ainoata selvää ajatusta niinä öinä.

PASTORI. Lapsi raukka! Kovat koetukset on teidän täytynyt kestää näinä aikoina.

SYLVI. En voi mitenkään ymmärtää, että Jumala semmoisilla hirmuisuuksilla tarkoittaisi minun todellista hyvääni, niinkuin te sanotte, pastori Sohlman.

PASTORI. Ja sen hän kumminkin tekee, ystäväni, olkaa varma siitä. Hän näyttää teille niiden kautta, kuinka kauhistava teidän rikoksenne oli--

SYLVI. Mutta senhän jo käsitin itsekin, heti kohta kun olin sen tehnyt.

PASTORI.--kuinka kauhistava teidän rikoksenne oli, saattaakseen teitä katumukseen ja synnin suruun. Kun sitten nöyränä ja murtuneena vaivutte hänen jalkojensa juureen, avaa hän teille isänsylin ja antaa armonsa auringon jälleen paistaa.

SYLVI. Nöyränä ja murtuneena? Enkö ole jo ollut kylläksi nöyrä ja murtunut? Voiko enää olla enemmän? Ja--hänen jalkojensa juuressa olen myöskin maannut. Monta monituista kertaa olen langennut polvilleni

tuolla kopissa ja kerjännyt häneltä armoa.

PASTORI. Vahvasti uskoen, että hän sekä voi että tahtoo auttaa teitä?

SYLVI. Pastori Sohlman--olettehan sanonut, että Jumala kuulee rukouksemme ja antaa kaikkea, mitä häneltä pyydämme, kun vaan uskomme ja luotamme häneen?

PASTORI. »Mitä ikänä te anotte isältä minun nimeeni, sen hän antaa teille», seisoo raamatussa.

SYLVI. Se se juuri on herättänyt minussa niin hyvää toivoa. Kertoisinkohan teille jotain, pastori Sohlman?

PASTORI. Kertokaa vaan, jos haluatte.

SYLVI. Tiedätte kai, että minä koko ajan täällä vankeudessa olen niin sanomattomasti kaivannut Viktor Hovingia?

PASTORI. Niin, olettehan usein puhunut siitä.

SYLVI. Ja että minä tuon tuostakin olen lähettänyt hänelle kirjeitä, ja pyytänyt häntä luokseni, mutta kaikki turhaan.

PASTORI. Senkin olette sanonut.

SYLVI. Eikä kumminkaan juotunut minulle mieleen, että Jumala ehkä voisi auttaa minua, ennenkuin vasta tänä aamuna. Ajatelkaa, vasta tänä aamuna! Vaikka te niin usein olette kehoittanut minua huutamaan häntä avukseni kaikessa.

PASTORI. Rakas ystäväni, en tarkoittanut tällaisia asioita--

SYLVI. »Heittäkää kaikki huolenne Herran päälle», ne olivat sananne. Ja sitä neuvoa nyt viimeinkin seurasin. Miksi en sitä tehnyt aikoja ennen!

PASTORI. Lapsi raukka, te olette joutunut suureen erehdykseen. Semmoisilla rukouksilla ei teidän koskaan pidä lähestyä Kaikkivaltiasta.

SYLVI. Minäpä sen jo tein.--Ja tahdotteko kuulla? Hän tulee luokseni--tuossa paikassa. Rouva Hake on parast'aikaa häntä hakemassa. Siitä syystä minä olen niin iloinen ja onnellinen tällä hetkellä. Ja niin täynnä toivoa--sillä eihän minulla nyt enää ole mitään hätää, kun näen, että Jumala minua auttaa.

PASTORI. Ei, rakas ystävä, elköö antako virvatulien houkutella itseänne. Ne pian katoavat ja silloin harhaillette taas yhtä pimeässä kuin ennenkin.

SYLVI. Mitä tarkoitatte, pastori Sohlman? Te säikytätte minua.

PASTORI. Ei, minä vaan varoitan. Sillä se on juuri tuo onneton mieltymyksenne Hovingiin, joka sulkee sydämmenne Herralta ja pitää teidät kaukana hänestä. Teidän täytyy päästä siitä, temmata se pois juurineen.

SYLVI. Rakkauteni Viktoriin?--Mahdotonta!

PASTORI. Se pois--jos tahdotte saada armoa Herran edessä.

SYLVI. Ja sentähden minun täytyisi luopua Viktorista? Ei--pastori Sohlman--sitä en ikinä tee. Ennemmin luovun armosta--

PASTORI. Herra varjelkoon, teidän syntistä puhettanne! Nyt näen yhä selvemmin, että teidän mielenne vielä kokonaan riippuu kiinni maallisissa asioissa. Te polvistutte Kaikkivaltiaan eteen ainoastaan senvuoksi, että toivotte hänen kauttaan saavanne maalliset halunne tyydytetyiksi.

SYLVI. Elköö olko ankara, pastori Sohlman, te saatte minut taaskin pelkäämään ja vapisemaan.

PASTORI. Minun täytyy ilmoittaa teille totuus. Ei Jumala anna itseään pilkata. Hän on järkähtämätön vanhurskaudessaan ja yhä edelleen hän on tyhjentävä vihansa maljat ylitsenne, sillä ei teidän mielenne ole vielä läheskään parannukseen valmistunut.

SYLVI. Millä tavalla voisin sen sitten valmistaa? Pastori Sohlman, sanokaa. Mitä tulee minun tehdä, että mieleni valmistuisi parannukselle? Neuvokaa minua.

PASTORI. Teidän tulee ensiksikin tukahduttaa syntiset tunteenne arkkitehti Hovingiin.

SYLVI. Minä en voi. Se on vallan mahdotonta.

PASTORI. Sanokaa enemmän: te ette tahdo.

SYLVI. Ei, en minä tahdokaan. Sillä silloin ei minulle jäisi mitään.-- Ei niin mitään koko avarassa maailmassa!--Ja minkätähden minun yksin pitäisi luopua kaikesta? Enkö minä saisi nauttia hiukan onnea, minä, niinkuin muutkin? Eihän ole synty, että muut ihmiset rakastavat ja että heitä rakastetaan,--minkätähden se sitten tulisi synniksi minulle? Ja minä kun kumminkin tyydyn niin vähään,--niin tuiki vähään. Kun vaan jonkun kerran saan nähdä ja puhutella häntä, enempiä en pyydäkään. Eihän se toki liene liikaa. Vankeudessa täytyy minun istua koko elämäni, ilman kotia ja ilman ystäviä, eikä sittenkään minulle suotaisi sitä ainoata lohdutusta, jota kerjään ja rukoilen.

PASTORI. Minä sanon vaan: jos tahdotte tulla pelastetuksi, niin täytyy teidän ehdottomasti irroittaa sydämenne maallisista asioista, voidaksenne antautua kokonaan Herran omaksi.

SYLVI. Mutta kun minä en voi enkä tahdo--?! Kun minä en tee sitä, en millään ehdolla!

PASTORI. Niinpä on Herra kurittava teitä vielä kovemmin, siksi kuin tuo vastahakoinen mielenne vihdoinkin taipuu.

SYLVI. Jumala on paha ja ilkeä--ei hän ole lempeä, eikä rakkautta täynnä--ei mikään armahtavainen isä minua kohtaan vaikka te niin väitätte--

PASTORI. Lopettakaa! Minä lähden nyt. En tahdo enää kuunnella teidän herjaavia sanojanne.

SYLVI. Pastori Sohlman--oletteko minulle vihainen?

PASTORI. En vihainen, syvästi vaan surettaa ja huolettaa minua teidän paatunut tilanne. (Menee.)

SYLVI (seisoo vähän aikaa liikkumattomana, ajatuksiinsa vaipuneena.) Olenko minä sitten niin huono?--Hyvä Jumala taivaassa olenko minä sitten niin kauhean huono?... (Viktor ja Rouva Hake näkyvät ristikon takana perällä. Rouva Hake avaa oven Viktorille, jonka jälkeen hän katoa.)

SYLVI (aikoo juosta hänen syliinsä). Viktor!

VIKTOR. Ei niin, Sylvi--ei niin.

SYLVI. Tulitpa sentään vihdoin ja viimein! Et voi uskoa, kuinka kipeästi olen sinua kaivannut. Miksi et tullut ennen, sinä paha, ilkiö, ei sinä ijäti rakastettu, miksi et tullut ennen? Tiedätkös, minä olin jo vähällä kuolla suruun ja ikävään. Kuinka sinulla oli sydäntä viipyä niin kauvan poissa, sano!

VIKTOR. Kysy ennemmin, kuinka minulla oli voimaa tulla nyt jo.--Tämä on ollut kauhea aika meille molemmille, Sylvi.

SYLVI. Sinullekin, Viktor?

VIKTOR. Minulle myöskin. Siitä hetkestä saakka en ole saanut lepoa enkä rauhaa. Ilman Almaa en tiedä kuinka olisi käynyt.

SYLVI. Ja se on kaikki minun syyni!

VIKTOR. No niin--olethan saanut itsekin kärsiä--kauheasti vallan. Ja kun ajattelen, että sinun kaiken lisäksi täytyy istua vankina koko elämänikäsi. Se se juuri saattaa minut aivan epätoivoon.

SYLVI. Elä sure minun tähteni, Viktor. Tiedätkös, minä kyllä siihen totun. Nyt kun sinä olet luonani, ei se minusta tunnu enää miltään.

VIKTOR. Elä sano! Koko pitkä ikä ilman vapautta, kuolettavassa yksitoikkoisuudessa--oh, voiko enää ajatella tuskallisempaa! Kuinka voit, pikku raukka, sitä kestää?

SYLVI. Ei se peloita minua ollenkaan, kun vaan tiedän, että sinä olet minulle hyvä. Ja olethan sinä, Viktor? Ethän minua unohda, vaikka istunkin täällä vankeudessa?

VIKTOR. En minä sinua ikänäni unohda--en sinua enkä sinun kovaa kohtaloasi. Se tulee tästä lähtein aina painamaan minua. Enkä luule, että koskaan tulen tuntemaan itseäni onnelliseksi minäkään, muodostukoon sitten tulevaisuus kuinka edulliseksi tahansa. Niin syvästi on tämä minuun käynyt.

SYLVI. Rakas, armas Viktor sinä pidät minusta vielä? Voitko aavistaa, kuinka tuo on suloista kuulla. Sain täällä jo kaikenlaisia kummia ajatuksia. Ei, miksi seisomme suotta? Tule istumaan tuohon tuolille. Kas noin ja minä rupean tähän lattialle, sinun jalkojesi juureen.

VIKTOR. Ei, Sylvi hyvä--ei siihen. Istu oikein tuolille sinäkin.

SYLVI. Minkätähden? Ei meitä kukaan tarkasta. Voimme huoletti luottaa rouva Hakeen.

VIKTOR. Mutta kumminkin.

SYLVI. Anna minun olla näin vähän aikaa edes. Se niin muistuttaa menneitä aikoja.

VIKTOR. No niin no, jospahan sitten istuisit hetken verran. Mutta ei kauvan--

SYLVI. Sinä olet semmoinen pelkuri, Viktor. Semmoinen suuri pelkuri. Minkätähden tahdot pakoittaa minua istumaan jäykkänä ja suorana tuoliilla, kun minulla on paljon parempi tässä?--Nyt olen niin tyyni ja rauhallinen, ja niin sanomattoman onnellinen. Oi, jos saisin istua näin koko ikäni--ja katsella sinua,--ei muuta kuin katsella sinua, ja painaa välistä pääni tuohon polvellesi--noinikään!

VIKTOR. Sylvi, kuule--tämä ei totisesti käy päinsä.

SYLVI. Joutavia! Luuletko, että kukaan tulee meitä kieltämään?

VIKTOR (levottomana). Nouse ylös--nouse tuolille istumaan, niin puhumme järkevästi.

SYLVI. Rakas--puhu sinä, minä kuuntelen. Annan äänesi hyväillä korviani,--mutta en takaa, että ymmärrän ainoatakaan sanaa.

VIKTOR. Tee niinkuin pyydän, Sylvi,--nouse ylös.

SYLVI. Enpäs.

VIKTOR. Minä pyydän.--Sylvi, ei meidän nyt sovi leikitellä.

SYLVI. Tahdotko, että kapuan syliisi, vai? Siihen olen heti valmis.

VIKTOR. Ei, Sylvi, ei!--Taivaan nimessä, mitä sinä ajattelet?

SYLVI. Viktor--! Ethän sinä ole suudellut minua vielä kertaakaan--? Etkä hyväillyt etkä puristanut minua syliisi. Mikä sinua vaivaa, sano? Vai pelkäätkö tuota ristikko-ovea tuolla? Saat olla ihan rauhassa. Ei meitä kukaan näe. Ja jos joku tuleeekin tännepäin, niin sen kyllä kuulemme. No--sinä jääpalikka--mitä arvelet?

VIKTOR. Lopeta, Sylvi. Minä pyydän sinua vielä kerran--ja oikein vakavasti.

SYLVI (rukoillen). Viktor--kuinka hennot olla noin kylmä ja välinpitämätön--?

VIKTOR. Sinä et tiedä, Sylvi, kuinka tämä minua kiusaa...

SYLVI. Kiusaa?--Armas, mikä sinua kiusaa?

VIKTOR. Etkö sitten ymmärrä, että me nyt--ja vast'edes aina olemme kauvempana toisistamme kuin koskaan ennen?

SYLVI. Ei, sitä en tosiaankaan ymmärrä.--Enhän ole enää toisen vaimo--en edes nimeksi.

VIKTOR. Ja kumminkin on meidän mahdoton yhtyä tästä lähtein vaikka pääsisit vapaaksikin muutamien vuosien kuluttua--.

SYLVI. Mahdoton yhtyä--? Avioliitossa tarkoitat? No niin, antaa olla. Meitä ei vihitä--mutta minä olen sinun omasi kumminkin. Me rakastamme toisiamme, sinä rakastat minua ja minä sinua, ja sinä käyt minun luonani täällä vankilassa.

VIKTOR. Ei, Sylvi, ei! Semmoista suhdetta ei voi--ei saa olla meidän välillämme. Jokainoa sana rakkaudesta kutsuisi Akselin haamun esiin--

SYLVI. Sh!--Elä puhu siitä! Elä mainitse sitä nimeä milloinkaan.--Sinä et tiedä, Viktor, kuinka se on minua vainonnut--

Ei, se ei ole totta! Niin kauvan kuin sinä olet luonani, ei se uskalla tulla esiin. Ja kun lähdet pois--

Viktor, minä tiedän! Anna minulle joku esine, sormus tai mikä tahansa, jonka voin ripustaa kaulaani ja kantaa povellani taikakaluna--

VIKTOR. Mitä sillä tekisit, Sylvi hyvä?

SYLVI. Se jättää minut sitten rauhaan silloinkin, kun sinä olet poissa. Sinun antamasi muisto varmaankin auttaisi minua kaikesta pahasta. Kummitukset pysyisivät etäällä, eivät uskaltaisi tulla.

VIKTOR. Ei, ei! Sinulla ei saa olla mitään, joka muistuttaa minusta. Sinun täytyy unohtaa minut, Sylvi, taikka ajatella minua kuin vierasta ainakin.

SYLVI. Unohtaa? Sinä tahdot, että unohtaisin sinut--ajattelin sinua kuin vierasta? Ei, tuo ei voi olla täyttä totta, Viktor.

VIKTOR. On. Sylvi, täyttä totta se on. Unohda minut, unohda rakkautesi, --onhan se jo tuottanut sinulle yltäkyllin onnettomuutta.

SYLVI. Armas--eihän meidän rakkautemme ollut syynä onnettomuuteen--kuinka voit semmoista sanoa? Päinvastoin. Rakkaus sinuun auttaa minua juuri kantamaan kaikki kärsimykset, se on ainoa lohdutukseni--ainoa iloni--elä luule, että siitä koskaan luovun. Innokkaammaksi se vaan on käynyt näinä aikoina.

VIKTOR. Minuun on tämä kaikki vaikuttanut vallan toisella tavalla.

SYLVI. Kuinka sitten? Selitä!

VIKTOR. Onko se niin välttämätöntä, Sylvi? Emmekö ennemmin jättäisi nämä asiat sikseen?

SYLVI. Ei, minä tahdon tietää kaikki. Sinä et saa salata mitään. Mitä on tämä kaikki sinuun vaikuttanut? Sano?

VIKTOR. Se on niin vaikeata.--Minä tulen loukkaamaan sinua.

SYLVI. Elä huoli siitä. Viktor--mitä olet sinä tuntenut?

VIKTOR.--En minä voi.--Sylvi, anna minun mennä!

SYLVI (nousee, nojautuu tuolin selkään). Ei, ennenkuin olet sen minulle selittänyt.

VIKTOR. Sinä vaadit?

SYLVI. Vaadin.

VIKTOR. Jos sinä edes voisit minua ymmärtää, Sylvi. Jos voisit asettua minun sijaani--

SYLVI. Minä koetan.--Ala nyt.

VIKTOR. Niin--sitä ei voine välttää.

SYLVI. Ei, sitä ei voi välttää. Tahdon tietää kaikki.

VIKTOR. Näetkös--tämä onneton tapaus vaikutti minuun kuin ukkosen isku. Tunteissani tapahtui täydellinen muutos--

SYLVI. Jatka.

VIKTOR. Ehkä ihmisten puheetkin tekivät tehtävänsä--ja Alman paheksuminen--

SYLVI (hengittää vaikeasti). Niin, jatka vaan.

VIKTOR. Mutta enin siihen kumminkin vaikutti omat, ankarat tunnonvaivat. Minusta tuntui melkein siltä, kuin olisin yksin ollut syynä onnettomuuteen.--

SYLVI. No niin--?

VIKTOR. Niin--meidän suhteemme tuntui minusta siitä hetkestä alkain inhottavalta. Intohimoni oli kokonaan sammunut, tuskin saatoin sitä ajatella enää. Halusin päästä vapaaksi kaikesta--niin pian kuin mahdollista--ja sitten--

SYLVI. Sitten--?

VIKTOR. Sitten tein nopean päätöksen ja--(hiljaa ja vakavasti) Niin, Sylvi, minä menin kihloihin Karinin kanssa.

SYLVI (huokuu raskaasti, ojentaa itsensä suoraksi ja menee vastaiselle puolelle huonetta. Pysähtyy ja seisoo liikkumattomana).

VIKTOR. Elä ota sitä noin vaikeasti, Sylvi... Täytyihän niin käydä--ennemmin tai myöhemmin--sen itekin huomaat--Meidän välillämme oli kaikki lopussa--muu ei ollut mahdollista. Akselin ruumiin ylitse emme koskaan olisi voineet ojentaa kättä toisillemme--

SYLVI (on vaiti; väristys käy läpi hänen ruumiinsa).

VIKTOR. Kyllähän minä vieläkin pidän sinusta..., vaikka en sillä tavalla. Mutta ystävytyttäni ja osanottoani ei tarvitse sinun koskaan epäillä... Jos voisin jollain lailla helpoittaa sinun kärsimyksiäsi, niin olisin valmis mihin uhrauksiin hyvänsä... Sylvi, sano jotain... Minkätähden seisot siinä noin mykkänä--? Sääli minua,--tämä on niin kauhean vaikeata--. Sylvi, elä rankaise minua näin kovasti... (Menee hänen luoksensa.) Sylvi, anna minulle anteeksi!

SYLVI. Pois!

VIKTOR. Sylvi--elä ole leppymätön!.. Sylvi, minä en voi mennä, ennenkuin olet antanut minulle anteeksi.

SYLVI. Pois!

VIKTOR. Tämä on kenties viimeinen kerta... Anna minulle edes kättä jäähyväisiksi... Vai pitääkö meidän erota näin?

SYLVI. Pois!

VIKTOR. No--koska niin tahdot--(Menee ovelle, pysähtyy, katsoo taakseen.) Sylvi--?

SYLVI (hiljaa, kiiltävin, tuijottavin silmin). Odota, Aksel--minä se olen--pikku kissimirri, etkö tunne...

ROUVA HAKE (tulee sisään, ottaa muutamia askeleita Sylviä kohti, pysähtyy hämmästyneenä.)

VIKTOR (nojautuu masentuneena oveen).

SYLVI (kovermmalla äänellä). Holhooja-setä--ota pikku sirkkunen syliin. Ja varo,--varo, varo, ettei hän putoo! (Kiihkeämmin.) Aksel, holhooja-setä, etkö kuule--minä se olen, pikku kissimirri--Aksel, ota sirkkunen syliin! (Putoo tiedottomana maahan.)

(Esirippu laskee.)

[1893.]

KOVAN ONNEN LAPSIA

Näytelmä kolmessa näytöksessä

HENKILÖT:

ANTTI VAARANEN, työmies.

SILJA, hänen vaimonsa.

MAIJU, | heidän lapsiaan.

VILLE, |

MATLENA MEHTOLA, nuori nainen.

MIKKO MEHTOLA, hänen veljensä, työmies.

TOPRA-HEIKKI, työmies Pohjanmaalta.

KUNNARI, | työmiehiä.

JAARA, |

OTTO, noin 14-vuotias poika.

HEIKURA, | poliiseja.

TIRKKONEN, |

VALLESMANNI.

SILTAVOUTI.

JAHTIVOUTI.

KAKSI RENKIÄ.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

(Vaarasen tupa. Perällä ovi; siitä oikeaan uuni. Toisella seinällä ikkuna, jonka alla penkki ja hiukan etempänä pöytä. Suuren, kauvas lattialle ulottuvan uunin kupeella vuode, sivulla penkki ja etunäyttämöllä vasempaan kätkyt.)

(Silja tuudittaa lasta; Maiju istuu kyyryksillään uunin luona, Ville voihkaa sängyssä.)

SILJA (hyräelee). Hs-ss-ss-ss. Aa-aa-aa-aa, hs-aa-aa-aa.--Käypä Maiju katsomassa, eikö isää jo näy.--Hs-ss-ss-ss, hss-ss-ss-ss. »Nuku, nuku, nurmilintu, Väsy, väsy, västäräkki, Tee pellolle pesäsi, Kalliolle kartanosi.»

MAIJU (käytyään ulkona). Eihän siellä näy mitään, kun on pilkkoisten pimeä.

SILJA. Olisit huutanut.--Hs-ss-ss-ss. Hs-ss-ss-ss.--Koskeeko sinuun, Ville?

VILLE. Koskee.--Oi, oi, oi--

SILJA. Voi, raukkani. Hs-ss-ss-ss.

MAIJU (ulkona). Isä hooi! I-sää!

SILJA. »Nuku, nuku, nurmilintu, Väsy, väsy, västäräkki--»

MAIJU (palajaa). Ei kuulu vastausta.

SILJA. Hyvä Jumala, missähän se viipyy näin kauvan? Ja tuo Ville raukka, kun taas on semmoisessa tuskassa. Tulepa sinä soudattamaan, että pääsen sitä hieromaan edes. Heiluta vaan tasaisesti, noinikään, kyllä se nukkuu siihen.--Näytäpä, lapseni, mistä sinua nyt ottaa? Tuostako sydänalasta?

VILLE. Eikä, kun päästä.

SILJA. Kuinka se on tulinen! Ihan kättä polttaa. Käänny vähän enemmän kyljellesi, minä koetteeksi hieron noita valtasuonia. Ehkä siitä olisi apua.

VILLE. Eikää kovasti.

SILJA. Ei kovasti. Hiljaa vaan, ettei tee kipeätä. Näin, tällä tavalla. Tuntuuko hyvältä?

VILLE. Tuntuu.

MAIJU. Äiti, minä näin Villestä unta äsken, kun nukuin tuolla penkillä.

SILJA. Vai näit sinä. Minkälaista sitten?

MAIJU. Niin somaa. Kun se oli olevinaan enkelinä kirkon alttaritaulussa,

ja minä huutamaan, että; »Ville, mitä sinä siellä, tule pois kotiin».--Mutta tämä vaan nauraa eikä ole millänsäkään.--Eikös ollut kummallinen uni, äiti?

SILJA. Oli tosiaankin.

MAIJU. Mitä tuo tietänee?

SILJA. Eihän unista ole taikaa.

MAIJU. Miks'ei ole? Useinpa käyvät toteen teidänkin unet.

SILJA. Sattuu nyt joskus.

MAIJU. Hyväksiköhän se olisi vai pahaksi? Sanokaas, äiti.

SILJA. Kukapa tuon arvanee. Kirkko on lohdutukseksi minun unissani.

MAIJU. Äiti! Ville ehkä paranee!

SILJA. Suokoon Jumala!--Mikä sinun on, lapseni?

VILLE. Janottaa.

SILJA. Janottaako taas? Eikä ole edes maitopisaraa antaa. Ei muuta kuin tuota ikuista raakaa vettä, joka ihan turmelee sen poloisen sisukset. Voi, yhtäkaikki tätä elämää.--Juohan nyt sitten, mutta vähän vaan, siksi että suusi kastuu.

VILLE (vaipuu juotuaan takaisin vuoteelle). Kun isä tulisi!

SILJA. Mitä sinä tahtoisit isästä, lapseni?

VILLE. Rohtoja eikös sen pitänyt tuoda?

SILJA. Niin, lupasihan isä tuoda sinulle rohtoja. Ja kyllä se niitä tuokin. Tuo varmaan. Sitten meidän poikamme paranee taas. Pääsee juoksemaan tuonne ulos, ja lukemaan, ja tekemään jos mitä. Eikös ole hauskaa?

VILLE. On.

SILJA. Vieläkö kivistää päätä?

VILLE. Vielä.

SILJA. Ihme kumma, ettei jo herkiä, vaikka minä niin uskoa hieron.

VILLE. Ja muutenkin on niin vaikeata.

SILJA. Koeta nukkua. Paina silmät kiinni.

MAIJU. Nyt kuuluu askeleita ulkoa.

SILJA. Onko Antti? Ei, Matlena. Näin myöhään?

MATLENA. Sanos muuta! (Pudistelee vaatteitaan.) Sitä Jumalan ilmaa, kun siellä on. Tuulee ja sataa. Hyvää iltaa, mitäs tänne kuuluu?

SILJA. Vanhaa huonoutta vaan. Hyvää iltaa.

MATLENA. Eikö Ville ole yhtään parempi?

SILJA. Ei se parempi ole.

MATLENA. Poika parka, kun saa kärsiä niin kauvan.

SILJA. Käy istumaan!

MATLENA. Jahka ensin kuivaan vaatteitani täällä uunin edessä. Tokko Antti vielä onkaan kotona?

SILJA. Eihän sitä ole kuulunut, kumma kyllä.

MATLENA. Olisin kysynyt, jos hän tietää mitään Mikosta.--Uh, uh, kun kastuin aivan läpimäräksi!

SILJA. Odota vähän aikaa. Kai hän tulee pian.

MATLENA. Kunpa tulisi. Kunpa, kunpa tulisi.

SILJA. Onko jotain tapahtunut?

MATLENA. Rautatiellä sanotaan olleen kovia kahakoita työmiesten ja herrain välillä.

SILJA. Nyt taas. Voi sentään, etteivät koeta malttaa mieltänsä nekään miehet. Mitä niistä lähtee, noista alituisista vihanpurkauksista.

MATLENA. Mitäs muuta kuin ikävyyttä. Ei suinkaan iloa eikä hyötyä, se on varma. Mutta sitäkö ne kysyvät.

SILJA. Kunhan ei Antti vaan olisi mukana.

MATLENA. Antti! Joka on niin tasaluontoinen ja rauhallinen aina.--Ei hän semmoisiin sekaannu.

SILJA. Eikä hän anna perään, vaikka kuolisi siihen paikkaan. Jäyhempää ihmistä en tiedä toista.

MATLENA. Oikeinko totta? Sitä nyt ei kukaan uskoisi.

SILJA. Eikä hän anna perään, vaikka kuolisi siihen paikkaan. Jäyhempää ihmistä en tiedä toista.

MATLENA. Sitten ovat ehkä kaikki yhdessä myllyssä.

SILJA. Pahaa pelkään.

MATLENA. Topra-Heikki tietysti etupäässä. Kuinkas muuten. Ja Mikko taas seuraa häntä vaikka tuleen.

SILJA. Sinä Mikon sijassa tekisit juuri samoin.

MATLENA (naurahtaen). Niinkö luulet? Mahdollista kyllä.

MAIJU. Äiti.

SILJA. Mikä on? Tuudi, tuudi!

MAIJU. Se jo nukkuu.

SILJA. Mutta herää ehkä, kun tässä puhutaan.

MAIJU. Äiti, minua niin pelottaa.

SILJA. Mikä sinua pelottaa?

MAIJU. Että jos ne ovat tappaneet isän.

SILJA. Herra siunaa, mistä sinä semmoisia päähäsi saat?

MATLENA. Elä hupsuttele joutavia.

MAIJU. Koskapa ovat olleet kahakassa.

SILJA. Ketkä?

MAIJU. Rautatiellä. Kertoihan Matlena.

MATLENA. Kerroin minä tyhjää. Noiden kuullen ei pitäisi suutansa avata.

SILJA. Eihän Matlena isästä mitään puhunut.

MAIJU. Mutta missä isä sitten viiptyy?

SILJA. Missä hyvänsä. Sattuuhan esteitä.

MATLENA. Eikä siinä henkeä sentään niin pian oteta, kun herrain kanssa riita syntyy. Ennemmin sitten--

MAIJU. Mitä enemmän?

MATLENA. Ei mitään.

SILJA. Mene sinä maata, eläkä utele kaikkia.

MATLENA. Niin, mene maata, laps'raukka, kyllä minä liikutan kätkyttä. Oletko jo syönyt illallisen?

SILJA. Elä, hyvä ihminen, edes muistuta. Meillä ei tällä haavaa ole leivänmuruakaan kotona.

MATLENA. Oho? Tuon kun olisin tiennyt lähteissäni.

SILJA. Antin piti tuoman meille evästä tänä iltana tullessaan. Mutta taitaapa saada odottaa. Niin, rupea vaan sinne penkille, Maiju, pitkällesi, ehkäpä se nälkä haihtuu, kun ei ajattele.

MAIJU. Herätättökös sitten, kun isä tulee?

MATLENA. Kyllä herätämme, makaa huoletta.

SILJA. Niin--mitä sinä ajattelit sanoa äsken? Että enemmän--?

MATLENA. Että enemmän joutuu linnaan.

SILJA. Taikka pannaan ainakii työstä pois. Hyvä isä, sentään! Sitten vasta tietäisi elävänsä.

MATLENA. Topra-Heikki ja Mikko, ne ne vielä istuvat raudoissa jonakin kauniina päivänä, saadaanpas nähdä.

SILJA. Elä, Matlena kulta, semmoisia ennustelee. Minulle jo oikein tekee pahaa. No, mikä nyt?

MATLENA. Hss--!

SILJA. Kuuluuko jotain?

MATLENA. Hätähuutoa. Aivan selvään.

SILJA. Kumma, kun ei minun korviini ota.

MATLENA. Hss-hss!

SILJA. Yhäkö sitä jatkuu?

MATLENA. Nyt lakkasi. Herra ihme, kuinka rupesi sydäntäni takomaan.-- Mikähän se oli?

SILJA. Kun hirviäisi mennä katsomaan.

MATLENA. Ei mennä, ei mennä.

SILJA. Mutta jos siellä on joku vaarassa?

MATLENA. Mitä vielä! Ei nuo ihmisääniä olleet. Aaveet näin myöhällä liikkuvat, kun jotain pahaa on tulossa. Hyi, kuinka kamottaa.

SILJA. Hirveä on tämä yö; mutta turvataan Jumalaan, eikä hätäillä ennen aikojaan.

MATLENA. Ehkä oli Villen kuolemaksi tuo huuto.--Kovin hän onkin käynyt huonon-näköiseksi siitä, kun viimeksi täällä kävin, vaikka ei ole monta päivää kulunut. Nyt sen vasta huomaan.

SILJA. Sairaat ovat aina iltasilla heikompia.

MATLENA. Mutta hän on laihtunut ja käynyt niin kalmankarvaiseksi. Kuule, ei tuo poika enää elämään virkoa.

SILJA. Niinkö luulet? Voi, en minä antaisi hänen kuolla. En millään ehdolla. Ville, joka on ollut meidän silmäterämme. Josta olemme toivoneet vanhanpäivän varaa, ja tukea meille kaikille. Ei Jumala voi olla niin kova, että ottaisi meiltä pois ainoan ilomme.

MATLENA. No, elähän sure vielä. Ehk'ei otakaan. Ehkä ennustivat aaveet vaan muuta onnettomuutta. Eihän sitä tiedä.

MAIJU. Äiti, en minä saa unta.

SILJA. Koeta kumminkin. Pane kädet ristiin ja siunaa.

MAIJU. Olen jo moneen kertaan lukenut »Isä-meidän» ja »Herra siunaa meit' ja auta».

SILJA. Vedä sitten peite korviesi yli ja makaa hiljaa, niin uni kyllä tulee. Näes, kun Villekin jo nukkuu.

MAIJU. Enkö minä mahtuisi sinne Villen sänkyyn? Jalkopäähän?

SILJA. Ethän sinä, hyvä lapsi, tähän mitenkään mahdu. Herättäisit vielä tuon kipeän raukan.

MAIJU. Sinne karsinapenkille sitten; että olisin teitä lähempänä.

MATLENA. Ja kuuntelisit meidän puheitamme. Sittenhän sinä et nukkuisi semminkään.

SILJA. Pysy siellä vaan, eläkä puhele enää. Muuten et pääse uneen koko yönä.

MATLENA. Nyt talee joku. No, luojan lykky, tuossahan se Antti viimeinkin on.

MAIJU (juoksee ylös ja tarttuu isään kiinni). Isä, isä! Hyvää iltaa, isä. Voi, kuinka viivyitte kauvan.

ANTTI (panee lakkinsa naulaan). Iltaa, iltaa!

SILJA. Me kun olemme sinua odottaneet täällä. Aivan kuin auringon nousua.

MAIJU. Ja ikävöineet, isä! Niin hirveästi!

ANTTI. Kyllä sen arvaan. Mutta päästäpäs irti nyt.

MATLENA. Mihin toiset jäivät?

ANTTI. Niinkö Mikko ja Topra-Heikki? Ne tuossa paikassa tulevat.

MATLENA. Poikkesivat vissiinkin Mäki-Mattiin?

ANTTI (antaa nyytin Siljalle). Siinä on.

SILJA. Leipää, Jumalan kiitos. Maiju, tule saamaan.

ANTTI. Niin, Mäki-Mattiin ne poikkesivat Kunnarin ja Jaaran kanssa. Mutta pikipäin vaan. Heti kohta ne jo ovat täällä.

MATLENA. Mitä uutta muuten rautatielle? Onhan siellä ollut kovia riitoja herrojen ja työmiesten välillä?

ANTTI. Kuinka te sen jo tiedätte?

MATLENA. Ainahan niitä kuulee. Herroissa kaiketi syy taaskin? Eikös niin?

ANTTI. Mitenkä on Villen laita?

SILJA. Nukkuu tuo nyt, kun olen tässä hiljaa hieroellut päätä.--Kävitkö sinä lääkärissä?

ANTTI. Kävin.

SILJA. Nooh--? Ja hän sanoi--?

ANTTI. Tuossa on resetti. Markka siitä meni.

SILJA (katselee reseptiä). Mutta--? Rohtojahan tällä olisi pitänyt ottaa.

ANTTI. Milläs niitä otti. Kun olisivat maksaneet kuudetta markkaa.

SILJA. Sinä kysyit apteikissa?

ANTTI. Kysyin.

SILJA (katselee reseptiä yhä). Hyvänen aika, vai kuudetta markkaa. Eihän niitä sitten mikään jaksa lunastaa.

ANTTI. Jos tuo nyt paranisi ilmankin. Kuinka luulet?

SILJA. En ymmärrä.--Ville raukka, kun niin toivoi saavansa rohtoja. Mitä se nyt sanookaan aamulla, jähka herää!

ANTTI. On tietysti pahoillaan. Saakeli sentään, ettei sekään tohtori voinut huokeampia kirjoittaa. Milloinka työmiehen kukkarossa on viittä, kuutta markkaa yhtäikää; olisi hänen tuo pitänyt tietää.

MATLENA. Kertokaas nyt, Antti. Ketkä ne alkoivat riidan, työmiehet vai herrat?

ANTTI. Kuinka tahtoo selittää. Yhden mielestä työmiehet, toisen mielestä herrat.

MATLENA. Ja millä tavalla se päättyi?

ANTTI. Lieneekö tuo vielä lopullisesti päättynytkään.

SILJA. Antti, sinulle on käynyt pahasti. Näen sen päältäsi.

ANTTI. Ei pahemmin kuin muillekaan. Kaikkia meitä kohtasi sama isku.

SILJA. Mikä isku? Sano pois, täytyy sen tulla ilmi kuitenkin.

ANTTI. Työt lakkautettiin ja miehet jäivät joutilaiksi.

SILJA (painaa kätensä ristiin). Herra siunaa!

MATLENA. Lakkautettiin. Ihanko tykkänään?

ANTTI. Talven ajaksi kumminkin.

MATLENA. Mutta, hyvä Jumala, millä ihmiset elävät talven yli? Nälkäänhän ne kuolevat.

ANTTI. Kukas siitä välittää. Syntyypä toisia sijaan.

MATLENA. Ja minkätähden näin äkkiä? Juuri syksyllä myöhään, ettei enää saa työtä maallakaan. Silja, sinä et virka mitään?

SILJA. Minulla ei tällä haavaa ole selvää ajatusta. Pääni menee vullan

ympäri ja maailma mustenee silmissä.

MATLENA. Vähemmästäkin. Tuossa se nyt oli! Tuota ne aaveet ennustivat. Herra ihme yhtäkaikki. Ei kumma, että miehet suuttuivat. Olisivat nostaneet semmoisen kahakan, että kyllä.

ANTTI. Nostivathan ne. Vimmassa olivat jok'ikinen ja Topra-Heikki varsinkin. Otti insinyöriä niskasta ja pauskasi lattiaan, että jymähti.

MATLENA. Ähä, kutti! Se oli paraiksi.

ANTTI. Mutta siinä yritti käymään hullusti.

MATLENA. Noo? Antaapas kuulla!

ANTTI. Poliisit, peevelit, tulivat hätään, ja kaappasivat Topra-Heikin kiinni!

MATLENA. Jumaliste! Entä sitten?

ANTTI. Olihan siinä miehiä, ei kahta poliisia pahasti säikähdetty. Siepattiin vaan Topra kynsistä pois, ja lähdettiin karkuun.

MATLENA. Kas, niin vaan! Mutta entä kun nyt ajavat teitä jäljestä?

ANTTI. Tokkohan sentään? Tänne asti eivät ainakaan löydä.

MATLENA. Vaanpa Mäki-Mattiin? Jossa ruununmiehet tuon tuostakin käyvät nuuskimassa. Voi, että menivätäkään sinne--Kun uskaltaisi lähteä hakemaan.

ANTTI. Tämmöisellä ilmalla? Kylläpä käskisi. Tulevat ne sieltä muutenkin.--Silja!--Mitä sinä mietit?

SILJA (herää, pyyhkii hiukset otsalta ylös). En mitään.

ANTTI. Sano nyt! Jotain sinä kumminkin mielessäsi haudot.

SILJA. Puhumisestako se paranee?

MATLENA. Paranee, tai ei, mutta anna kuulla nyt! Ja paikalla.

SILJA. En minä osaa muuta ajatella, kuin että Jumala on mahtanut meidät hyljätä tykkänään.

MATLENA. Jumalako hyljännyt? Vielä vain. Herrat ne meitä hylkivät ja ahdistelevat, ei Jumala.

SILJA. Sepä tapahtuu hänen tahdostaan. Ei putoisi hiuskarvaa päästämme, ellei hän sallisi.

MATLENA. Elä joutavia! Mitä varten Jumala meitä vihaisi enemmän kuin muitakaan. Ollaanko me suurimpia syntisiä, ollaanko vaan?

MAIJU. Kuulkaapas, äiti!

SILJA. Leipääkö tahdot?

MAIJU. Ei, mutta kuulkaahan, kun sanon.--Jos ottaisivat minut

käskyläistytöksi Yrjölään ja antaisivat pestiä ensin ja sitten palkkaa ja juomarahaa aina väliin, kun oikein vikkelästi toimitan asioita.

SILJA. Ole vaiti, Maiju rukka, ei ne sinusta kumminkaan huoli.

MAIJU. Elleivät huoli, niin tiedänpä minä vielä toisenkin keinon. Kuljettaisin kaupunkiin kataita ja havuja. Sitten toisin joka ilta kotiin pussillisen leipää ja makuluuta, että syntyy meidän vain elää.

SILJA. Mene sinä maata, lapseni, ja anna meidän tuumailla. Rupea vaikka karsina-penkille tuohon, jos siinä mielestäsi on parempi.

MAIJU (laskeutuu pitkälleen). Jopa minua alkaa nukuttaakin.

MATLENA. Ei, kyllä minä lähden tästä Mäki-Mattiin, muuten en saa rauhaa.

ANTTI. Yksinäisikö pimeässä? Ja sinne saakka.

MATLENA. Eihän tuolla sudet kumminkaan syöne.

ANTTI. Odota nyt edes vähän aikaa vielä.

MATLENA (istuu takaisin ja huokaa). Käy niin pitkäksi tämä odottaminen. Kuka tietää, kuinka kauvan siellä viivyttelivät.

MAIJU (nousee istumaan). Matlena, muistatteko sitä satua, kun tyttö kävelee metsässä, niin kaikki tähdet putoavat alas taivaalta ja sitten ne taas kohoavat ylös, ja kun tyttö katselee ympärilleen, on koko metsä täynnä hopea- ja kultarahoja.--Muistatteko?

MATLENA. Semmoista tapahtuu vaan saduissa.

MAIJU. Niin, vaan minäpä olen lukenut sen oikein kirjasta.

MATLENA. Tosiako ne sitten kaikki ovat, mitä kirjoissa luetaan.--Eikä kuulu niitä miehiä. Hyvä Jumala, kuinka tämä alkaa jo harmittaa. Tuskin ne tulevatkaan.

ANTTI. Tulevat, tulevat, ihan varmaan. Ja ellen pety, niin ovat jo porstuassa (aukaisee ovea). Aivan oikein.

MATLENA. No viimeinkin.

TOPRA-HEIKKI (laulaa). Kluhman jelu, jelu, Kluhman, jelu, jelu, Pulieli luk, luk, hosmak lui. Kluhman, jelu, jelu, Kluhman jelu, jelu, Pulieli luk, luk, hosmak lui!

MATLENA. Hiljaa, herran tähden, ettei lapset herää.

TOPRA-HEIKKI. Hospodipomiloi! Täällähän se on hempukkakin.

MATLENA. Taas on teidän tähtenne saanut istua sydän kurkussa.

MIKKO. Kuka käski?

MATLENA. Niin, kuka käski. Kysy vielä. Kuka käskee teitä aina tappelemaan.

MIKKO. Sen verran! Siitä ei kannata puhua. Vai kuinka, Topra?

TOPRA-HEIKKI. Vasta se oli alku tanssiin. Mutta semmoiseksi hyvä. Oletko jo kuullut tarkemmin?

MATLENA. Eihän tuota Antti vielä oikein kertonut.

TOPRA-HEIKKI. No, minä sen teen, ja heti paikalla. Vai--heitetäänkö tuonnemmaksi?

MATLENA. Ei, ei! Kerro nyt jo.

TOPRA-HEIKKI. Kuulkaahan sitten! Kun alkaa miesten kesken tänaamuna levitä huhu, että parin viikon päästä työt lakkautetaan. »Mitä hullua», minä sanoin, »lähtään päs konttuorille». Mestari riitelemään, että ei saa keskeyttää työtä.

MIKKO. »Sakkoa saatte ja työstä pois», huusi mestari.

TOPRA-HEIKKI. »Suus kiinni, taikka korvalle tulee», ärjäsin minä, eikä auttanut mestarin mitään. Ja sitten me lähdettiin. Noin parikymmentä potraa poikaa liittyi matkaan.

MIKKO. Minä etupäässä ja Kunnari. Antti se arveli ensin ja kynsi korvallistaan.

SILJA. Mutta seurasi yhtäkaikki?

MIKKO. Tiettyä se! Kun minä sieppasin nutunliepeestä ja vedin vähän matkaa perässäni.

MATLENA. Entä sitten?

TOPRA-HEIKKI. Niin, sitten tultiin konttuorille. Ovi paiskattiin auki ja sisään mentiin, eikä lupaa kysytty.

MIKKO. Kies' avita sitä hetkeä. Insinyöri vaaleni kuin palttina. Arvasi kait, että nyt ei ole hyvä merrassa.

TOPRA-HEIKKI. »Onko totta, että työt lakkautetaan?» minä kysyin. »Vasta kahden viikon päästä», vastasi insinyöri. »Milläs me sitten elämme?» minä taas kysyin. »Keväällä ne taas alkavat», hän soperteli. »Ja hirteenkö menemme siksi aikaa? Tekö meihin hengen puhallatte, sitten kun meitä taas tarvitsette?»

MATLENA. Ähä, se oli oikein. Mitäs osasi insinyöri siihen sanoa?

TOPRA-HEIKKI. Rupesi viekastelemaan. »Hyvä ystävä, emmehän me siihen mitä voi. Ymmärräthän sen itsekin, rahat ovat loppuneet, täytyy odottaa siksi kuin saadaan.»--»Vai niin», minä taas vastaan, »eikös herroillekaan nyt talven-aikana sitten palkkoja makseta?»

MATLENA. Jumaliste, tuota Topraa, mutta äijän se uskaltaakin.

MIKKO. Ei tämä vielä mitään. Odotahan, saat kuulla!

MATLENA. Noo, Topra! Jatka, jatka!

TOPRA-HEIKKI. Insinyöri koettaa olla mahtava. »Pois paikalla, koska olette noin hävyttömiä», hän ärjyy. »Ei mennä», vastaan minä ja astun

lähemmäksi. Insinyöri hyppää piironkinsa luokse. »Täytyykö minun ottaa revolveri?» hän kysyy ja avaa laatikkoa »Sopiihan koettaa», tuumailen minä.

MIKKO. Mutta silloin ne jo pakenivat pellolle muut. Kunnari ja Antti ja minä vaan jäimme.

MATLENA. Elä keskeytä, anna Topran kertoa.

TOPRA-HEIKKI. Insinyöri työntää laatikkonsa kiinni taas. »Nooh?» ilkuin minä, »eipäs siellä tainnut revolveria ollakaan».

MIKKO. Ja me kaikki nauramaan siellä takana, täyttä suuta.

TOPRA-HEIKKI. Mutta sitten, se peeveli, viskasi ikkunan auki ja alkoi huutaa kadulle: »Poliis, poliis!»--»Nyt herkiä hyvällä», minä varoitin. Vaan ei pahuus totellut. Silloin minä sieppaan miestä niskasta, ja kerrassa se meni permannolle, että jymähti. Vasara sattui olemaan kädessäni, eikä siinä olisi arveltu, ennenkuin olisi kuoliaaksi paiskattu. Mutta nämä toki ajoissa tarttuivat minuun kiinni.

MIKKO. Kyllä olit julman-näköinen sillä hetkellä. Muistatkos, Antti? Silmät punaiset ja hiukset pystyssä. Jo minua kamotti.

MATLENA. Kuinkas sitten kävi?

TOPRA-HEIKKI. No, minä hänet heitin irti. Mutta kovasti miehen housut tuisivat vielä jälkeenkäin päin, kun oli kömpinyt siitä ylös.

MIKKO. Sitten poliisit ryntäsivät kimppuun ja olivat ne vähällä viedä Topran putkaan.

TOPRA-HEIKKI. Oho! Ei toki milloinkaan.

MIKKO. Pääsit erillesi, kun me tulimme avuksi.

TOPRA-HEIKKI. Minä niistä olisin suoriutunut yksinkin. Vaikka hyvähän tuo oli että pysyitte luona, ettekä heittäneet minua yksin. Siitä teitä kiitän.

MATLENA. Entäs nyt, Topra?

TOPRA-HEIKKI. Niin nytkö?--Nyt ollaan työstä pois. Paria viikkoa ennen tai jälkeen, sama se.

MATLENA. Mutta mikä teille tulee eteen, kun ei ole työtä, eikä ruokaa?

MIKKO. Siinäpä se on. Kyllähän me yksinäiset aina jonkun neuvon keksimme, vaan joukollisten on hankalampi. Anttia minun varsinkin käy sääli.

MATLENA. Sanos muuta! Tuossa makaa Ville sairaana, Silja istuu resetti kädessä, eikä rahaa sen verran että saisi sillä apteikista rohtoja. Ja sitten vielä nuo toiset raukat ympärillä nälkäänsä valittamassa. Jo se on kauheata.

SILJA (itkien). Ei suinkaan meillä ole tässä muu kuin kuolema edessä, joka-ikisellä.

TOPRA-HEIKKI. Elkööhän itkekö, Silja, elköö itkekö! Kuuletteko: ei saa itkeä eikä herjetä epätoivoon. Herran tähden, onhan meitä tässä miehiä, terveitä ja jykeviä. Ei suinkaan voimia puutu, vaikka pantakoon vuoria lohkomään. Ja mekö antaisimme teidän puutetta nähdä? Tämmöiset käsivarret kun meillä on! Ei kuuna päivänä!

ANTTI. Mutta mitä taivaan nimessä me näillä käsivarsilla teemme? Sano! Työtä ei saa, vaikka polvillaan rukoilisi.

TOPRA-HEIKKI. Kuule sinä, Antti! Nämä miehet eivät polviaan ryvetä kenenkään edessä, ei, Jumal'aut! Käy kuinka hyvänsä, mutta polvea ei notkisteta, eikä päättä kumarreta, muista se!

ANTTI. Kun vaan olisi muuta neuvoa.

TOPRA-HEIKKI. Olkoon tai ei, mutta sitä keinoa emme käytä, vaikka henki menköön. Sillä tavoin ne juuri ovat oppineet, herrat, menettelemään köyhän kanssa aivan kuin itse tahtovat. Vaan nytpäs näytetään, ettei se enää käy. Sanotaan: topp! entinen leikki on lopussa ja toinen leikki alkaa!--Antaahan olla, ajan kulua! Tässä ehkä viimeiset tulevat ensimmäisiksi ja ensimmäiset viimeisiksi. Niin on käynyt maailmassa ennenkin.

MIKKO. Sitä on Topra! Nyt kuulet, Matlena, olenko minä suotta kehunut miestä.

MATLENA. Enhän minä veikkonen sitä väitäkään.

TOPRA-HEIKKI. Mitä varten tekivät meille semmoista vääryyttä! Kaiken kesää tuolla pusersimme hikeä maata harratessa, kiveä kolkuttaessa. Ja kun tuli syksy, niin työstä pois. Eikä armoa ollenkaan, vaikka nälkään nääntyisi joka kynsi. Onko se oikeata tekoa, semmoinen? Minä kysyn, että onko se oikeata tekoa, semmoinen.

ANTTI. Ei olekaan. Mutta sanopas se heille, niin kummat tulee. Äskenhän juuri näimme.

TOPRA-HEIKKI. Emme sitä vielä säikähdä. Ei se ollut muuta kuin tulta tappuroihin. Kauvan olemme kestäneet, nyt emme hellitäkään, ennenkuin herrojen pää on tuolla meidän polviemme tasalla. Saavat ne kohta huhailta toisiaan ja kysyä, että onko meitä monta.

SILJA. Ei vihaa eikä vainoa, Topra! Siitä ei hyvä seuraa!

TOPRA-HEIKKI. Mikä on vihaa ja vainoa? Sekö, että pidämme puoliamme? Ettemme anna pakottaa itseämme hirteen? Että tahdomme elää? Eikö se ole joka ihmisen oikeus? Ja emmekö me ole ihmisiä? Mitä?

SILJA. Tottakai. Kukas sen kieltää. Mutta väkivallalla ei mitään voiteta. Joka miekkaan rupee, se miekkaan sortuu.

TOPRA-HEIKKI. Kun sortuu, niin sortukoon. Parempi kuolema kuin kituva elämä. »Emme mitään voita», päättää Silja? Olkoon! Yks' hävinneen kaikki. Jos menetämme, niin sanokaapa, mitä menetämme.

ANTTI. Vapautemme, hyvästä lykystä. Ei paljon tarvita ennenkuin pannaan rautoihin ja paiskataan linnaan.

TOPRA-HEIKKI. Niin, se on totta! Sen ne pakanat vielä voivat tehdä.

Eipähän niitä lemmon sikiöitä omatunto haittaa.--Mutta pankoot! Viis' siitä! Kunhan saamme heitä kurittaa hiukan, muusta en välitä. Sillä loppu tästä kurjuudesta tuleman pitää, tavalla tai toisella, niin totta kuin nimeni on Topra-Heikki.

MATLENA. Ethän kumminkaan nouse lakia ja yleistä järjestystä vastaan, Topra?

TOPRA-HEIKKI. Semmoinen laki ja semmoinen järjestys! Rikkaita nostetaan, köyhiä poljetaan, laitetaan pauloja eteen joka haaralle. Rikkaita laki suojelee, mutta meitä se vainoo. Ja meidän pitäisi vaan olla nöyriä ja totella. Ei, aikansa sitä kestää, mutta viimein mieli kumminkin myrtyy.

ANTTI. Kyllä se niin on kuin Topra sanoo.

SILJA. Mutta, hyvät ystävät, ettekö te Jumalaan enää ollenkaan luota? Niin kauvan kun häneen uskomme ja turvaamme, ei meidän tarvitse peljätä kuolemaa eikä mitään vaaraa, vaan jos hänestä luovumme, mistä silloin avun löydämme? Omin voimin emme pitkälle pääse.

TOPRA-HEIKKI. Jos ristissä käsin istumme, niin Jumala ei leipäpalaa suuhun pistä, se on varma. Eikä hän liioin tuota paperilappua kädessänne rohdoiksi muuta, rukoilla saatte, vaikka yötä päivää.

SILJA. Jumala välistä peittää kasvonsa, koetellakseen uskoamme. Mutta meidän tulee kärsivällisinä odottaa, kunnes armo jälleen palajaa, eikä langeta epätoivoon, niinkuin minä äsken, ensi hetken heikkoudesta tein.

TOPRA-HEIKKI. Entä kun armo viipyy? Entä kun kurki kuolee, ennenkuin suo sulaa?

SILJA. Se on silloin niin sallittu. Minä tyydyn Jumalan tahtoon, ja otan kiitollisuudella vastaan hänen kädestään niin surun kuin ilonkin.

TOPRA-HEIKKI. Mutta ehkä nyt onkin Jumalan tahto, että köyhä väki nousee rikkaita vastaan? Ehkä heidän mittansa on täysi ja rangaistuksen hetki tullut? Ehkä Jumala aikoo jo lopettaa heidän heikommallisen elämänsä ja kostaa heille kaikki vääryydet. Mitä siihen sanotte, Silja?

SILJA. Voi näitä aikoja, näitä aikoja!

ANTTI. Sinulta ei puutu älyä, eikä rohkeutta Topra.

MIKKO. Senhän tiedämme entuudeltakin.

TOPRA-HEIKKI. No, Matlena! Mikä sinut niin totiseksi teki?--Sano jotakin! Sano, sano, eläkö arvele.

MATLENA. Minua pelottaa.

TOPRA-HEIKKI (laskee kätensä hänen kaulalleen). Pelottaa? Vaikka minä olen tässä?

MATLENA (nousee). Elä, Topra! Ei minua haluta leikki tällä hetkellä.

TOPRA-HEIKKI. Miks' ei haluta?

MATLENA (väistyy). Kun olen niin levoton. Sinä syökset itsesi onnettomuuteen, Topra, ja viet nuo toiset mukanas--

TOPRA-HEIKKI. Sitäkö sinä hätäilet? Ooh, mitä vielä! Ei tässä vaaraa ole, tuskin tuleekaan. Pakenetko sinä minua? Kuule, tyttö! Jos sinä kauvan vehkeilet, niin sieppaan sinut syliini.

MATLENA. Mene pois! Kuinka voit ruveta ilveilemään heti samassa kuin puhut niin tärkeistä asioista. Mene, ja anna minun olla.

TOPRA-HEIKKI. Eikös tämä sitten ole tärkeätä? Aivan yhtä tärkeätä, ei, luoja nimestä, vielä tärkeämpääkin. Tärkeintä kaikesta, mitä maailmassa on.--Jumaliste, kuinka kaunis sinä olet, Matlena. Niin kaunis, että oikein päätä huimaa.

MATLENA. Kaikki tytöthän sinun mielestäsi kauniita ovat.

TOPRA-HEIKKI. Ei ne kaikki sentään, ei likimainkaan kaikki. Eikä kukaan niinkuin sinä.

MATLENA. No, ei vaan. Olet hulluna aina siihen, jonka viimeksi näet.-- No, Topra, suonutko tiehesi. Topra, lapset heräävät, hyi, sinua, Topra!

TOPRA-HEIKKI (nostaa ja pitää häntä käsiensä varassa korkealla). Hoikka ja kevyt kuin linnun poika (laulaa). Kluhman jelu, jelu, Kluhman jelu, jelu, Pulieli luk, luk, hosmak lui. Kluhman jelu, jelu...

MATLENA. Laske alas, Topra, taikka minä suutun.

TOPRA-HEIKKI. Kluhman jelu, jelu, Kluhman jelu, jelu, Pulieli luk, luk, hosmak lui. Etpäs suutu! Etpäs, etpäs.

MATLENA. Suutun, totta. Saat nähdä että suutun. Enkä lepy ikänä.

TOPRA-HEIKKI. Jos suutut, niin pidän sinut sylissäni koko yön. Ja halailen aamuun saakka.

MATLENA. Mikko, tule avuksi!

MIKKO. En sekaannu! Kahden asia, kolmannen korvapuusti.

OTTO (juoksee sisään). Poliisit, poliisit!

MIKKO. Missä?

ANTTI. Tulevatko tänne?

TOPRA-HEIKKI (laskee Matlenan alas). Perhana!

OTTO. Ajoivat kartanolle jo. Nyt olette helisemässä.

TOPRA-HEIKKI. Porstuaan vastaan! Paiskataan maahan.

OTTO. Niillä on revolverit mukana ja sapelit.

TOPRA-HEIKKI. Ja meillä vaan puukot. Saakuri!

ANTTI. Mitä tehdään? Sano pian.

MATLENA. Uunille nouskaa. Uunille, heti!

TOPRA-HEIKKI. Se on paras neuvo.

OTTO. Topraa ne vaan kysyvät ja Mikkoa.

ANTTI. Eikö minua?

OTTO. Eivät kuulu teistä välittävän.

TOPRA-HEIKKI. No, hyvä! Sitten jäät sinä Antti heitä puhuttelemaan. Vedä, peijakkaita, nenästä, minkä kerkiät (kiipee uunille).

ANTTI. Koetan parastani.

MIKKO (Topran jäljessä). Kun nuo naiset vaan osaisivat pitää suunsa. Etteivät tuhmudessaan antaisi meitä ilmi.

MATLENA. Ole huolelta!

ANTTI. Punnitse sanojasi, Silja.

SILJA. Valehtelemaan en rupea.

ANTTI. Ei tarvitsekaan. Kunhan olet vaiti.

OTTO (katsoo oven raosta). Tulevat! Voi, taivasten tekijä (sulkee oven ja pitelee siitä kiinni). Avuksi tänne. Ei päästetä sisään.

ANTTI. Joko olette valmiina siellä ylhäällä?

MIKKO (vetää tikapuut jäljessään ylös). Jo!

ANTTI. Pois, Otto, ovesta! (Tirkkonen ja Heikura tulevat sisään.)

TIRKKONEN. Hyv' iltaa.

ANTTI. Iltaa, iltaa, vaikka yö tuo piammastaan lieneekin. Mitäs vieraat näin myöhään hakevat?

TIRKKONEN. Kahta roistoa ajamme takaa.--Olisiko noita näkynyt täällä?

ANTTI. Vai roistoja ajatte takaa. Oho! Näin yösydännä sateessa ja tuulessa. Ei mahda olla hauskaa.

HEIKURA. Sano vaan lyhyesti, missä ovat. Ei tässä auta mutkisteleminen.

ANTTI. Niin, että missäkö ovat? Jospa sen tietäisin, niin sanoisin heti.--Ja saisin varmaan tupakat palkakseni, ehkä juomarahaa vielä lisäksi, vai kuinka?

TIRKKONEN. Kuule, toveri, elä sinä kovin viisastele. Muistatko, mikä edesvastaus siitä on, jos pahantekijöitä huysäät? Tunnet kaikei lakia sen verran?

ANTTI. Kyllä, herra poliisi.

TIRKKONEN. Niinpä anna ilmi, eläkä laita itseäsi suotta välikäteen. Täällä ne kumminkin ovat nurkissasi, tiedetäänhän me.

ANTTI. Tiedättekö? Vai niin! No, tehkää sitten hyvin ja etsikää, herra

poliisi.

OTTO. Sängyn alta, esimerkiksi, ja sitten tuolta uunin päältä. Eivätköhän, paholaiset, vaan olekin kiivenneet sinne?

HEIKURA. Tuon pojan minä varmaan näin äsken Mäki-Matissa.

OTTO. Minut? Taisipa tulla nyt pieni erehdys. Mäki-Matissa en ole käynyt moneen päivään. Olenkos sitten, sanokaa muutkin.

MATLENA. Kukapa sinun retkiäsi aina tietää, hunsvotti. Missä milloinkin kuljeksit.

HEIKURA. Ulkoa sinä kumminkin hiljan olet tullut, koska vaatteesi ovat märät.

OTTO. Ka, hiidessä, märät ne tosiaankin ovat.

HEIKURA. Tunnusta pois hyvällä: sinä olit Mäki-Matissa äsken?

OTTO. No, olinhan minä, olin, olin. Koska välttämättä niin tahdotte. Yhtaikaa läksimme pihasta, ettekö sitä nähnyt? Mutta huono teillä on hevonen, kun minä jalkapatikassa pääsin ennemmin perille.

HEIKURA. Tänne on vissiinkin oikotie sieltä?--Eikös ole?

ANTTI. En suinkaan tiedä.

TIRKKONEN. Et tiedä, et tiedä! Sinä et tiedä mitään. Mutta jospa me sinua opetamme tietämään, lurjus. Annan sinulle kohta tästä sapelistani--

MAIJU (puhuu ja kävelee unissaan). Putosivat alas ... putosivat ... nyt kohosivat ... ja rahoja, kultarahoja, hopearahoja ... voi, kuinka paljon ... kun ... pääsisin luokse...

SILJA. Maiju, Maiju, mihin menet? Pois maata!

MAIJU. En yhytä kiinni ... ne pakenevat ... auttakaa ... ne pakenevat...

MATLENA. Mitkä pakenevat?

MAIJU. Rahat, rahat ... voi, voi ... ne ovat niin kaukana jo...

MATLENA. Se näkee unta, raukka, äskeisestä sadustaan (ottaa häntä kädestä ja vie takaisin penkille). Anna rahojen olla, lapsi, ja nuku rauhassa.

MAIJU (pyrkii vielä ylös). Äidille ... rahoja...

MATLENA. Ei, elä nouse. Niistä rahoista ei äitisi kumminkaan kostu.

HEIKURA. Mistä se on tuo tyttö?

MATLENA. Minäkö?

HEIKURA. Niin, ettehän te, tiedämmä, tähän joukkoon kuulu?

MATLENA. Ei, tuolta minä olen Muonan mökiltä, Kehvon sahalle päin.

HEIKURA. Näytätte niin rehelliseltä. Teiltä varmaan saa oikeita vastauksia kysymyksiinsä. Tunnetteko erästä miestä, jota sanotaan Topra-Heikiksi, ja toista, jonka nimi on Mehtola, Mikko Mehtola?

MATLENA. Tunnen molemmat, vallan hyviä.

HEIKURA. Ette ole niitä nähnyt tän'iltana?

MATLENA. Kaksi miestä kulki minun ohitseni äsken, kun tulin tänne. Olisivatko hyvinkin olleet niitä, en osaa sanoa. Kukapa heitä pimeässä tunsu. Pelkäsin ja poikkesin tienviereen, etteivät minua älyäisi. Ja humalassa nuo lienevät olleetkin, koska pitivät niin suurta ääntä.

HEIKURA. Kuulitteko, mitä he puhuivat?

MATLENA. Toinen kehui, että oli ottanut jotakuta kauluksesta kiinni ja paiskannut lattiaan.

TIRKKONEN. Ne ne olivat.

HEIKURA. Mihinkä suuntaan menivät?

MATLENA. Sinne Kehvon sahalle päin, jossa ne enimmäkseen aina oleskelevatkin, tuommoiset ihmiset.

HEIKURA. Nyt hyvää kyytiä jäljessä.

TIRKKONEN. Odotahan, yhtäkaikki.

HEIKURA. Mitä varten? Hullua, että teimmekään tämän kierroksen.

TIRKKONEN. Elähän vielä hätäile. Saisimmekos tuota lyhtyä vähän lainaksi?

ANTTI. Kyllä.

HEIKURA. Sinä aiot--?

TIRKKONEN. Syynätä paikkoja, ennenkuin tästä lähden. Varmuuden vuoksi.

OTTO. Niin, tehkää se kaikin mokomin. Tuo uunin päällystä varsinkin. Mutta varokaa, Jumalan nimessä, ettei hyppää sieltä mörkö silmillenne.

TIRKKONEN. Suus' kiinni, nulikka!

OTTO (nostaa kaksi sormeaa lakilleen). Käskynne mukaan, herra poliisi!

TIRKKONEN. Onhan teillä navetta tuolla pihanpäässä?

ANTTI. Navetta siellä on vanhoista ajoista, vaikka me sitä olemme käyttäneet liiterin tapaisena, meillä kun, näet, ei ole lehmää eikä muuta elukkata.

TIRKKONEN. Ja sen takana on sauna?

ANTTI. Aivan oikein. Mutta suotta te kulutatte aikaanne.--

TIRKKONEN. Huoli siitä. Tule Heikura!

OTTO. Jos minä saisin luvan kulkea edellä lyhdyn kanssa ja näyttää herroille tietä.

TIRKKONEN. Ei tarvitse. (Menevät.)

OTTO. No, sitten juoksen jäljessä, sillä mukana minun olla pitää. Missäs harakka ellei sian tappajaisissa (kääntyy ovesta). Ajöös nu, ajöös nu, solänge. Kuuletteko, te möröt, siellä uunilla! Ajöös, ajöös!

ANTTI. Poika sinä, nyt ala lipata.

OTTO. Kommer straks. (Menee, kurkistaa vielä oven raosta.) Hyvää yötä, möröt! Makeata unta!

MATLENA. Entäs nyt? Mitä tehdä?

ANTTI. Ei mitään, ymmärtääkseni.

MATLENA. Nepä tulevat ja syynäyvät uuninpäällystän.

(Mikko ja Topra-Heikki tulevat alas.)

TOPRA-HEIKKI. Sukkelaan, sanoi Rusiini, kun sauna paloi.

ANTTI. Mitä, mitä? Oletteko hulluna? Palaavathan ne takaisin tuossa paikassa.

MATLENA. Pysykää, herran tähden, siellä.

TOPRA-HEIKKI. Heitäkö odottamassa? Kylläpä käskisi. Me sieppaamme sillä välin hevosen ja lähdemme lietsuun.

MATLENA. Siunaa ja varjele! Heidän hevosesensa?

ANTTI. Liiaksi uskallettua.

MIKKO. Kun huomaisi Otto pönkittää heidät saunaan.

TOPRA-HEIKKI. Kiitos, Matlena, sinä puhuit kuin enkeli.

ANTTI. Jos lähteä aiotte, niin elkää viivytelkö.

MIKKO (katsoo ikkunasta). Topra, hemmetissä, ne jo palaavat saunasta.

TOPRA-HEIKKI. Matlena, lähde mukaan!

MATLENA. Mihinkä?

TOPRA-HEIKKI. Maa suur' ja avara. Totta siellä jonkun kolkan löydämme.

MATLENA. Ja poliisein hevosella. En, en vaikka!

TOPRA-HEIKKI. Hyvästi sitten!

MATLENA. Topra! Mikko, veljeni! Missä ja milloin teitä ensi kerran näen.

MIKKO. Se on tietymätöntä. Ehkä hirsipuussa.

TOPRA-HEIKKI. Mitä höpiset? Hirsipuussa? Kissa siellä keikkukoon, ei mies.--Hyvästi, Silja! Jumalan haltuun! Vilelle toimitan rohtoja, vaikka pääni menköön. Hyvästi! (Ryntäävät ulos.)

SILJA. Voi, hyvä Topra, jos sen tekisitte! Kiittäisin ikäni ja aikani.

MATLENA. Mutta mikä siitä seuraa, kun he vievät poliisein hevosen? Herra Jumala! (Juoksee ovelle.) Mikko, Topra, elköö menkö! Tulkaa takaisin!

ANTTI. Hiljaa, Matlena, hiiden kattilassa. Paikoillesi pian, niinkuin ei mitään olisi tapahtunut.

MATLENA (polvilleen Siljan eteen). Silja kulta, Silja kulta! He joutuvat kiinni. He tulevat onnettomiksi.

ANTTI (ikkunassa). Eivät aavista vielä mitään. Hiljaksen vaan astuvat ylös saunalta. Mutta nyt? Ka, ka, jopa tuli kiire. Juoksevat jäljestä. Kyllähän niitä tavoitatte enää. Peijakkaat, kuinka huutavat. Ehkä täytyy tästä minunkin lähteä katsomaan, mikä siellä on hätänä.

OTTO (hyppää sisään, nauraa, huutoo käsillään). No, nyt se vasta hyvin kävi, ha, ha, ha! Ei tässä maailmassa! Saivat ne kerran pitkän nenän.

ANTTI. Hs, poika, elä naura ennen aikojaan (Menee ulos, huutaa.) Mikä tuli? Karkasiko hevonen?

Esirippu alas.

TOINEN NÄYTÖS.

(Metsäinen seutu. Oikeaan kallio; perällä, puiden takana, järvi. Mikko ja Kunnari lyövät korttia valkean ääressä. Jaara venyy pitkällään syrjässä.)

KUNNARI (laulaa).

»Mamma se läksi maanantaina, maanantaina, maanantaina.
Koko viikon reisulle,
Riti rati, riti rati rallallalililai,
Riti rati, riti rati rallallalililai,
Rallallalililali rallallaa.

Varoitteli tyttöänsä, tyttöänsä, tyttöänsä,
Ettei ne koijarit narrata saa.
Riti rati, riti rati, rallallalililai,
Riti rati, riti rati, rallallalililai,
Rallallalililali rallallaa.»

Pata valttia ja tuossa sotamies!

MIKKO. Sen kuningas kaataa.

KUNNARI. Perhana, kun en muistanut koko kuningasta. Luulin sen jo menneeksi.

MIKKO. Vielähän tässä on risti-akkakin.

KUNNARI. Pieni kuin potatti.

MIKKO. Mutta veipä sinulta ässän.

KUNNARI. Soromnoo! (Laulaa.)

»Tiistaiaamuna kello kuus', kello kuus' ja kello kuus'.
Tiistaiaamuna kello kuus',
Olin minä ovensa takana.
Riti rati, riti rati, rallallalilai,
Riti rati, riti rati, rallallalilai,
Rallallalilali, rallallaa.

Se oli Annille vallan uus', vallan uus' ja vallan uus',
Se oli oli Annille vallan uus',
Rakkauden sattuma.
Riti rati, riti rati, rallallalilai,
Riti rati, riti rati rallallalilai,
Rallallalilali, rallallaa.»

MIKKO. Myrkky!

KUNNARI. Tappasitko taas? Hva saaja? Ethän sinä minua voita.

MIKKO. Kun tulee niin huonot kortit aina.

KUNNARI. Sep'senon. Pannaanpas uudestaan.

MIKKO. Eikä panna. Kylmä on ja nälkä.

KUNNARI. Niinpä otetaan ryyppy, totta lämpenee (sieppaa pullon takaansa). Hoo, se on vielä puolillaan (ryyppää ja tarjoo Mikolle). Ska de vara? Anna Jaaralle myös. Mitä se mies siellä mököttää taas itsekseen?

MIKKO. Unia näkee.

KUNNARI. Eikä ole kuulevinaan, vaikka hänestä puhutaan.--Jaara!

JAARA. Mitä te minusta? Antakaa mun olla rauhassa.

KUNNARI. Ota ryyppy!

JAARA. En huoli.

KUNNARI. Mikä sinua vaivaa mies? Sano meillekin. Puhu suusi puhtaaksi.

JAARA. Te vaan nauratte ja pilkkaatte, jos puhun.

KUNNARI. Paljon mahdollista, mutta elä siitä välitä. Puhu sentään. Noo, joutuun, joutuun!

JAARA (nousee istualleen). Tämä meidän elämämme alkaa minua niin arveluttaa.

KUNNARI. Mitä varten? Eikö tämä ole iloista ja hauskaa? Emmekö ole

vapaita kuin taivaan linnut? Saamme tulla ja mennä milloin tahdomme, mihin tahdomme. Maata kun nukuttaa, valvoa kun haluttaa. Lyödä korttia, ryypätä viinaa, hei vaan näitä metsäpoikain päiviä! Kuningas kultalinnassaan ei ole onnellisempi.--Nälkä tosin välistä kiusaa ja välistä vilu,--mutta kaks' niistä, ei ne haittaa. Jos tinka tulee, menemme kyliin, soitamme; laulamme, tanssimme ja juttelemme kaskuja. Mielellään antavat meille silloin ruokaa ja suojaa; evästävät ja saunoittavat että kyllä kestämmme taas joitakuuta aikoja. Eikös niin, Mikko, toista tämä, kuin työjuhtain elämä.

MIKKO. Rautatiellä kun olimme, niin kärsimmehän silloinkin vilua ja nälkää. Rasiusta sitten vielä lisäksi.

JAARA. Mutta elimme ja olimme kumminkin muitten ihmisten tapaan.

KUNNARI. Vaan nyt elämme omalla tavallamme, siinä koko ero. Pahempia emme siltä ole lainkaan. Juomme kun sattuu, mutta sen tekevät kaikki. Tänne pullo. Tänne omaan käteeni! Kas noin. Noin! Noin minä kastelen kaulaa, että voin teille taasenkin laulaa.--Kuulkaahan:

»Jos tahdot iloa nauttia, niin juo!
Jos tahdot välttää tautia, niin juo!
Sill' viinapa iloiseks' tekee sun mieles,
Niin kauvan kun liikkuu suussa sun kieles,
Niin juo ja laula, ja juo ja laula, niin juo ja laula ja juo!

Jos olet isältäs talon saanut, niin juo!
Jos naapurit ovat sen taanneet, niin juo,
Sill' viinan vilja kun pellostä kasvaa.
Niin viinasta ei tarvitse rahoja maksaa,
Vaan juo ja laula, ja juo ja laula, niin juo ja laula ja juo!

Sill' pappi se uskosta saarnaa ja juo.
Saaliins' hän pitäjältä kokoo ja juo.
Juustot ja pellavat rouvalleen kantaa,
Sielun autuuden sairaille antaa
Niin juo ja laula, ja juo ja laula, niin juo ja laula ja juo!

Vallesmann' rästiä kantaa ja juo.
Lehmäin korvia leikkaa ja juo.
Välistä antaa hän viikon aikaa,
Sitten hän laittaa ett' vasarat paukkaa.
Niin juo ja laula, ja juo ja laula, niin juo ja laula ja juo!»

JAARA. Elä tuossa edes loilottele alituisen, eläkä huuda.

KUNNARI. Kuka estää? Maailmassa tuolla saa ääntää vaan veroäyrin mukaan, mutta täällä sopii huutaa niin paljon kuin jaksaa. Ei kiellä laki eikä asetus.

MIKKO. Missä hiidessä se Topra viipyy? Evästä sanoi lähtevänsä hankkimaan, mutta jo tuota nyt olisi ennättänyt tuoda sen seitsemän lertaa.

KUNNARI. Tottapa hän tulee kun joutuu. Odotetaan, ei hätäillä. Ties mitä hyvää se sieltä tuo mukanaan.

JAARA (nousee taas istualleen). Lähtään pois.

KUNNARI. Mihinkä pois?

JAARA. Mihin tahansa. Kun vaan pääsemme pois täältä metsästä.

MIKKO. Pelottaako sinua?

JAARA. Pelottaa. Pelottaa niin kamalasti.

KUNNARI. Ha, ha, ha! Ole nyt. Pelottaa,--aika miestä? Ota, velikulta, ryyppy.

JAARA. Elä naura. Minä viime yönä näin semmoisen näyn, että pöyristää teitäkin, jos vaan kerron.

MIKKO. No, miksi et ole sitä jo tehnyt?

JAARA. Kun koetin unohtaa. Saada mielestäni tykkänään karkoitetuksi koko asian. Mutta se ei lähde. Ei vaikka kummia tekisi. Piintyy vaan ja kasvaa ja menee syvemmälle. Olen aivan onneton.

KUNNARI. Kuule, peikkojako sinä näit?

JAARA. Ei, ei! Ne olivat ihan ilmeisiä piruja. Tuosta tulivat kallion juuresta, hyppivät ja keikkuivat meidän ympärillämme ja ilkkuivat toisilleen, että, »ähä, nuo ne ovat meidän poikia». Hyi! Kuka sen tietää, vaikka tällä hetkellä meitä kietoilisivat pauloihinsa. Kuolevaiset silmämme eivät vaan kykene niitä näkemään. Lienee ollut erinomainen Jumalan varoitus minulle viime yönä, että hän hetkeksi ne avasi, ja antoi nähdä semmoista, jota muut eivät näe.

MIKKO. Nyt sinä herkiä, Jaara! Iltahämärässä, yötä vasten ei noita puheita mikään kuuntele. Aamulla olisit kertonut, taikka jättänyt järkiään kertomatta, mokomat näyt. Mitä niistä kostuu? Saat meidät vaan kaikki pahalle päälle.--Voi, kun Topra jo tulisi.

JAARA. Varoitus se oli minulle. Että kääntyisin pahalta tieltä, niin kauvan kuin vielä armon aika on.

KUNNARI. Kuka osaa sanoa, onko susi suorassa vaiko karhu väärässä. Jos me vaellamme sitä leveätä tietä, joka kadotukseen vie, niin samaa vaeltavat muutkin. Rikkaat, esimerkiksi, jotka elävät hekumassa ja nautinnoissa, luuletkos heidän olevan kaitaisemmalla polulla?

MIKKO. Niin kyllä! Ja olemmeko sitä paitsi omasta vapaasta tahdostamme tähän tämmöiseen virkaan ruvenneet? Eikö meitä suorastaan pakoitettu laiskoiksi ja maankulkijoiksi, kun ei annettu työtä? Herrojen syy. Saavat vastata meidän synneistämme.

KUNNARI. Jos tulee tehdyksi, niin! Mutta ei näitä vielä ole niskoillemme pahasti karttunutkaan. Suotta ne pirut vaan Jaaraa säikyttelevät.

JAARA. Ei ne suotta eikä ilman aikojaan. Sanokaa mitä sanotte.

MIKKO. Laula, Kunnari, taas jotain iloista ja kaunista, että saamme kaikki synkät ajatukset mielestä pois.

KUNNARI. Mitäs nyt laulaisin? Ehkä Orpopojasta?

MIKKO. No, vaikkapa siitä.

KUNNARI (laulaa).

Voi minua poika parkaa, kuin olen turvaton,
Ikäänkuin taivaan lintu, mi lentoon luotu on.

Lepääpä lintunenkin omalla oksallaan,
Vaan mull' ei maailmassa oo turvaa missäkään--

Emänsä linnun poikaa siivillään suojelee,
Lumillaan talven tuisku vaan minua peittelee.

MIKKO. Tuossapa Topra tulee, Jumalan kiitos.

TOPRA-HEIKKI. Te huudatte täällä niin että kuuluu kuinka ja kauvas.

KUNNARI. Onko sinulla meille ruokaa?--On! On! Nyt ei hätää enää. Ja vieläpä pannurieskaa! No, ei vaan! Mistä sinä tätä olet hankkinut?

TOPRA-HEIKKI. Syökäähän pois, sitte kerron.

KUNNARI. Tuossa on sinullekin, Jaara. Maistapas, kuinka hyvää! Olla vaan joka päivä tämmöistä herkkua! Syntyisi silloin elää.

MIKKO. Näin makeata pannurieskaa en vielä ikänäni ole syönyt. Kuka lieneekään paistanut?

KUNNARI. Minä arvaan, minä arvaan! Joku rikas talontyttö sen on tehnyt. Topra, veitikka, tunnusta heti. Sinä sait taas yhden hempukan mieltymään itseesi. Kummako se! Tuommoinen komea poika kuin hän on. Sieppaa kenen hyvänsä. Miekkonen! Olisinpas minä sinun sijassasi, kyllä tietäisin, mitä tekisin. (Laulaa.)

»Riiasin rikkaita, riiasin köyhiä, riiasin molempia.
Ja tuosta ma tulin tuntemaan, että rikkaat on rakkaampia.»

TOPRA-HEIKKI. Ole vai, semmoisiinko minä olisin joutunut. Eikö meillä ole tässä tosi edessä, taikka saamme panna hampaat naulaan.

KUNNARI. No, heikkari, elähän suutu. Minä olen jo totinen kuin vastarannan kiiski.

TOPRA-HEIKKI. Joko olette ensimmäisen nälkänne sammuttaneet?

MIKKO. Sen verran ainakin, että kuunnella saatamme.

TOPRA-HEIKKI. Niinpä minä teille nyt sanon, ettei tämä vetelehtiminen enää kelpaa. Meidän tulee ryhtyä toimeen, jos mieli jotakin aikaan saada.

KUNNARI. Hyvä juttu! Minä olen mukana vaikka paikalla.

MIKKO. Minä myös. Kun vaan ilmoitat mitä on tehtävä.

TOPRA-HEIKKI. Joka haaralla rikkaat ahdistavat köyhiä. Ja köyhät seisovat vaan ristissä käsin ja pusertavat itkua. Ei kukaan auta, eikä neuvo. Onko tämä laitaa?--Meitäkin tässä neljä tukevaa miestä, luulisi meidän johonkin pystyvän. Mutta eläs vielä! Hyppisiä nuolemme, metsiä kierrämme ja päivät menevät hukkaan.

MIKKO. Tuota samaa olen minä ajatellut.

KUNNARI. Mutta kenenkäs on syy? Sinustahan se parhaiten riippuu, Topra, sillä olethan sinä niinkuin päällikkönä tässä komppaniassa.

MIKKO. Niin, sinusta se riippuu.

TOPRA-HEIKKI. Tulen nyt viimeksi tuolta Santalan mökistä, joka kuuluu rikkaan Ruuhomäen alle.

KUNNARI. Siellä Ruuhomäessä ei ole tyttäriä eikä poikia. Ei nuorta väkeä ollenkaan.

MIKKO. Mutta isäntä eikös ole tunnettu oikein ahneudestaan ja ilkeydestään?

TOPRA-HEIKKI. Vanha pakana, koron-kiskuri, mikä lienee. Nyt hän on sanonut ylös Santalaiset mökistään. Ei armoa eikä sääliä, vaikka poloisilla on viisi lasta, kuudes kohta tulossa. Jaakko parka! Kyllä tietää elävänsä, kun semmoisen joukon kanssa saa lähteä mieron tietä vaeltamaan.

KUNNARI. Kyllä tosiaankin. Syysilmoissa vielä lisäksi.

TOPRA-HEIKKI. Ja varsinkin kun hän itse on tupansa rakentanut, itse pellot kaivanut kylmään korpeen, mustaan metsään. Kymmenen vuotta on mies työtä tehnyt ja petäjän kuorta järsinyt, saadakseen mökkiään kuntoon. Nyt kun tuo alkaisi häntä palkita, sanoo isäntä: »kontrahti on lopussa, mökki on minun, lähde tiehesi!» Eikä ole Jaakolla muuta neuvoa, kuin pussi selkään, keppi käteen ja pois.

MIKKO. Jo se on kovaa, tuo. Kymmenen vuoden hiet ja vaivat! Voi, yhtä hyvin. Mutta semmoista minä olen kuullut Ruuhomäen pohatasta ennenkin.

KUNNARI. Miksi antaa omansa käsistään? Veisi käräjiin, mokoman.

TOPRA-HEIKKI. Isännällä on laki puolellaan. Kontrahdin aika on mennyt, hän saa tehdä niinkuin tahtoo. Semmoiset ne ovat asetukset meillä. Varallisten omaisuutta kyllä suojelevat, köyhän työtä ne eivät suojele.

MIKKO. Sietäisi kerran rangaista sitä Ruuhomäen haltijaa. Rangaista niin että muistaisi vaan ahdistaneensa köyhää ja onnetonta.

KUNNARI. Viskataan ruojaa kivellä päähän.

TOPRA-HEIKKI. Mitäs hyötyä siitä?--Paremmen neuvon minä tiedän.

MIKKO. No, sanopas!

TOPRA-HEIKKI. Otetaan häneltä liiat varat pois ja annetaan niille, jotka tarvitsevat.

MIKKO. Mutta kuinkas se käy?

TOPRA-HEIKKI. Minä jo äsken mietin asian valmiiksi.

KUNNARI. Annahan kuulla.

TOPRA-HEIKKI. Kuka teistä on käynyt Ruohomäessä.

KUNNARI. En minä suinkaan.

MIKKO. Enkä minä. Mutta Jaara, joka on tänpuolen miehiä?

JAARA. Olen käynyt.

TOPRA-HEIKKI. Tunnet väen ja paikat?

JAARA. Kyllä.

TOPRA-HEIKKI. Vierashuoneet erikseen oikeanpuolisessa rakennuksessa, jossa asuu vaan isäntä ja emäntä?

JAARA. Niin on. Mutta mitä aiot?

TOPRA-HEIKKI. Kamarissa salin takana ikkuna järvelle päin?

JAARA. Topra, muista kuolematonta sieluasi! Muista ijankaikkista kadotusta!

TOPRA-HEIKKI. Joutavia. Kun vaan ihmisille pidämme ajassa puoliamme, kyllä sitten helvetissä pirutkin voitamme.

JAARA. Voi, kauhistusta! Tuossa sen nyt näette. Eikö käy uneni toteen? Topra, Topra, pahat henget sinua kahleihinsa kietovat.

TOPRA-HEIKKI. Elä minua pelkää. Itse olet katkismuksen kahleissa. Paiskaa se kiinni ja pistä housusi taskuun, että pääset vapaaksi.

JAARA. Kriste armahda sen puheita.

KUNNARI. Niin, mitä sinä oikeastaan ajattelit ehdotella, Topra?

MIKKO. Ettei sinulla vaan olisi jotain kummaa mielessä.

TOPRA-HEIKKI. Vaarallinen yritys, sen myönnän. Mutta rohkea rokan särpii, nahjukset nuolevat hyppisiään. Eikö totta?

KUNNARI. No niin?

TOPRA-HEIKKI. Sanoithan, Kunnari, että minä olen niinkuin päällikkönä tässä kompaniassa?

KUNNARI. Sanoin.

TOPRA-HEIKKI. Hyvä. Minulla on silloin valta määrätä ja käskeä. Niinpä kuulkaa. Sinä, Kunnari, menet ja pistät riihen tuleen, lahdenpohjassa tuolla. Sitten juokset ylös taloon ja huudat: »valkea on irti!» Mutta varo, etteivät sinua näe. Piilottelet metsässä jossain likellä siksi kuin me muut joudumme paikalle.

KUNNARI. Ettäkö--?

TOPRA-HEIKKI. Sillä välin kun joukko on riittä sammuttamassa, teemme tyhjää talossa. Me Mikon kanssa menemme sisään, Jaara ja sinä jätte ulos vahtimaan.

KUNNARI. Mutta tuohan on--murhapolttoa ja varkautta.

TOPRA-HEIKKI. Sano sitä millä nimellä hyvänsä. Itsessään ei se ole muuta kuin hyvin ansaittua kuritusta Ruohomäen pohatalle.

MIKKO. Elä hiidessä, Topra! Murhapolttoa ja varkautta--ei tok' ruveta semmoiseen. Ei ruveta, ei.

JAARA. Arveluttaako teitäkin viimein?

TOPRA-HEIKKI. Te olette hassuja suorastaan. Lopen hassuja. Ei teillä ole ymmärrystä vähääkään. Eikä rohkeutta. Onnettomia nahjuksia, pölkkypäitä. Kuolkaa nälkään, mokomat, ette te parempaa ansaitsekaan. Tai ottakaa pussi selkäänne ja menkää kerjäämään, muuhun te ruojat ette kumminkaan kelpaa. Minä kyllä löydän parempiakin toveria, tai jos en löydä, niin menen yksin. En heitä hyvin kaipaakaan. Ja sen teen vaikka paikalla. Jääkää te rahjukset tänne. Maatkaa kyljellänne, maatkaa ja kuorsnatkaa ja venytelkää luitanne. Ja odottakaa, milloin paistetut varpuset suuhunne lentäisivät. Odottakaa, elkää pitkästykö.

MIKKO. Topra, hupsu, elä mene! Sitä on tuittupää. Tule takaisin, puhutaan järkevästi asiasta. Oli sinulla muka syytä, noin silmittömästi suuttua. Emmehän vielä edes jyrkästi kieltäneetkään.

KUNNARI. Semmoisen elämän kuin mies nostaa. Haukkuu suut, silmät, korvat täyteen, että oikein tuota jo säikähtää.

TOPRA-HEIKKI. Mitäs te sitten jankkaatte joutavia.

KUNNARI. Kun sinä ehdottelet niin kamalia. Ajatteleppas, Topra--

TOPRA-HEIKKI. Se ei enää ajattelemisista parane. Eikä pitkistä tuumista. Päivän selvä asia. Rikkaat meitä ahdistavat, me ahdistamme heitä vastaan. Syntyy vaan tavallinen sota, ja sotaa ovat ihmiset ennenkin käyneet, maailman alusta saakka. Tämä ei ole sen kummempaa. Sodassa ryövätään, poltetaan, murhataan--suuremmassa määrässä kuin me vähillä voimillamme vielä kykenemmekään. Luvallista kaikki. Voitteko kieltää?

JAARA. Sinä onneton et ymmärrä enää mitään. Paha henki sekoittaa järkesi. Sinä Jumalan hylkäsit, nyt Jumala hylkää sinut ja jättää sinut perkeleen valtaan. Rukoile, rukoile poloinen!

TOPRA-HEIKKI. Rukoile itse! Mutta rukoile aseillemme siunausta ja että sotavoimamme kasvaisi sekä maalla että merellä.

JAARA. Lopeta. Sinä Jumalaa pilkkaat.

TOPRA-HEIKKI. Saisimme vaan köyhän väen kokoon, ei enempää tarvittaisi. Se olisi silloin jo valmis. Viha niissä kytee kaikissa. Kipinän kun heittää, niin tuli syttyy, leimahtaa ja leviää kuin kulovalkea joka haaralle yhtäikää.--No niin, kuinkas käy? Suostutteko tuumaan, vai menenkö yksin? Päättäkää sukkelaan!

KUNNARI. Mitä sanot sinä, Mikko?

MIKKO. Minä--minä suostun.

KUNNARI. Minä myös. Oli menneeksi, syteen taikka saveen!

JAARA. Siinä ollaan! Ensin maankiertäjiä, sitten murhapolttajia ja rosvoja. Antaa pahalle sormen, pian se valtaa kädenkin ja viimein koko ruumiin.

TOPRA-HEIKKI. Suus' kiinni, elä mökötä turhia. Me kumminkin panemme asian alkuun, siinä ei auta mikään. Ja tämä ensimmäinen yritys kun onnistuu, sitten jatkamme yhä suuremmalla voimalla. Mutta nyt toimeen, Kunnari!

KUNNARI (säpsähtäen). Niin minäkö? Entäs te muut?

TOPRA-HEIKKI. Me tulemme sitten perässä, kun sinä olet sytyttänyt. Riihi tuolla kaukana, siinä ei mitään vaaraa. Sivumennen pistäännyt kuitenkin kartanolla ensin katsomassa, jos nukkuvat kaikki.

KUNNARI. Lähdettiin, sanoi poika-Jussi. Mutta ryyppy ensin ja se kunnollinen. (Ryyppää ja menee.)

TOPRA-HEIKKI. Otetaas mekin, ei tee pahaa (Ryyppää ja antaa Mikolle.) No, mikäs Jaaraa vaivaa, kun on pudonnut noin läjään.

MIKKO (laskee pullon pois). Se rukoilee.

TOPRA-HEIKKI. Ryyppy, Jaara, ja pystyyn sitten. Ole mies!

JAARA. Jättäkää minut tänne, kun menette.--Taikka ei tänne, ei tänne. Tuossahan ne juuri asuvat, tuossa kalliossa. Voi, minua onnetonta, kun jouduin teidän pariinne.

TOPRA-HEIKKI. Houritko sinä, vai--? Ketkä asuvat tuossa kalliossa?

JAARA. Ne, ne--en uskalla sanoa.

MIKKO. Ne pirut, joista hän viime yönä näki unta ja joita hän sitten kaiken päivää on hautonut mielessään.

TOPRA-HEIKKI. Heitä hiiteen, elä ole lapsellinen. Aika mies!

JAARA. Minä käännyn pois, teen parannusta, armahda laupias Jumala, sinä ristiinnaulittu. Päästäkää minua, päästäkää! Päästäkää Kristuksen tähden.

TOPRA-HEIKKI. Niin mekö? Mene herran nimeen. Emmehän me sinusta kiinni pidä.

JAARA. »Ah, kunne kulkenen,
Kosk' tuskaa tuntenen,
Mun syntein suurten tähden?
Ah, kusta avun löydän?
Ei taida kaikki maailma
Mult' huojentaa tät' vaivaa.»

TOPRA-HEIKKI. Niinpä sinä rohkaiset itseäsi ja seuraat meitä. Etkä rasita mieltäsi turhilla. Niistä ei kumminkaan mitään hyötyä ole. Päinvastoin pikemmin. (Pudistelee Jaaraa.) No, Jaara, kuuletko sinä. Ylös nyt!

JAARA. Minä nousen, minä nousen. Mutta antakaa mun mennä omia teitäni.

TOPRA-HEIKKI. Minnekä?

JAARA. Kirkon ovelle menen polvilleni. Jos sieltä vielä armon löytäisin. Löytäisin, löytäisin! Voi, kurjaa minua, voi!

TOPRA-HEIKKI. Tuhat tulimmainen! Tuo se kärsimystä koettelee. Mene sitten, sen vietävä. Mene, mene! Mene paikalla. Ja kiiruusti nyt, että pääsen sinua näkemästä.

JAARA. »Ah, kunne kulkenen,
Kosk' tuskan tuntenen
Mun syntein suurten tähden.
Ah, kusta avun löydän»----(menee).

TOPRA-HEIKKI. Jos se pakana menee ja hukuttaa itsensä? Seis Jaara! Tule takaisin, kuuletkos. Tule, minä puhun sinulle. Mihinkä se joutui?

MIKKO. Tuoltapäin kuuluu ääni.

JAARA (ulkopuolella). »Jos joukko saatanan on mua vastahan.»

MIKKO. Anna mokoman mennä, että pääsemme hänestä.

TOPRA-HEIKKI. Mutta hän on päästään vialla, miesparka. En minä laske häntä yksin vaeltamaan.

MIKKO. Topra, kuulitko vihellystä?

TOPRA-HEIKKI. Kunnari! Palaako hän takaisin? Mitä hittoa!

MIKKO. Ja ketä hän siellä tuo mukanaan? Matlena ja Antti. No, totta tosiaan. (Kunnari, Antti ja Matlena tulevat.)

KUNNARI. Nämä tapasin maantiellä, täytyi lähteä heitä tuomaan teidän luoksenne.

TOPRA-HEIKKI. Mutta nyt samaa päätä sinne, johon oli puhe.

KUNNARI. Eikö jätetä vielä toiseen kertaan?

TOPRA-HEIKKI. Ei missään tapauksessa.

KUNNARI. No noh, minä menen (lähtee). Tänne, tänne, tokko te sieltä pääsettekään.

MATLENA. Tullaanhan me, jahka joudutaan. Mutta kun on risuja ja kiviä niin paljon. Hyvä isä siunaa! Tämäpä vasta metsää. Repii kasvot ja kädet ihan veriin. Luojan lykky! Tuossa ne nyt arvon ovat.

MIKKO. Meitäkö te etsitte?

ANTTI. No, teitä. Matlena ei antanut pahaakaan rauhaa, ennenkuin sai minut mukaansa. Olemme kulkeneet paikasta paikkaan ylt'ympäri, eikä pienintäkään jälkeä. Luulimme teidän jo tykkänään paenneen näiltä mailta.

MATLENA. Yhytimme sitten viimein Kunnarin juur'ikään tuolla tiellä ja rupesimme häneltä kuulustelemaan. Ette usko, missä tuskassa olen ollut teidän tähtenne, kelvottomat.

TOPRA-HEIKKI. Tuskassa meidän tähtemme? Sinä, Matlena? Ja miksi et tullut sitten mukaan kun pyysin? Miksi, sanopas. Kummallisia, nuo tytöt. Vai tuskassa meidän tähtemme. No, käykäähän istumaan tänne valkean luokse, niin saamme rauhassa jutella vähän aikaa. Kas noin! Kertokaapa nyt, mitä teille kuuluu? Kuinka Silja jaksaa ja lapset? Onko Ville parantunut?

ANTTI. Eikä ole, huonompi vaan yhä.

TOPRA-HEIKKI. Ohho! Sepä ikävää.

MATLENA. On se niin ikävää ja surkeata, ettei sanoa voi. Kesästä saakka kun raukka on kitunut vuoteen omana. Ja on niin laiha, niin laiha, ettei siinä enää ole muuta kuin luut ja nahka. Suuret silmät sitten, jotka palavat päässä kuin tulikekäleet. Entä Silja parka! Häntä käy vielä enemmän sääli. Ville tuskin enää niin paljon vaivojaan tuntee, mutta äidin sydämelle se käy kipeästi, kun näkee lapsensa tuossa edessään hiutuvan ja huononevan eikä voi auttaa. Ei millään mahdollilla.

MIKKO. Etkö sinä ole kääntynyt vaivaishoittoon, Antti?

ANTTI. Koetin minä jo sitäkin.

TOPRA-HEIKKI. No, ja mitä he?

ANTTI. Haukkuivat ja ajoivat pois. »Vanhemmat parhaassa iässä», sanoivat, »eikä kuin kolme lasta. Tehköt työtä.»

TOPRA-HEIKKI. Pöllöt! Olisit ärjässyt heille, että »antakaa työtä!»

ANTTI. Enhän minä. Kiukuissaan nuo olivat ilmankin.

TOPRA-HEIKKI. Tietäähän niiden, möhömahojen. Tyhmiä, että pää kolisee.

MATLENA. Mitä työtä Silja sitten voisi tehdä, jos saisikin. Toinen lapsi kätkyessä, toinen sairaana. Itse huojuu siinä niiden väliä kuin varjo. Nääntymäisillään valvomisesta ja nälästä.

TOPRA-HEIKKI. Ja minä kun niin lupasin toimittaa apua. Rahaa sekä rohtoon että ruokaan. Eikö Silja sanonut, että: »sen verran oli siihenkin luottamista».

ANTTI. Voi veikkonen! Ymmärtäähän Silja, ettei sinulla ole, mistä laitat.

TOPRA-HEIKKI. Minäpä toimitan; minä hankin vaikka kiven kolosta. Odotahan siunaama hetki vaan. Ville saa rohtoja, ja leipää saatte kaikki. Sinulle, Matlena, ostan uuden, kauniin huivin. Silkkisen semmoisen, pitkillä ranssuilla. Kuinka sanoitkaan äsken? Että olit tuskassa meidän tähtemme? Minunkin, niinkö? Ei Mikon ainoastaan?

MATLENA. Molempain, tietysti, koska olitte yhdessä matkassa.

TOPRA-HEIKKI. Surettaisiko sinua, Matlena, jos minulle pahoin kävisi? Vastaapas oikein rehellisesti.

MATLENA. Surettaisi kyllä. Hyvinkin.

TOPRA-HEIKKI. Sinä pidät minusta sitten? Pidäthän? Kuule, pidäthän pikkuisen edes?

MATLENA. Kaikkia sinä tahdot tietää.

TOPRA-HEIKKI. Tämän vaan. En enempää. En mitään sen enempää. Pidätkö sinä minusta?

MATLENA. No, pidän, pidän, pidän! Tyydytkös nyt?

TOPRA-HEIKKI. Tyydyn! Tyydyn!--Mutta sano se vielä kerran!

MATLENA. Kuurolle ei kahta saarnaa saarnata.

TOPRA-HEIKKI. »Pidän, pidän, pidän!» Niinhän se oli? »Pidän, pidän, pidän!» Voi, kuinka se tuntuu hyvältä. Annan palttua koko maailmalle. Matlena, tule istumaan tänne polvelleni. Tule, että on lämpöisempi.

MATLENA. Johan tuli. Lämmin minulla sitä pait on liiaksikin.

ANTTI. Ei se ole Matlena tuntenut vilua eikä nälkää tällä matkalla.

MATLENA. Kun en ole nukkunutkaan yhtä ainoata yötä siitä saakka, kuin nämä karkuun läksivät.

TOPRA-HEIKKI. Kuuletkos, Mikko, hän ei ole nukkunut yhtä ainoata yötä meidän tähtemme. Etkö sinä ole onnellinen, mies? Lurjus, kun pidetään sinusta niin suurta huolta. Sinusta ja minusta näes. Mitäs enempää vielä pyydät?

MIKKO. Hm--

TOPRA-HEIKKI. Hm--hm! Mitä hm?

MIKKO. Arvelen, ettei sillä elä.

MATLENA (naurahtaen). Siinä olet oikeassa, Mikko.

TOPRA-HEIKKI. Sillä elää! Minä sanon, että sillä elää! Annan palttua koko maailmalle enkä välitä mistään muusta kuin sinusta, Matlena. »Pidän, pidän pidän!»--Niin, sanopas se vielä kerran, Matlena. Yhden ainoan kerran vaan. Kuiskase tuohon korvaan.

MATLENA. Sinä olet hassu. Ihan vissiin sinä olet hassu.

TOPRA-HEIKKI. Olenko minä? Niin, ehkä olen, ehkä tosiaankin olen. Mutta mitäs paha siinä? Kun sinä minusta vaan pidät, Matlena, vähät muusta.--Anna, että panen pääni tuohon polvellesi, tuohon noin. Annathan, hyvä, rakas tyttöseni, annathan sinä? Pikkuruikkuseksi ajaksi edes. Enhän minä kauvaksi pyydäkään. No, Matlena, elä väisty pois. Raskitko kieltää? Sen verran tuota voinet minulle mieliksi tehdä, minä kun sinun tähtesi menisin vaikka tuleen. No niin, no niin! Sillä lailla! Voi, sinä korkea kuningasten kuningas! Lieköhän taivaassa autuaitten sieluilla niin suurta onnea, kuin minulla, syntisellä tässä nyt. Arvaas, kuinka paljon minä sinua rakastan, Matlena? Arvaas.

MATLENA. Ehkä niin paljon, että tekisit minut onnettomaksi. Sehän se tavallista. Poikain rakkaus johtaa tytöille Hämeenlinnaan tien.

TOPRA-HEIKKI. Oho! Kautta taivaan ja maan!--

MATLENA. Mutta olepas, hyvä Topra, jo hiljaa. Minullakin olisi puhumista, mutta sinä et anna suunvuoroa etkä malta kuunnella.

TOPRA-HEIKKI. Puhu, armas! Nyt kuuntelen vaikka tuomiopäivään asti.

MATLENA. No, saadaanpas nähdä. Mikko, kuuntele sinäkin, eläkä vilkuile sinne taaksesi alinomaa. Asia koskee sinua yhtä paljon.

MIKKO. Minua? Tulenpa sitten likemmäksi. Kas niin! Ala jutella, minä olen valmis.

MATLENA. Sitä ajattelin vaan sanoa, että mitä hyvää teille lähtee tästä kuljeksimisesta. Asettuisitte yhteen kohti, eläisitte ihmisiksi ja herkiäisitte pois maita, metsiä kiertelemästä.

TOPRA-HEIKKI (laulaa).

»Kirjeen mä kirjoitin kullalleni ja toisen tuomarille,
Kirjeen mä kirjoitin kullalleni ja toisen tuomarille.
Että tahdotkos sa neiti tulla tälle juomarille.»

MATLENA. Tuossa oli! Etpäs voinutkaan talttua kuuntelemaan.

TOPRA-HEIKKI. Siunaa ja varjele! En muistanut. Mutta nyt! Nyt vaikenen kuin muuri.

MATLENA. Niin, herkiätte pois maita, metsiä kiertelemästä ja tulette meidän mukanamme sinne, omalle puolelle. Antin tuvassa on kyllä sijaa teille molemmille.

MIKKO. Ja mitä me siellä tekisimme? Istuisimme nurkassa, kädet ristissä ja kiristäisimme suolivyötä, niinkö? Kiitoksia paljon!

MATLENA. Ei teille siellä pahemmin nälkä tulisi kuin täällä metsässäkään. Ja olisihan lämmintä ja suojaa yhtäkaikki.

MIKKO. Mutta avarassa maailmassa jotain hommaa. Ellei yksi neuvo auta, niin totta toinen.

ANTTI. Sitä minä jo Matlenalle sanoin. Kuka nuoren miehen sijasta viitsii yhteen kohti asettua ilman työtä ja ruokaa. Joukollisen on eri asia.

MATLENA. Vaan paleltuvathan ne, kun tulee talvipakkaset ja tuiskut.

TOPRA-HEIKKI. »Pidän, pidän, pidän!» Ei, minä en osaa sanoa sitä niin suloisesti kuin Matlena. En vaikka. »Pidän, pidän, pidän--!»

MATLENA. Varsinko sinä tahallasi teet kiusaa, Topra? Tuon kun olisin arvannut, niin--

TOPRA-HEIKKI. Mitä niin--?

MATLENA. Niin en sitä sanaa olisi suustani päästänytkään.

TOPRA-HEIKKI. En virka enää mitäkään. En tuon koomin. Pane kätesi huulilleni, että pysyvät varmemmin kiinni. Missä sinun kätesi on? Tänne,

laps' kulta. Herran terttu, kuinka se on kylmä. Anna kun lämmitän.

MATLENA. Mitä sinä, Topra, arvelet? Eikö ole parasta seurata minun neuvoani?

TOPRA-HEIKKI. Parasta, tietysti, parasta. Vaikka en minä, totta puhuen, kuunnellut äsken niin tarkkaan, että oikein tietäisin--

MATLENA. Tuommoinen sinä olet. Et välitä pyynnöstäni ollenkaan.

TOPRA-HEIKKI. Enhän minä voinut, kun olin niin onnellinen tässä polvellasi. Sitä vaan ajattelen, että kuinka paljon sinä minusta pidät, Matlena. Pidätkö yhtä paljon kuin veljestäsi, Mikosta? Vai pidätkö enemmän?

MIKKO. Topra! Ylös! Pian!

TOPRA-HEIKKI (kavahtaa istualleen). Hei, mikä hätänä? (huomaa valkean). Ah--!

MATLENA. Tulipalo!

ANTTI. Mikähän siellä palaa?

MATLENA. Kuinka se kiihtyy! Tuota, tuota! Näettekö noita tulikieliä, kuinka korkealle ne nousevat? Ja semmoista paksua savua! Tuntuu niin kamalalta, että oikein vapisuttaa. Topra, tule katsomaan!

TOPRA-HEIKKI. Mitäs siinä katsomista. Riihi se vaan on.

ANTTI. Vahinkoa parhaiksi. Varsinkin jos sattuu olemaan eloa sisässä.

MIKKO. No, Topra--?

TOPRA-HEIKKI. Odota! Vielähän tässä on aikaa.

MIKKO. Ei niinkään. Kuule, ei niinkään.

ANTTI. Ettäkö mentäisi sammuttamaan? Mahtaisi siellä apu olla tarpeen.

MIKKO. Mies hoi, mitä sinä ajattelet?

TOPRA-HEIKKI. Suus' kiinni! Ja anna minun olla rauhassa.

MIKKO. Jopa sinä olet kummallinen ihminen... Jätetäänkö sitten kaikki sikseen? Niinkö tahdot?

MATLENA. Mikä sinua vaivaa, Topra? Oletko kipeä?

TOPRA-HEIKKI. On niin kurjaa tämä elämä. Niin kurjan kurjaa! Ja me ihmiset olemme kuin petoja. Raatelevia, verenhimoisia petoja. Susia, tiikeriä, lohikäärmeitä, hyi! Toinen väijyy toistaan, ryövää ja ryöstää. Ei aikaa, eikä armoa, vaikka henki menköön. Semmoisia me olemme. Ja semmoista on elämä. Mitä varten tänne lienemme syntyneetkään? Mitä varten olen minä maailmaan tullut? Onko hyötyä minusta yhdellekään ihmiselle? Ja kaipaisiko kukaan jos pois olisin jäänyt?

MIKKO. Nyt siellä jo on joukkoa, koska kuuluu huutoa tänne saakka.

TOPRA-HEIKKI. Niin, sanokaapa se. Kuka kaipaasi? Kenellekä olen hyödyksi? Nimittäkää yksi ainoa ihminen, jolle olisin jotain hyvää tehnyt.

MATLENA. Mistä nuo ajatukset juuri tällä hetkellä?

ANTTI. Eihän, velikulta, ole sinun syysi. Halua sinulla kumminkin olisi auttaa, jos kellä. Sen tiedän.

TOPRA-HEIKKI. Onko minulla edes sitäkään?

MIKKO. Ei nyt enää. Ennen kyllä.

TOPRA-HEIKKI (hyppää ylös). Ettäkö olisi mennyttä? Valehtelet, ruoja! Minä näytän, että on jäljellä sekä halua että kykyä. Siljan pelastan ja lapset. Ei kuole Ville, jos rohdoista apu lienee. Eikä Santalan joukko maantielle jää, vaikka ajettaisiinkin heidät mökistään. Saavat toisen sijaan ja paremman. Nyt tule, Mikko, jos tulet. Ellet tule, niin jää tänne.

MIKKO. Minäkö en tulisi. Kun aikoja sitten tahdoin sinua lähtemään. Emmekö tuota lienekin jo myöhästyneet.

ANTTI. Sammuttamaanko menette? Jos lähtisin minä mukaan? Kai siellä miehiä kysytään?

TOPRA-HEIKKI. Ei,--ole Antti täällä Matlenalla toverina. Me emme kauvan viivy. Tuota pikaa tulemme takaisin.

MATLENA. Niin minulla toverina, kaiken mokomin. Enhän minä toki hirviä täällä yksin olla, pimeässä metsässä.

ANTTI. No, yhden tekevä. Olen sitten pitkälläni sen aikaa! Ahhah! Hyvää se tekeekin. Väsyttää minua nyt oikein kovasti.

TOPRA-HEIKKI. Hyvästi, Matlena, anna minulle kättä!

MATLENA. Hyvästi.

MIKKO (kulissien takana). Ala joutua, Topra!

TOPRA-HEIKKI (puristaa Matlenan käsiä). Sinun tähtesi. Ja Siljan ja Villen tähden. Heidän tähtensä, siellä Santalassa. Kaikkien kärsivien tähden.

MATLENA. Mitä puhut?

TOPRA-HEIKKI. En mitään. Hyvästi! (Menee Mikon jäljessä.)

MATLENA. Aina se on niin kummallinen. »Sinun tähtesi. Ja Siljan ja Villen tähden. Heidän tähtensä, siellä Santalassa. Kaikkien kärsivien tähden!» Hm. Ota siitä selvä.--Ei, mutta tulkaapas katsomaan, Antti, kuinka hirveästi se nyt leimuaa. Koko taivas on punaisena. Tulkaa nyt tänne!

ANTTI (pitkollaan). Johan minä äsken näin.

MATLENA. Äsken se ei vielä likimainkaan ollut tuollaisessa voimassa. Kuuletteko sitä huminaa ja paukkinnaa? Ja ihmiset kun riehuvat aivan tulen keskessä. Niillä on hätä, raukoilla. Jos olisimme sentään menneet

apuun mekin. Mitä, Antti! Vielähän ennättäisimme.

ANTTI. Pysytään paikoillamme, kun kerran jäimme. Pelastaa siellä ei kumminkaan enää voi, eikä se liioin sammu, ennenkuin on palanut poroksi.

MATLENA. Minuapa alkaa niin pelottaa.

ANTTI. Mikä sitten? Tuoko tulipalo?

MATLENA. Ei, vaan kun olemme näin kahden täällä synkässä metsässä.

ANTTI. Entäs tätä. Olet kai sinä usein ollut metsässä yksinäsin, saatikka sitten toisen kanssa.

MATLENA. Niin, kotipuolella, jossa tuntee joka kiven ja kannon. Mutta nyt! Vieraassa paikassa, pilkkoisten pimeässä. Onko kumma, jos kamottaa.

ANTTI. Rupea maata, niinkuin minä. Luulisihan sinuakin jo raukaisevan. (Haukottelee ja vetää hattunsa kasvoilleen.)

MATLENA. Hyvänen aika! Minäkö täällä haavaa malttaisinkin olla pitkälläni ja ummistaa silmiäni (menee perälle). Se vaan suurenee yhä. Voi, kauheata! Kipinöitä lentää kauvas tuonne, järven toiselle puolelle. (Kääntyy ja tulee takaisin.) Sanoivatko ne, Antti, kenenkä tuo riihi on?--Antti!-- Kas niin, hän nukkuu... Ei tiedä enää maailmasta mitään... Ei enemmän kuin pölkky tuossa... Nyt olen aivan yksin... Ja yö lähestyy ... sydän-yö... Täällä alhaalla pimenee pimenemistään, vaikka taivaalla kajastaa tuli... Pelottaa ... pelottaa niin kamalasti ... voi, kun tulisivat takaisin, Mikko ja Topra.--Ei, mitä hätäilen suotta. Eihän tämä ole sen kummempaa. Mikko ja Topra tulipaloa sammuttamassa, me Antin kanssa sill'aikaa metsässä likellä. Vähän ajan päästä päivä valkenee, siksi tulipalokin sammuu ja he tulevat takaisin... Ei tässä ole hätää minkäänlaista. Hupsu, kun pelkään suotta... Ei hätää minkäänlaista... Kun en vaan kuuntele enkä katsele... Parasta tosiaankin, että seuraan Antin neuvoa ja koetan levähtää...

JAARA (tulee juosten; sieppaa palavan kekäleensä ja katselee ympärilleen). Onko siellä ketään?

MATLENA (parkaisee). Kuka se on?

JAARA. Matlena, tekö täällä? Missä Topra ja Mikko ja Kunnari?

MATLENA. Herra ihme, kuinka te minua säikytitte, Jaara. Mutta hyvä, että tulitte. Minua niin pelotti, kun Antti nukkui, eikä ristittyä ihmistä ollut koko metsässä paitsi minua. Käykää tänne istumaan niin kauvaksi. Kai ne kohta palaavat.

JAARA. Se polttaa tuo kekäle. Polttaa, polttaa.

MATLENA. Pankaa pois. Mitä pitelette sitä kädessänne?

JAARA. Helvetissä polttaa kauheammin. Paljon kauheammin. Ja ikuisesti. Ei sammu tuli koskaan. Siellä ritisee ja ratisee, ja poukat lentelevät, kun piru sieluparkoja sinne viskelee. Ooh sitä itkua ja valitusta, sitä hammasten kiristystä.--Matlena, koetelkaas tuota paikkaa sormellanne. Tuota noin!

MATLENA. Koetelkaa itse. En minä halua sormeani kärventää.

JAARA. Polttaa, polttaa! Ooh!

MATLENA. Mutta johan te olette hullu. Patahullu suorastaan. Heittäkää menemään se kekäle. Taikka antakaa tänne. Noh, nyt ei polta enää.

JAARA. Nepä vetävät meitä köysillä, kiskovat ja repivät. Ja vievät sinne, ikuiseen tuleen.

MATLENA. Ketä vetävät? Ja ketkä vetävät?

JAARA. Pahat henget vetävät. Ei teitä. Mutta Mikkoa ja Topraa ja Kunnaria ja minua. Minua varsinkin. Eivät jättäneet kirkon portaillakaan rauhaan, vaikka polvillani rukoilin, itkin ja luin virsiä.

MATLENA. Heretkää! Mitä puhetta tuo on? Rupean jo pelkäämään teitä.

JAARA. Papin luokse olisin mennyt, mutta hän asuu kaukana, järvien takana. Eikä ole venettä.

MATLENA. Hyvä Jaara, te olette varmaankin sairas. Te houritte.

JAARA. Mutta vallesmanniin?--Miksi en sitä ennen älynnyt?

MATLENA. Sielullenneko luulette vallesmannin rauhaa antavan?

JAARA. Kun kiusattaisiin ajassa. Ruoskittaisiin. Pidettäisiin vedellä ja leivällä. Vankina, rautakahleissa. Eikö sillä syntivelkaansa maksaisi että saisi sitten armoa haudan tuolla puolen? Matlena, sanokaa? Kun kituisi, kärsisi aina kuolemaan saakka, eikö viimein jo lauhtuisi kaikkivaltiaan viha?

MATLENA. Menkää johonkin taloon, Jaara. Pyytäkää yösijaa ja ruvetkaa levolle. Onko likellä semmoista sopivaa?

JAARA. Ettei kadotukseen joutuisi, vaan saisi armon...

MATLENA. Ruumiinne vapisee. Te olette kovin kipeä. Menkää, hyvä Jaara, jos suinkin vielä jaksatte. Menkää!

JAARA. Minä menen, minä menen. Annan ilmi kaikki ja pyydän rangaistusta. Niin minä teen. Hyvästi!

MATLENA. Ei hänen laitansa ollut oikein. Saattaa häntä ehkä pitäisi. Antti, nouse ylös. Antti, kuuletteko, Antti! Suuri luoja, eikö hänessä enää ole henkeä (pudistaa ja kiskoo häntä). Antti, hoi, Antti!

ANTTI. Ota pois lapset, Silja. Ne jäivät sinne tuleen. Juokse, juokse!

MATLENA. Herätkää, Antti!

ANTTI. Tupa ilmivalkeassa ja lapset sisässä, kaikki kolme.

MATLENA. Antti, Antti! Voi, että hänen pitää nukkua noin sikeässä.

ANTTI. Silja makaa kuin kuollut. Eikä nouse auttamaan. Ooh, tuo hirsi painaa ... en pääse ylös... Mitä nyt? Mitä, mitä?

MATLENA. Joko nyt viimeinkin selviätte unestanne?

ANTTI. Ku-ku-kuka se on?

MATLENA. Minä,--Matlena. Ettekö enää tunne?

ANTTI. Jaha! Jaa, Matlena. Niin, niin, jo minä. Mehän olemme matkalla.

MATLENA. Oletteko nyt ihan valveilla? Ymmärrätekö, mitä puhun?

ANTTI. Kyllä. Puhukaa vaan.

MATLENA. Jaara hoippuroitteli tässä äsken niin sairaana, että hourasi. Käskin häntä yösjaa hakemaan jostain talosta. Mutta nythän te nukutte taas,--ettekä kuule mitään. Antti!

ANTTI (torkkuen). Kyllä, kyllä... Yösjaa talosta... Niin ... hyvähän se oli...

MATLENA. Meidän pitäisi mennä viemään häntä, jos saisimme hänet kiinni, hän oli niin huono. Mitä arvelette? Antti, vastatkaa!

ANTTI. Mitäkö arvelen? En mitään. En yhtikäs mitään.

MATLENA. Niin, te ette tiedä, mistä on kysymyskään. Sama jos puhuisin kalliolle tuossa.

ANTTI. Sanokaas uudestaan.

MATLENA. Olkoon. Ennenkuin teitä saisin liikkeelle, on hän ehtinyt niin kauvas, ettemme häntä enää löytäisi kumminkaan.

ANTTI. Eikös ole tulipalo jo vähenemään päin, vai kuinka?

MATLENA. On, luulemma, kosk'ei kajasta taivas niinkuin äsken. Lähtäänkö rannalle päin katsomaan?

ANTTI. Ei häntä viitsitä.--Surma, kuinka minua yhä nukuttaa (pitkälleen).

MATLENA. Elkää ruvetko maata. Valvotaan yhdessä ja odotetaan... Siellä risahtelee, kuuletteko?... Topra!... Hyvä, että tulit. Nyt en pelkää enää.

TOPRA-HEIKKI (tulee kiireesti). Missä Antti?

ANTTI. Täällä.

TOPRA-HEIKKI. Joutuun kotiapäin. Tässä lompakko. Osta rohtoja, ruokaa niin paljon kuin tahdot. Ei--rahat vaan sinulle, lompakko pois (heittää sen metsään). Tuonne menköön! Nyt pistät povitaskuusi nämä.

ANTTI. Rahoja--? Noin paljon? Kuule, minä en ymmärrä--

TOPRA-HEIKKI (kiukkuisesti). Pistä povitaskuusi, minä sanon. Tuhannen tuhatta, mitä sinun pitäisi ymmärtää sitten?

ANTTI. No noh! Herra siunaa, saanhan ne sinne vähemmälläkin.

TOPRA-HEIKKI (tyyneemmin). Ja nyt luista tielle. Niinkuin olisit jo.

ANTTI. Entä Matlena? Ja Mikko ja sinä?

TOPRA-HEIKKI. Me tulemme sinne myöskin, päivän päästä tai parin. Mene suoraan kotia, elä poikkea mihinkään.

ANTTI. En, en. Mutta olisin minä yhtäkaikki halunnut tietää...

TOPRA-HEIKKI (tekee kärsimättömän liikkeen).

ANTTI. No, sama se. Olkoon, siksi kuin tapaamme. Hyvästi, niin kauvaksi.

TOPRA-HEIKKI (jää katsomaan hänen jälkeensä).

MATLENA (tukehtuneella äänellä). Topra!

TOPRA-HEIKKI (ei kuule).

MATLENA (kovemmin, tuskallisesti). Topra!

TOPRA-HEIKKI (kääntyy äkkiä). Matlena!... Niin, olethan sinä täällä... Sinä olit levoton meidän tähtemme ... et saanut unta, läksit hakemaan... Istutaan tänne, Matlena, elä pelkää, en minä tee sinulle mitään pahaa. En tule varsin likellekään: täällä kauvempana istun täällä näin... Katselen sinua ja lepään ja unohdan koko maailman ... jätän mielestäni pois kaikki... Matlena, uskotko että Ville nyt paranee, kun saa rohtoja? Ja uskotko että Silja tulee iloiseksi?... Eikö se pikku Maijukiin ole kipeä? Laiha hän ainakin on ja nälkiintynyt, raukka, mutta nyt hän saa ruokaa, saa syödä vatsansa täyteen ... ehkä ensi kerran elämässä. Eikö se ole onnellista, Matlena? Etkö sinäkin ole siitä iloinen? Sinä et vastaa mitään. Mikä sinun on, kun sinä et vastaa mitään?

MATLENA. En tiedä. Tulin äkkiä niin kauhean levottomaksi... Tämä pimeys ja tämä yksinäisyys täällä metsässä... Emmekö lähde pois?... Etsitään ylös ihmisiä ja taloja, mistä vaan löydämme.

TOPRA-HEIKKI. Ihmisiä, taloja? Vai niihin sinun mielesi palaa. No, mene sitten. Mene, mene. Mene sukkelasti, juokse! Mitä sinä viivytelet?

MATLENA. Topra, kuinka voit äyskiä noin? Enhän minä sinua jätä.

TOPRA-HEIKKI. Ooh, jätät kyllä. Vallan halusta. Noin siivo ja sävyisä tyttö, mitä se välittää tämmöisestä rutjusta, maankulkijasta, roistosta. Pois hän haluaa, oikeitten ihmisten luokse. Elää ja olla niinkuin muutkin lämpöisessä kammarissa... Rehellisellä tavalla hankkia elatuksensa. Esimerkiksi sillä tavalla, että koettaa päästä rikkaasen naimiseen. Panee sitten köyhän tekemään työtä, mutta itselleen ottaa ansion ja sylkee työntekijää vasten silmiä. Niin tekee siivo ja rehellinen ihminen. Mutta tämmöiselle miehelle kuin minä, hän nyrpistää nenäänsä ja sanoo: pois tieltä. No niin, hyvä fröökinä, mitä te odotatte? Enhän minä ole tiellänne, nouskaa vaan ylös ja menkää suoraan tuohon suuntaan, niin maantielle pääsette vallan pikaa. Tulisni saattamaan, mutta ettehän te tämmöisen kanssa ilkiä pimeässäkään kulkea...

MATLENA. Mitä varten minua noin kiusaat, Topra?--Ehkä sinut todenperään jätänkin, koska noin häijyksi rupeat.

TOPRA-HEIKKI. Siitäkö syystä muka jätät, että olen häijy? E-ei! Elä

uskottele semmoisia. Sinä tahdot vaan päästä minusta, siinä koko asia. Mutta vika, tietysti, kumminkin on minussa. Ymmärrän, ymmärrän! Sinä olet itse viattomuus, eikö niin? Noh, mitä siinä viivyttelet vielä? Pelkäätkö, että tulee minulle ikävä? E-ooho! Ei ikävä, ei pikkuistakaan. Tuommoisia tyttöjä on maailmassa yltäkyllin minun varaltani, riittää vielä toisillekin antaa... Matlena ... itketkö sinä?... Kuule, Matlena... Niinkö olen pahoittanut sinun mielesi?

MATLENA (hiljaa). Mitäpä sinä siitä välität.

TOPRA-HEIKKI. Voi, mikä kelvoton ihminen minä olen. Ilkeä, pahasisuinen, semmoinen. Anna anteeksi, Matlena, anna anteeksi. Minä teen, mitä tahdot, saatan sinut taloon, muiden ihmisten luokse, käänny sitten takaisin.

MATLENA. Ei, ollaan täällä. En minä sinne mene, ilman sinua, sanoinhan sen jo.

TOPRA-HEIKKI. Miks'et menisi, Matlena? Parempi on sinulle, kun eroat minusta ajoissa. Jätät minut oman onneni nojaan. Sanon sen suoraan. Näes, minä olen tuommoinen rauhaton tuittupää. Voi, jospa olisi siinä kaikki. Mutta minä olen ehkä vaarallinen ihminen, pahantekijä, jota jahdataan korvesta korpeen kuin sutta ikään. Minä vetäisin sinutkin onnettomuuteen, Matlena. Ei, ennemmin kärsin yksin--tulkoon mitä tuli! Lähde nyt, minä vien sinut lähimpään taloon.

MATLENA. En lähde, en jätä sinua, sanon sen vielä kolmannen kerran. Jos olet onneton, silloin juuri ystävää tarvitsetkin. Minä seuraan sinua, Topra, minne menet, eipähän minua mikä sido. Se on päätetty! Nyt en sinusta erkane, paitsi jos väkisin ajat minut luotasi.

TOPRA-HEIKKI. Matlena, sinä et tiedä, mitä puhut. Seuraat minua, sanot! Et erkane minusta? Ja se on luja päätöksesi? Ei, minä vallan hämmennyn. Missä minä olen? Ja mikä minä olen? Sanoitko sinä, Matlena, että rakastat minua? Että tahdot tulla minulle? Minulle? Ikuiseksi toveriksi?

MATLENA. Niin, jos huolit.

TOPRA-HEIKKI. Jos huolin? Siitäkö se vaan riippuu?--Ei muusta? Sinä tulisit minulle, vaikka olen niin köyhä, ettei ole muuta kuin kaksi tyhjää kättä? Ja vaikka olen tämmöisenä hylkynä, tarpeettomana miehenä maailmassa?

MATLENA. Mitä minä siitä välitän. Eihän se ole sinun syysi.

TOPRA-HEIKKI. Ei tosin olekaan. Tiedäthän sinä että olin kova työntekijä. Etten säästänyt voimiani, enkä laiskotellut.

MATLENA. Ja että kykenit mihin toimeen hyvänsä. Sen sanoivat kaikki yhdestä suusta. Enkö sitä tietäisi! Ennenkuin tunsinkaan ja ennenkuin meidän paikkakunnalle tulitkaan, kuulin sinua jo mainittavan parhaimmaksi työmieheksi koko maassa.

TOPRA-HEIKKI. Eikä suotta, sen uskallan sanoa. Näillä käsillä on tehty työtä. Ja ne vielä työhön pystyvät. Ellei niitä Suomessa tarvita, niin tarvitaan ehkä muualla. Matlena, tiedätkös mitä? Me lähdemme Amerikkaan. Sen teemme. Kuinka tyhmä olen ollut, kun en sitä ennen tullut ajatelleeksi. Niin, Amerikkaan me lähdemme. Siellä ei puutu työtä, eikä siellä tekevä käsi tyhjäksi jää. Matlena, kevättalvella me jo lähdemme.

Kärsitäänhän sinne asti. Eikö niin? Kevättalvella me lähdemme?

MATLENA. Amerikkaan? Vieraalle maalle? Kauvas pois ystävistä ja tutuista. Voi, Topra, mistä nyt tuo pisti päähäsi?

TOPRA-HEIKKI. Mitä pahempi se on vieras maa kuin kotoinenkaan? Paistaa siellä Jumalan päivä ehkä lämpöisemmin kuin täällä. Ja siellä pääsemme elämään, ajattele sitä. Minä sinulle vielä näytän, että onko minussa kuntoa, vai ei. Ja onko minussa miestä vaimoani elättämään. Totta vie! Nälkää hänen ei pidä näkemän, niinkauvan kuin noissa käsivarsissa voimaa lienee. Mutta pois täältä! Pois maasta, jossa työntekijä on kuin koira,--ei, mitä sanon, pahempi kuin koira, sillä koirallekin jo annetaan enemmän arvoa. Koetellaan, minkälainen on muualla maailma.

MATLENA. Mutta matkarahaa? Mistä sitä saisit?

TOPRA-HEIKKI. Niin, matkarahaa?... Minulla jo on.

MATLENA (vetäytyy vähän kauemmaksi). Sinulla jo on?... Kuinka?

TOPRA-HEIKKI. Niistä, joita Antille annoin, riittää hyvin meillekin.

MATLENA (hiljaa, tuhahdetulla tuskalla). Oliko niitä niin paljon?

TOPRA-HEIKKI. Oli.

MATLENA. Ja ne... Elä suutu, Topra, minä tiedän, että sinä olet rehellinen mies... Mutta ... olivatko ne oikeita rahoja?--Tarkoitan, olivatko ne ... oikealla tavalla ansaittuja?

TOPRA-HEIKKI. Tiliäkö vaadit?

MATLENA. Ei, en minä vaadi mitään... Minä vaan kysyn. Ellet tahdo sanoa, tyydyn siihen. Tiedänhän, että sinä olet rehellinen mies ... että sinulla on oikeuden tunto selvempi ja varmempi kuin kellään...

TOPRA-HEIKKI. Ole vaiti, sinä kiusaat minua. Mikä on oikeata, mikä väärää? Mikä rehellistä, mikä epärehellistä? Sano se, jos voit.

MATLENA. Eikös Jumalan sanassa--?

TOPRA-HEIKKI. Sotaa ei kielletä Jumalan sanassa. Ja sodassa on luvallista, mikä muuten katsotaan vääräksi.

MATLENA. Nytpä ei ole sota.

TOPRA-HEIKKI. Eikö ole sota rikkaitten ja köyhäin välillä? Eikö siinä meikäläinen taistele henkensä edestä?

MATLENA. Topra ... mitä tällä kaikella tarkoitat?

TOPRA-HEIKKI. Minä selitän sinulle ... tulee sinun se tietää kumminkin... Mutta ole järkevä, Matlena. Ota asia siltä kannalta kuin se on otettava.

MATLENA. Minä koetan.

TOPRA-HEIKKI. Äskeinen tulipalo...

MATLENA. Jota olitte sammuttamassa--

TOPRA-HEIKKI. Jota emme olleet sammuttamassa. Mutta se ei kuulu tähän. Sitä tahdoin vaan sanoa, että se oli sytytetty.

MATLENA. Sytytetty--?

TOPRA-HEIKKI. Tahallaan sytytetty. Se oli murhapoltto, niinkuin sanotaan. Ja tiedätkö, ketkä sen tekivät?

MATLENA. En--?

TOPRA-HEIKKI. Me kolme: Kunnari, Mikko ja minä.--Minä siihen oikeastaan olen alkuna ja juurena.

MATLENA. Herra Jumala!... Mitä varten? Herra Jumala, mitä varten?

TOPRA-HEIKKI. Saadaksemme asuinhuoneesta siepata rahoja, sillä välin kuin väki oli sammuttamassa.

MATLENA. Ooh, teitä onnettomia! Ja noin tyyneesti sitä kerrot ... ikäänkuin ei se mikään ... rikos ... olisikaan.

TOPRA-HEIKKI. Rikos--? Että ottaa yhdeltä liikoja varoja pois ja antaa hätääntyneelle?... Se ei ole mikään rikos.

MATLENA. Hyvä Jumala, onhan se kumminkin rikos... Elä kiellä, se on rikos. Rikos sitä kohtaan, jolta otitte.

TOPRA-HEIKKI. Ole huoletta. Hänellä on vielä paljon omaisuutta jäljellä. Ei hän nälkään kuole.

MATLENA. Taivaan nimessä, kuinka tämä kaikki on mahdollista!--Semmoisen työn he tekevät eivätkä pidä sitä pahana. Ja te olette kuitenkin rehellisiä, hyviä ihmisiä. Mutta hyvätkin erehtyvät joskus. Me erehdymme kaikki, kun järkemme on pimitetty. Armollinen Jumala, anna heille anteeksi. Auta heitä oikealle tielle jälleen!

TOPRA-HEIKKI. Sinä olet herttainen tyttö, Matlena. Rakastan sinua enemmän kuin omaa henkeäni.

MATLENA. Mitäs teemme nyt, Topra? Ne ottavat teidät kiinni, ja panevat teidät vankeuteen. Moneksi vuotta, ehkä ijäksi?

TOPRA-HEIKKI. Vankeuteen?... Linnaan muurien sisään ja vahvojen lukkojen taakse?... Ei! Siihen kiusaukseen minä en lähde. Pannaan kova kovaa vastaan, viekkaus viekkautta vastaan. Vai linnaan! Kivisten muurien, rautakiskojen ja lukkojen sulkuun? Minua?... Ei ikinä!

MATLENA. Niin, eihän tehtyä sillä tekemättömäksi saa. Mutta kuinka voimme sitä välttää?... Amerikkaan? Paetaan Amerikkaan, nyt heti. Miksi kevättalvella vasta? Mennään heti! Mennään kaikki kolme, Mikko, sinä ja minä--

TOPRA-HEIKKI. Ja Kunnari.

MATLENA. Hän myöskin. Mennään kaikki. Ja siellä alamme uutta elämää. Heitämme mielestä pois nämä asiat. Emme puhu niistä, emmekä muistele. Teemme vaan kovasti työtä...

TOPRA-HEIKKI. Kuule!... Tänne tulee joku. Piiloon, puiden taakse!
Sukkelaan!

MATLENA. Elä hätäile. Se on Jaara. (Jaara tulee.)

TOPRA-HEIKKI. Tuhat tulimmainen! Hittoako sinä siellä kuhnustelet ja säikyttelet ihmisiä suotta? Sen vietävä!

JAARA. Tule, Topra! Parin tunnin kuluttua pääsemme vallesmannin puheille.

TOPRA-HEIKKI. Vouhka! Mitä tekemistä siellä? Sinä pässi!

JAARA. Tunnustamaan ja saamaan rangaistusta.--Ottakaamme ristin kuorma päällemme ja vaeltakaamme sitä kaitaista tietä, joka ijankaikkiseen elämään vie. Tule, Topra! Päivän valetessa hän nousee, sanoivat rengit.

MATLENA. Voi, sitäkö se olikin. Nyt minä vasta käsitän.

TOPRA-HEIKKI. Hän on hullu! Ja hän tekee meidät onnettomiksi. Millä tavalla voimme sen estää? Matlena, sano, neuvo.--Kuule, Jaara, toveri, käytä järkeäsi. Meidät pannaan kiinni, vankeuteen, jos menet puhumaan sanaakaan. Etkö sitä ymmärrä?

JAARA. Vankeuteen? Niin, vankeuteen! Kahleisin! »Niin kurit' tääll',
Vaan säästä siell'--»

TOPRA-HEIKKI. Kiusa ja kuolema! Minä olen hukassa hänen kanssaan (pudistelee häntä). Pöllö, rahjus, kutale, sinä! Ijänikuinen hölmö!
Koetapas mennä meistä jaarittelemaan. Koetapas! Minä sinut tapan. Totta totisesti, minä ammun sinut kuoliaaksi--

MATLENA. Topra--!

TOPRA-HEIKKI. Niinkö luulet, etten saa sinua tottelemaan? Sinua? Matoa, tomuläjää--

JAARA (hiljaa veisailleen).

»En pelkää vaikka piirittäis'
Monta sataa tuhatta miestä--»

TOPRA-HEIKKI. Tuki suusi, minä sanon. Tuki suusi! Tee se ajoissa!
Muuten käy hullusti.

JAARA. »Ja verkkons' kaikki virittäis',
Sillä herra päästää heistä--»

TOPRA-HEIKKI. Saatana, kyllä minä opetan sinua--! (Ottaa revolverin taskustaan ja ampuu.)

MATLENA. Topra! Onneton, mitä teit? Herra, taivaan' luoja, hän on kuollut!--Topra, Topra! Hän on kuollut!

TOPRA-HEIKKI (viskaa revolverin kädestään).

MATLENA. Topra, mihin joudumme nyt, poloiset?... Miksi et virka mitään?
Puhu edes. Topra, kuule, sano jotain. Sinä tuijotat niin pahasti. Voi,

armaani, elä anna järkesi hämmentyä. Katso minuun. Kuuletko, Topra--

TOPRA-HEIKKI. Missä olet, Matlena?

MATLENA. Tässä, luonasi aivan. Sinussa kiinni. Etkös näe minua, ystäväni.

TOPRA-HEIKKI. Elä minua jätä.

MATLENA En jätä, en. Ole huoletta, en jätä. Voi, omani, kuinka olet onneton. Kuinka kauheasti onneton!... En jätä, elä pelkää. Mutta pois täältä, Topra. Täällä on niin jylhää. Puut ja kivet meitä syyttävät. Pois pian. Rakas, onneton toverini--minä seuraan sinua vaikka kuolemaan, elä sure! (Vie häntä pois.)

KOLMAS NÄYTÖS.

(Entinen tupa. Ville makaa vuoteella. Silja laulaa virsikirjasta. Maiju tuudittaa hiljaa lasta.)

SILJA (laulaa).

»Pois makiä maailma jää.
Mun sielun päänänsä
Täältä' pyrkii ylös vielä.
Kanss' mielen etsii siellä
Ain' ijäist' menoo taivaass'
Juur' Herran pyhäin seurass'!»

»Taivaass' on kunnia
Mull' valmis korkia,
Sin' kirjaan elävitten
On nimen pantu, tiedän,
Siell' iloss' parhaass' pauhaan
Ja Herrall' kiitost' laulan.»

VILLE. Äiti, minä näen Jesuksen.

SILJA (painaa kätensä ristiin ja katsoo hartaasti samaan suuntaan kuin Villekin). Rakas lapseni!

VILLE. Hän tulee minua noutamaan... Pyytää syliin... Elä itke, äiti... Taivaassa on hyvä olla.

SILJA. Tiedän sen.

VILLE. Tulen, tulen... Auta Jesu, en pääse ... en jaksa ... voi äiti, äiti, äiti, hän katosi ... en näe enää mitään.

SILJA. Hän palajaa jälleen. Odota vähän aika vielä. Ei hän kauvan viivy.

VILLE. Äiti, äiti!... Mihinkä äiti meni?

SILJA. Tässähän minä olen, lapsi. Mitä tahtoisit?

VILLE. Pitele kiinni, äiti.

SILJA. Joko tuskat alkavat taas?

VILLE (valittaa ja huutoo käsillään).

SILJA. Lapsi raukkani, kun täytyy kärsiä noin paljon. Rakas, laupias isä, huojenna kipua, anna loppua pikemmin... Maiju, tuo vettä, että saan kostuttaa huulia edes... Voi, raukkani! Näin kovia vaivoja ei hänellä ole vielä ollutkaan... Koeta panna lusikalla suuhun, minun täytyy pidellä käsiä, muuten hän hakkaa niitä sängynlaitaan...

MAIJU. Ei niele; se jää kurkkuun korisemaan.

SILJA. Eikö niele?... Silloin on loppu lähellä.

MAIJU. Äiti, elkää antako Villen kuolla. Elkää äiti. Minulle tulee niin ikävä.

SILJA. Hyvä lapsi, onko se minun vallassani.

MAIJU. Minä juoksen Mäki-Mattiin hakemaan apua. Ehkä saisimme sieltä rohtoja.

SILJA. Ei hän enää rohtoja tarvitse. Aikaisemmin olisivat ehkä avun tehneet.

MAIJU. Olipahan yksikin sairas parantunut, vaikka ihan jo kuoletettiin. Ettekös muista äiti, kun Matlena siitä kertoi.

SILJA. Mene, Maiju kulta, heiluttamaan kätkyttä, ettei Anna edes herää.

VILLE. Ajakaa pois, ne tekevät minulle pahaa.

SILJA. Elä pelkää, lapseni, ei tässä ole kuin äiti vaan... Oma, rakas Ville poikani... Kun voisi sinua auttaa. Sydänvereni antaisin...

MAIJU (polvillaan, rukoilee ensin hiljaa, sitten ääneen). Hyvä, rakas Jumala taivaassa. Että Ville eläisi ja tulisi terveeksi. Että hän jaksaisi kävellä ja leikkiä niinkuin ennenkin...

SILJA. Sillä lailla ei saa rukoilla lapseni... Herran tahto tapahtukoon.

MAIJU. Tapahtukoon sinun tahtosi niin maassa kuin taivaassa. Mutta elä ota häntä pois, minä niin itken jos Ville kuolee ja äitikin itkee eikä meillä sitten enää ole yhtään iloa...

SILJA. Hiljaa, Maiju, hän menee uneen. Jumalan kiitos, että viimein kumminkin helppoitti.--Tules katsomaan, kuinka hiljaa ja rauhallisesti hän nyt makaa.

MAIJU. Hän ihan varmaan rupeaa paranemaan, äiti, Jumala kuuli minun rukoukseni. Siinä näette, äiti, osasinpas rukoilla oikein.

SILJA. Kun hymyileekin unissaan.

MAIJU (tarttuu molemmin käsin äidin kaulaan). Äiti kulta, hän paranee, hän paranee. Ja meille tulee taas niin hauska.--Äiti, kuulkaa, ei Villen koskaan tarvitse hoitaa Annaa, ei koskaan kantaa puita, eikä lattiaa lakaista, kyllä minä teen kaikki. Ja annan leipäosastani hänelle aina

puolet, enemmänkin kuin puolet, että pääsee, raukka, voimiinsa, eikös niin, äiti? Mutta mistä saisimme hänelle vehnästä, edes jonkun kerran, mistä äiti? Sanokaa!

SILJA. Elä, hyvä lapsi, kurista minua. Menisit nyt tuutimaan pikku Annaa, niinkuin äsken jo pyysin.

MAIJU. Kyllä, kyllä, jahka vähäisen vielä katson Villeä. No, nyt! Minä tuudin oikein kahden käden, ettei herää. Näinikään. Näettekö, äiti, näinikään.

SILJA. Hyvä, hyvä. Ei, elä laula, että Ville saa nukkua.--Ohho, nytpä hän jo aukaiseekin silmänsä taas.

VILLE. Äiti!

SILJA. Mikä on, lapseni?

VILLE. Ei koske enää mihinkään.

SILJA. Eikö koske? Rakas, oma poikani, olisiko se mahdollista. Jumala ehkä auttaa sinua terveeksi vielä... Voisitkohan syödä vähäisen? Että vahvistuisit.

MAIJU. Minulla on sokeripala taskussa. Ville, tahdotko?

SILJA. Kuuletko, lapsi, mitä Maiju sinulle antaa? Semmoista makeata kun hän on säästänyt Ville pojalle.

MAIJU. Ja siitä asti, kun viimeksi kävin Mäki-Matissa. Edes kaksi viikkoa, taikka enemmänkin. litan kanssa leikittiin silloin vieraisilla... Siinä on, ota, Ville!

SILJA. Annapas olla, mitä hän katsoo taas noin kummasti? Mene, mene, lapseni, vie pois sokurisi, näethän sinä, ettei se meistä enää tiedä laisinkaan. Ville, rakas poikani, osaatko puhua vielä? Tunnetko äitiä?

VILLE. Siellä on ... niin kirkasta ... ja kaunista...

SILJA. Missä, armaani?

VILLE. Taivaassa... Enkelit laulavat ... palmut kädessä...
Ja urut ... soivat...

MAIJU (vavisten). Äiti!

SILJA. Hiljaa, hiljaa.

MAIJU (kuiskaa). Kuoleeko hän, äiti?

SILJA. Kuolee.

VILLE. Tulen ... äiti ... auta... Jeesu... (Hengittää harvaan ja raskaasti. Kuolee.)

SILJA (nousee). Hän on päättänyt. Herra antoi, Herra otti, Herran nimi kiitetty olkoon. (Painaa kuolleen silmät kiinni ja kädet ristiin rinnalle.)

MAIJU (heittäytyy itkien lattiaan).

SILJA (kääntyy häneen vitkalleen). Elä itke, Maiju. Emme saa kadehtia hänen onneaan. Nouse ylös, lapseni, ja tule katsomaan. Niin kauniina ja hiljaisena hän nyt lepää tuossa... Päässyt on, Ville, maailman vaivoista ijäiseen iloon taivaassa... Ei tunne kipua eikä tuskaa enää... Hänen tähtensä ei surra tarvitse...

MAIJU. Mutta kun hän viedään pois ... kirkon multaan ... sitähan minä itken ... kun ei milloinkaan enää saa häntä nähdä ... ei milloinkaan ... vaikka eläisi kuinka kauvan...

SILJA. Elä itke, elä itke!

MAIJU. Miks' pannaan hautaan, äiti?... Kylmään, pimeään hautaan ... jossa paleltaa ja pelottaa...

SILJA. Hyvä lapsi, ruumis sinne vaan pannaan. Ville on itse taivaassa... kirkastetulla ruumiilla. Jos tulet Jumalan lapseksi, niin tapaatte kerran toisianne Jesuksen luona.

MAIJU (pyyhkii silmiään ja katsoo äitiin). Minä koetan, äiti. Luen rukouksia joka aamu ja ilta, enkä ole koskaan tottelematon. Ottaako Jumala minua sitten samaan taivaaseen, johon Villenkin? Ottaako, äiti?

SILJA. Ottaa, lapseni, ottaa, ottaa...

MAIJU. Ihanko heti sitten kun kuolen?

SILJA. Ihan heti.

MAIJU. Ja antaako semmoisen kirkastetun ruumiin?

SILJA. Antaa.

MAIJU. Mutta eipäs antanut Villellekään. Enpäs minä nähnyt. Näittekö te, äiti?

SILJA. Eihän sitä kuolevaiset silmät--Ole nyt rupattamatta, hyvä lapsi, en minä jaksa kuunnella... Juoksisit ennemmin Mäki-Mattiin sanomaan, että Ville on kuollut. Ja kysy, jos emäntä voisi tulla minua vähän auttamaan. Pitäisi käydä ilmoittamassa papille ja toimittaa hautaan. Enkä minä pääse täältä mihinkään, kun ei isä ole kotona.

MAIJU. Sanonko minä, että Villeltä terveisiä?

SILJA. Sano vaan. Mutta elä viivy, muista tulla takaisin samaa päätä.

MAIJU. Kyllä, kyllä. (Menee, kääntyy porstuasta takaisin.) Äiti, minua pelottaa.

SILJA. Mikä sinua pelottaa, lapsi?

MAIJU. Että jos siellä kummittelee, metsässä.

SILJA. Ole nyt joutavia. Keskellä päivää.

MAIJU. Mutta kuolleet eivätkös näyttäänny välistä?

SILJA. Eivätkä näyttäännä. Ja Villekö sinulle sitten paha tekisi?

MAIJU. Jos panisin katkismuksen povelleni. Mitä, äiti?

SILJA. Pane, pane. Voi, kuinka olet lapsellinen.

MAIJU (pistää kirjan poveensa). Nyt varmaankaan ei pysty mikään (menee).

SILJA (nojautuu sängyn laitaan, katselee ruumista). Ei tuskaa ... ei kipua ... ei synty eikä vaiva nyt rauhaasi häiritse... Tallella olet ... rakas poikani ... sydänpöyryni ... en sinua takaisin pyydä ... taivaassa sinulla on loppumaton ilo ... en pyydä takaisin, vaikka itken ... kun jäi niin tyhjäksi ja kolkoksi tupa ... (peittää ruumiin valkoisella vaatteella). Lepää rauhassa, armas lapseni, lepää rauhassa. Jeesus Kristus sinut viimeisenä päivänä jälleen herättää ... silloin, jos Jumala suo, näemme toisemme ... silmästä silmään. (Istuu jonkun maikan päähän karttaamaan villoja, laulaa.)

»Pois makiä maailma jää!
Mun sielun päänänsä
Täältä' pyrkii ylös vielä,
Kanss' mielen etsii siellä
Ain' ijäist' menoo taivaass'
Juur' Herran pyhäin seurass'.»

(Antti ja Mikko tulevat.)

ANTTI. Hyvää päivää, tässä sitä ollaan taas. Terveisiä matkalta.

MIKKO. Ja nyt, Silja, ei meillä enää ole mitään hätää. Päästään elämään uudelleen ja toisella lailla kuin ennen milloinkaan. Niin, niin, totta se on, elköö yhtään katselko. Ha, ha, ha, Siljan silmät kun repesivät suuriksi. Ei se usko minua. Antti, sano sinä, onko valhetta.

ANTTI. Siinä ei sanoja tarvita, kun lyödään rahat pöytään. Noin! Tulepas, eukko, tänne nyt! Joudu, mitä sinä kunnustelet? Tokkohan lienet vielä elämässäsi nähnyt näin paljon rahaa yhtäkaa.

MIKKO. Siinä on jos jonkinlaisia seteliä. Harmaalaitasia, sinilaitasia, punalaitasia.--Kelpaa meidän, miekkoisten! Ei pakkoa työhön eikä mihinkään. Syödä vaan ja maata kellotella pitkin päivää, jos niin tahtoo.

ANTTI. Ja kuinka se rohkaisee mielen, tuo raha. Ei uskoisi. Mutta vallan minä olen toinen ihminen siitä saakka, kuin nuo sain povelleni. Tunteepa melkein, että nyt sitä on maailman herra.

MIKKO. Eikös ole sitten? Pieniä kapineita nuo ja ohkaisia, mutta paljon painavat yhtäkaikki. Panepas niitä vaakaan vaan, niin hetikohta on toisessa vaa'asa maita ja tiluksia, ääntövaltaa, arvoa ja mitä hyvää ikinä ajatella voi.

ANTTI. On se somaa. No, Silja, sinä vaan töllistelet. Luulet varmaan näkeväsi unta. Et usko omia silmiäsi, niinkö? Otapas käteesi tuosta harmaalaitanen ja koettele.

SILJA (työntää hänen kättään pois). Mistä sinulla on nuo rahat, Antti?

ANTTI. Huoli siitä. Pääasia vaan, että on. Noo? Otatko, vai--?

SILJA. En ota, ennenkuin saan kuulla, mistä ne ovat tulleet.

ANTTI. Mistä ovat tulleet, mistä ovat tulleet, Ulkoa maailmasta, tietysti, meille niinkuin muille. Ei suinkaan niitä taivaasta kenellekään sada.

SILJA. Antti, Antti, mitä olet sinä tehnyt? Voitko vastata Jumalan ja omantuntosi edessä?

ANTTI. Ole vaiti. Minä nyt sanon, että Topra nämä antoi ja lähetti sinulle vielä paljon terveisiä, että ostaisit rohtoja Villelle ja ruokaa koko joukolle.

SILJA. Mutta millä tavalla oli Topra ne saanut?

ANTTI. Sitä en tiedä, eikä se minua liikuta.

MIKKO. Tavalla millä hyvään. Itse hän siitä vastaa. Olkaa te vaan huoletta.

SILJA. Laske pois kädestäsi, Antti, rahat kaikki. Siunaa itsesi, mies, ja pakene noita kuin saastaisia henkiä.

ANTTI. Oletkos hassu? Toinen hyvästä tahdostaan antaa ja minä kieltäytyisin ottamasta. Jopa olisin tyhmä. Hölmö kerrassaan.

MIKKO. Ja mitä Topra sanoisi? Joka parhaasta päästä juuri Villeä ja Siljaa varten ne hankkikin.

SILJA. Ville ei niitä enää tarvitse enkä minä liioin. Varjele suuri luoja syömästä noilla rahoilla ansaittua leipää. Vaikka nääntyisimme nälkään ennemmin.

ANTTI. Mikä niitä rahoja vaivaa sitten, jos saan luvan kysyä?

SILJA. Sen tiedät kyllä, jos tahdot olla rehellinen. Oman käden oikeudella ne Topra on ottanut. Ei mitenkään muuten.

MIKKO. Oman käden oikeutta täällä, Silja hyvä, harjoittaa itsekukin. Eroitus on vaan siinä, että toisia laki suojelee, toisia se vainoo.

SILJA. Elä kuuntele, Antti, elä kuuntele tuommoista puhetta. Mene omaantuntoosi ja ajattele tarkkaan, ennenkuin kosketat väärin saatuja rahoja.

ANTTI. Ajattele, ajattele! Minä en ajattele mitään. Ostan ruokaa ja syön mahani täyteen. Katsele sinä päältä ja ime sormiasi, jos niin lystää. Sama se.

SILJA. Ostat leipää noilla? Vaikka olisivat--varastettuja?

ANTTI. Vaikkapa olisivat. Mitä se minuun kuuluu. Minä en kumminkaan ole niitä varastanut.

MIKKO. Te olette liian arka, Silja. Maailmassa pitää elää maailman mukaan.

SILJA. Tähän asti olemme eläneet rauhassa ja sovinnossa. Mutta nyt--

ANTTI. Syytön olen minä, sillä minä en riitaa rakenna.

SILJA. Minulla ei sitten ole muuta neuvoa, kuin ilmoittaa asia vallesmannille.

ANTTI. Koetapas semmoista tehdä. Koetapas, sanon minä! Tuhat tulimmaista! Silloin ei kunnian kukko laula.

SILJA. Itsehän minua pakoitat. Kun et muuten luovu aikeistasi.

ANTTI. Mutta sinä et hiisku näistä rahoista sanaakaan. Muista se! Sinä et suutasi aukaise.

SILJA. Tulee kuulla enemmän Jumalaa kuin ihmisiä.

ANTTI. Enkö minä saa sinua tottelemaan? Sepä kumma. Sinäkö tässä olet haltijana, vai minä? (Puristaa häntä käsivarresta.)

SILJA. Lyötkö sinä minua siitä syystä, etten anna sinun sielullesi vahinkoa tehdä? Että varoitan ja huudan takaisin, kun näen sinun kääntyvän pahalle tielle.

ANTTI. Nyt vaikene ajoissa.

SILJA. En vaikene silloin kuin tiedän olevani oikean asian puolella.

ANTTI. Kuule, minä lyön.

MIKKO. Elä huoli, Antti. Lähdetään matkaamme ennen. Antti!

ANTTI. Kuritan häntä ensin.

SILJA. No, lyö vaan! Lyö tässä lapsemme ruumiin ääressä. (Heittää peitteen Villen kasvoilta pois.)

ANTTI (jäykistyy). Ville kuollut!

SILJA. Kuollut. Päässyt pois synnistä ja murheesta. Sieltä hän nyt autuudestaan katselee meitä, jotka riehimme täällä ja intoilemme emmekä anna hänen tomulleenkään rauhaa.

ANTTI (vaipuu penkille). Meidän ainoa poikamme!

SILJA. Noin hiljainen ja tyven on kuolema. Elämässä surraan ja murehditaan. Mitä varten? Turhaa kaikki. Tänne kuin ehtii, niin lepoon asettuu sekä ilot että tuskat.

MIKKO. Ville parka! Olispa hän yhtähyvin saattanut vielä elääkin.

SILJA. Mitäpä onnea hänelle täällä oli tarjottavana. Parempi, että Herra hänet korjasi, ennenkuin ehti kovettua ja paatua.

ANTTI. Hän oli niin terävä ja vilkas... Erinomaisen kaunis poika, siksi kuin rupesi sairastelemaan.

MIKKO. Niin oli, minäkin muistan. Oikein täytyi ihmetellä hänen järkeään.

ANTTI. Ja semmoinen pää kun sillä oli oppimaan kaikkea. Luki jo kuin vettä mitä kirjaa tahansa. Olisi hänestä tullut vaikka pappi, kun olisi meillä ollut varoja häntä kouluttaa.

SILJA. Herra antoi, Herra otti, Herran nimi kiitetty olkoon! (Peittää ruumiin jälleen.)

ANTTI. Mikä varjo siellä liikkuu?

SILJA. Joku on ikkunan takana.

MIKKO. Kuka perhana--? Antti, joudu! Pian pois nämä (viskaa lakkinsa rahojen päälle ja painaa käsillään). Jokohan ennätti nähdä?

ANTTI. Odotas--se taitaa olla Matlena.

MIKKO. Niin onkin.--Hyi, kuinka säikähdin.--Mitähän siellä kurkistelee... Kuunnellaanpas ... hän puhuu jotain (menee ikkunaan). Ei! Ei ketään. Käy sisään vaan.

ANTTI. Mitä hän kysyy?

MIKKO. Jos täällä on vierasta tuvassa.

MATLENA (aukaisee oven ja katselee ympärilleen). Ei muita paitsi te? Eikö uunilla liioin?

SILJA. Ei siellä ole yhtäkään ihmistä.

MATLENA (puhuu ulos). Tule, Topra.

MIKKO. Ahaa! Onko Topra matkassa?

(Matlena ja Topra tulevat sisään.)

MIKKO. Nythän olemme taas vähitellen koossa kaikki. Kunnari kun vaan saapuisi vielä.

TOPRA-HEIKKI. Ovatko liikkuneet täälläpäin?

MIKKO. Ketkä?

TOPRA-HEIKKI. Kruununmiehet.

MIKKO. Ei, minun tietääkseni.--Ettäkö ajaisivat meitä takaa?--Ole hiidessä--!

TOPRA-HEIKKI. Ehk'eivät ole jäljillä vielä. Mutta varoa saamme.

ANTTI. Kuinka niin?

MATLENA. Ei ne ole jäljillä, eikä meillä ole mitään vaaraa. Heitä vaan mielestäsi pois kaikki ja istu tänne lepäämään. Tänne pöydän päähän, näin. Ja sitten panen minä eteesi ruokaa, että saat syödä. Enkä anna sinulle rauhaa, ellet syö oikein vahvasti. Tulkaa toisetkin, jos teitä maittaa. Poikkesin Mäki-Mattiin sivumennen ja ostin mitä sain. Tulkaa, tulkaa!

ANTTI. Minua ei nyt maita.

MATLENA. Tuossa leikkaan sinulle hyvän palasen palvattua lihaa, Topra. Pistä suuhusi ja pure. Eläkä ajattele mitään, kuuletkos, elä yhtään mitään. Syö ja ole ihan huoleton. Sitten rupeat levolle, etkä muistele kruununmiehiä ollenkaan. Minä vaikka olen vahdissa tuolla ulkona sen aikaa kuin nukut. Eikös niin?

TOPRA-HEIKKI. Mitä sinä väkisen työnnät minulle ruokaa, kun minua ei kumminkaan maita. Olenhan sen sanonut jo tuhannen kertaa.

MATLENA. Ei ihminen elä syömättä. Ota, hyvä Topra, niele väkisen. Usko minua, sinä sairastut muuten.

TOPRA-HEIKKI. Se on mahdotonta. Minä en saa menemään alas. Veisit pois. Tekee pahaa sitä katsellakin.

MATLENA. Rupeatkos maata sitten?

TOPRA-HEIKKI. Ei nukuta.

MIKKO. Anna sinä Topran olla. Mitä hiivattia--

MATLENA. Elä puhu, kun et tiedä kumminkaan. Topra ei ole syönyt eikä nukkunut, ollut vaan yhtämittäisessä tuskassa ja hädässä. Sitä ei ihminen kestä, tulee viimein höperöksi.

MIKKO. Ole vaiti. Tuommoisesta alituisesta hopotuksesta luulet hänen sitten paranevan. Heitä hiiteen. Minulla on keino, joka tepsii (ottaa lakin rahojen päältä). Katsopas tänne, Topra! Tokko muuttuu iloiseksi mielesi?

TOPRA-HEIKKI. Tuossako te niitä pidätte? Päättömät kollot! Eikö teillä ole järkeä sen verran että hakisitte niille piilopaikan. Millä hetkellä hyvänsä tulee vallesmanni sisään ja saa ne silmiinsä. Silloin olemme kiinni joka kynsi.

MIKKO. Niin, tosiaankin. Kyllä nämä täytyy kätkeä. Mutta mihinkä? Sano sinä, Antti, joka paremmin tunnet paikat.

ANTTI. Miettikäähän nyt te. En minä kykene tällä haavaa.

MIKKO. Uunille.

TOPRA-HEIKKI. Josta ensimmäinen kerjäläinen ne kaappasee.

MIKKO. Porstuan-nurkkaan sitten? Taikka navettaan.

TOPRA-HEIKKI. Porstuan ne syynäävät ja navetan, jos kerran tulevat.

MIKKO. No, neuvo sinä. En minä enää tiedä.

TOPRA-HEIKKI. Pannaan kätkeyn--ei, pannaan Villen sänkyyn, vaatteitten alle. Niin, sinne juuri, Villen sänkyyn! Villen hyvä haltija ne ottakoon huostaansa.

SILJA. Ei tänne!

TOPRA-HEIKKI. Minkätähden ei? Villen omat ne ovat. Ei kenenkään muun. Tulkoopas kukaan niitä ryöstämään häneltä.

ANTTI. Sinä et vielä tiedä, Topra, mitä täällä on tapahtunut.--Ville on eronnut meistä.

TOPRA-HEIKKI. Eronnut--?

ANTTI. Ville on kuollut. Kylmä ruumis tuossa vaan on jäljellä.

MATLENA. Kaikki surut yhtäikaa!

TOPRA-HEIKKI. Kylmä ruumisko vuoteella, tuossa?

MATLENA. Niin, Villen ruumis.

TOPRA-HEIKKI (hiljaa itsekseen). Toinen metsässä.

ANTTI. Tahdotteko katsoa? (Nostaa peitettä.)

SILJA (hiljaisella äänellä). Elköö peljätkö. Ei hän tee pahaa kenellekään.

MATLENA. Autuas hän on, jos ken.

TOPRA-HEIKKI. Peittäkää pois!--Mitä siinä on katsottavaa.--Ja mitä varten pidetään kuollutta täällä sisässä? Viekää ulos. Elävät elävien kanssa, kuolleet erilleen. Antti ja Mikko, toimittakaa ruumis muualle. Niin kauvas kuin suinkin. Joutuun nyt.

SILJA. Ei vielä. Antakaa olla aamuun. Hän hiljan vasta kuoli; on tuskin ehtinyt kylmetä.

TOPRA-HEIKKI. No, niin! Minun puolestani olkoon siinä, vaikka tuomiopäivään asti. Luuletteko että pelkään ruumiita? Oho! Mies olen. Enkä kalpene, vaikka tulisi se kävellen vastaan. Ruumiita ei pelkää muut kuin lapset ja naiset. Hupakot! Kun säikkyyvät turhia. Ruumis on kuin lakastunut ruoho, taikka kuin tuo halko tuolla nurkassa. Ei tiedä eikä tunne sen enempää. Ei liiku, eikä kävele, ei hievahda paikastaan. Ja vähitellen se mätänee, madot syövät ja kaikki katoa, niin ettei jälkeä jää--Semmoista on elämä ja semmoinen on maailman meno. Ei kannata surra eikä huolia. Tänne tulkaa, Antti jo! Mikko, tänne pöydän luokse. Me juttelemme ja pieksemme suuta. Annamme palttua koko maailmalle. Oletteko hankkineet edes viinaa meille?

MIKKO. Kuinkas sitten! Täällä on pullo taskussa.

TOPRA-HEIKKI. Hyvä! Tuo tänne. Ja pikari myös tai muu sen tapainen, että juomme kerran oikein ihmisiksi.

MATLENA. Luojan lykky. Nyt hän taas on entisellään (istuu Siljan viereen).

ANTTI (tuo pikarin). Sietääpä tosiaankin saada vähän virkistystä nyt.--Kovin minuun koski tuo pojan kuolema.

TOPRA-HEIKKI. Viina huhtokoon mielestämme pois kaikki pahat. Siinä! Ryypätkää miehet! Mitä te pelkäätte ja vapisette? Ruumistako? Vai noita rahoja tuossa? Pistä ne poveesi takaisin, Antti, siksi kuin mietimme niille hyvän piilopaikan. Pohjaan saakka, Mikko! Pohjaan saakka. Elä kihnustele, aika mies. Ja rohkaise mieltäsi. Luulenpa että housusi

tärisivät.

MIKKO. Se on pitkä valhe. Minä en tähän saakka ole tiennyt pelvosta mitään. Olenkosta, Antti?

TOPRA-HEIKKI. Alku, näetkös, on aina vaikeinta. Tottumusta puuttuu, siinä se vaan on. Mieleemme horjuu samoin kuin lapsen jalat ensimmäisiä askeleita ottaessa. Rautaa me tarvitsemme suoniin. Terästä ja rautaa, että pysyy veri alallaan. Se muuten hakkaa kuin vasaralla ja huumaa pään. Noo, ei se mitään! Pysytään me pystyssä siltä. Eikä silmää räpäytetä itse paholaisenkaan edessä. Otetaanpas toinen ryyppy. Terve!

ANTTI. Niin, otetaan vaan. Turhaa on surra. Ei herää Ville eloon, vaikka huolisin niin, että sydän halkiaisi.

TOPRA-HEIKKI. Apu tuli liian myöhään. Ennemmin olisi meidän pitänyt ryhtyä toimeen. Nyt olisimme päässeet jo paljon pitemmälle. Emme enää kärsisi näitä vasta-alkavan tuskia. Ville olisi jäänyt eloon, voimistunut ja kasvanut. Kuka tietää minkälainen mies hänestä olisi maailmaan varttunut. Meillä siitä olisi ollut ilo. Epäilykset olisivat haihtuneet häntä katsellessa. Mutta nyt--Eih! Mihin sotkeentuvat aatokseni taas? Kolmas ryyppy! Juodaan, miehet, niin kauvan kuin pullossa riittää.

MIKKO. En ole tuntenut epäilystä minkäänlaista, enkä tuskaa liioin. Sinua ne vaan vaivaavat, Topra.--Kunnari kun tulisi pitämään meille iloa. Äkin ne hälvenisivät.

TOPRA-HEIKKI. Minullako epäilyksiä? Ettäkö minä olisin teitä arempi? Häpiä vähän! Olisiko teissä ollut kuntoa ryhtyä koko toimeen ilman minua?

MIKKO. No, enhän minä sitä väitäkään. Mitä sinä nyt taas semmoisia? Nostat riitaa aivan suotta.

TOPRA-HEIKKI. Ja mitä varten minulla tunnonvaivoja olisi? Mitä varten, minä kysyn?

MIKKO. Herra Jumala, eihän tässä ole tunnonvaivoista puhuttukaan. Onkosta, Antti?

TOPRA-HEIKKI. Minä kysyn teiltä, mitä varten minulla olisi tunnonvaivoja? Mitä pahaa olen tehnyt, jota pitäisi minun katua? Vai sekö, mielestänne, olisi niin suuri synti, että tahdoin auttaa köyhiä ja kurjia? Niitä, jotka kärsivät vääryyttä, joita maan mahtavat ahdistavat ja polkevat. Oliko se synti, minä kysyn? Vastatkaa!

ANTTI. Ei suinkaan sitä voitane synniksi lukea. Ei millään tavalla.

TOPRA-HEIKKI. Meillä on sota, ymmärrättekö? Oikea rehellinen sota, niinkuin sen olen teille tuhannen kertaa selittänyt. Niin kauvan ei vielä sotaa ole kuin yhdeltä puolen vaan tapellaan, mutta kun toiset rupeavat puolustamaan itseänsä ja lyövät takaisin, silloin on sota syttynyt. Vaan ne ensimmäiset sodan alkoivat, eikä jälkimmäiset, ymmärrättekös nyt?

MIKKO. Niin, ensimmäiset, tietysti. Rikkaat ja mahtavat.

TOPRA-HEIKKI. Mitä syytä meillä sitten olis tunnonvaivoihin, hölmöt?

Huomaatteko jo, kuinka lapsellisia te vielä olette? Ei uskoisi, aikamiehistä. Oikein naurattaa.--Ja maistetaanpas sen päälle.

MIKKO. Vieläkö sieltä tulee?

TOPRA-HEIKKI. Kun meiltä riistetään hikemme ja vaivamme hedelmät, niin otamme ne koreasti takaisin. Se on oikeus ja kohtuus. Kun meitä lyödään, niin lyömme takaisin. Ja kun vaara uhkaa, niin annamme tulta.--

SILJA. Toisin neuvotaan Jumalan sanassa. »Rakastakaa vihollisianne, siunatkaa niitä, jotka teitä sadattavat, tehkää niille hyvää, jotka teitä vihaavat. Ja rukoilkaat niiden edestä, jotka teitä vainoovat ja vahingoittavat.»

TOPRA-HEIKKI. Tuo ei kuulu tähän. Ei ensinkään. Mutta toisen kohdan minä tiedän raamatusta joka meille sopii: »Silmä silmästä, hammas hampaasta, veri verestä!»

ÄÄNI. »Silmä silmästä, hammas hampaasta, veri verestä!»

ANTTI. Mikä sinua vaivaa, Topra?

TOPRA-HEIKKI. Se oli Jaaran ääni.

MIKKO. En kuullut minä.

MATLENA. Korvasi pettivät, suotta säiky.

TOPRA-HEIKKI. Jaaran ääni, niin totta kuin tässä istun. Jaaran ääni. Kolkkona ja kumeana kuin haudan syvyydestä, mutta Jaaran ääni.

MATLENA. Ja minä sinulle vakuutan, että korvasi pettivät. Elä tarkkaa noin, mielesi siitä alkaa harhaella.

MIKKO. Mutta jos hän hyvinkin on tuolla ulkona? Minä menen katsomaan--

MATLENA. Voi, elä mene. Ei siellä ole mitään. Puhellaan muista asioista, että unohtuu pois.

ÄÄNI. »Silmä silmästä, hammas hampaasta, veri verestä!»

TOPRA-HEIKKI. Hiljaa! Vaiti!--Ovatko helvetin portit jääneet auki, kun kuolleet pääsevät meitä kiusaamaan?

SILJA. Kriste armahda!

ÄÄNI. »Silmä silmästä, hammas hampaasta, veri verestä!»

TOPRA-HEIKKI. Pysy siellä, jossa olet, jätä elävät rauhaan! Mitä sinä meistä? Eikö siinä kylläksi, että maailma meitä ahdistaa? Vieläkö kuolleetkin nousevat yhteen liittoon?

ANTTI. Viina on mennyt hänen päähänsä.

MATLENA. Topra, rakas ystäväni, rauhoitu. Usko minua, tuo on vaan sairautta, tyhjää hourausta. Ei kuulu mitään ääniä, turhaa luuloa se vaan on. Näes, me olemme kaikki täällä, Mikko, Antti, Silja, minä. Tunnethan sinä meidät?

TOPRA-HEIKKI. Tunnen. Mutta ettekös te kuulleet mitään?

MATLENA. Emme yhtikäs mitään. Kun rauhoitut, niin ne katoavat sinunkin korvistasi.

MIKKO. Otit niin monta ryyppyä syömättömään ruumiiseen, siitä se tuli.

MATLENA. Ja valvomisesta. Kun ei ole nukkunut moneen yöhön.

ÄÄNI. »Silmä silmästä, hammas hampaasta ja veri verestä!»

TOPRA-HEIKKI. Taas se kuuluu, taas!

ÄÄNI. »Veri verestä, henki hengestä!»

TOPRA-HEIKKI. Tule esiin sitten. Asetta, kirves tänne! En pelkää, tappelen vaikka viimeiseen veripisaraan asti. Ota avuksesi hornan pedot ja itse pääperkeleet lisäksi. En pelkää sittenkään. Kirves, kirves tänne!

MATLENA. Voi, taivaan vallat! Topra!

TOPRA-HEIKKI. Odotas! Se säikähtikö nyt ja läksi pakoon?

MATLENA. Läksi. Pakoon läksi. Ei ole mitään enää. Nyt pääsit rauhaan. Tule levolle. Tänne penkille. Silja antaa tyynyn. Tule! Ei ole mitään enää. Se pakeni pois.

TOPRA-HEIKKI. Lieneekö ollutkaan. Mielenhouretta vaan. Henget eivät puhu. Eivätkä ne täällä meidän keskellämme liiku. Ei ole mitään luonnotonta, vaikka jotkut niin luulevat. Taika-uskoa se vaan on. Taikka mielenhouretta niinkuin minulla. Ei henget meitä vihaa eikä hännää. Toisessa maailmassa ne ovat.--Juopa syvä välillä. Ei voi tulla sieltä tänne.

MIKKO. Nyt hän puhuu järkevästi. Jumalan kiitos, että meni ohitse. Rupesi tekemään jo pahaa minullekin.

ANTTI. Ehkä on parasta että seuraat Matlenan neuvoa ja menet levolle

MATLENA. Kas tässä sinun kelpaa maata. Nuttuni panin alle, että on pehmoisempi. Tule nyt Topra!

TOPRA-HEIKKI. Istutko sinä luonani, Matlena? (Laskeutuu pitkälleen.)

MATLENA. Istun toki (asettuu jakkaralle). Tässä näin, ihan likellä, Enkä paikaltani hievahda. Ole vaan rauhassa,

TOPRA-HEIKKI. Laske kätesi tänne korvalleni. Noin, nyt on hyvä. Nyt ei kuulu mitään.--Kumma että löi niin heikoksi miehen. Että kuulee olemattomia ääniä. Ei se muuta ollut kuin heikkoutta, luonnon heikkoutta.

ANTTI. Niin, eihän sitä ihmetellä sovi. Mieskin on ihminen, vaikka olkoon kuinka väkevä.

TOPRA-HEIKKI. Tähän saakka en vielä ole säikkynyt enkä pelkoa tuntenut. Mutta jopa nousivat ihokarvat yksin pystyyn ja kylmä hiki vieläkin valuu pitkin ruumista... Oli niin outoa ja luonnotonta, sehän sen teki.

MATLENA. Niin, sehän sen teki.

ANTTI. Elä puhele enää, vaan koeta nukkua.--Ollaan kaikki hiljaa, että hän saa unta (muuttaa Siljan luokse).

MIKKO. Parasta kun rupehimme maata jokaikinen.

TOPRA-HEIKKI. Siitä minulla vaan on paha mieli, että ennätti Ville kuolla. Se meni nyt niinkuin turhaan kaikki. Vaikka onhan niitä muita jäljellä. Paljonkin muita.

MATLENA. Nuku nyt, nuku! Heitä pois mielestäsi nuo asiat. Meillä on aikaa miettiä niitä sittenkin taas, kun herää.

TOPRA-HEIKKI. Sinä, Matlena! Oma tyttöni!--Kultanuppuni!--Pidätkö sinä minusta nytkin vielä? Vaikka olen tänlainen--pahantekijä.

MATLENA. Minun silmissäni olet kuitenkin hyvä, parhain kaikista. Mutta nyt et saa virkkaa enää mitään. Et ainoata sanaa.

TOPRA-HEIKKI. En, en.--Minä tottelen sinua ja nukun.

SILJA (puoliääneen Antille). Eiväthän kaikki voi olla rikkaita, toisten täytyy olla köyhiä, sen on Jumala viisautessaan niin määrännyt... Ja itsekunkin tulee kantaa ristinsä kärsivällisyydellä, eikä soimata Herran töitä, jos kohta niitä ei ymmärräkään. Ollaan uskolliset kuolemaan saakka, kyllä ne sitten aikanaan kaikki selviävät.

ANTTI (samoin puoliääneen). Ei köyhyys taivaasen auta. Sen ainakin kokemus näyttää.

SILJA. Sitä et tiedä. Muista vertausta rikkaasta miehestä ja Latsaruksesta.

ANTTI. Se nyt oli se yksi tapaus. Sopineeko sama vertaus kaikille.

SILJA. Kyllä, kun vaan iloisella ja nöyrällä mielellä taipuu kärsimisen alle. Luulen että silloin jo täälläkin annetaan joskus tuntea taivaan esimakua.

MIKKO (Matlenalle puoliääneen). Matlena, kuulehan?

MATLENA. Mitä sitten? Puhu hiljaa.

MIKKO. Kuinka oli Topra saanut päähänsä, että ... että Jaara on kuollut?

MATLENA. Elä kysele.

MIKKO. Mielenhourettako kaikki?

MATLENA. Ole vaiti, ettei hän herää... Kylläpähän sitten kuulet--

MIKKO. Voisit tuota kumminkin sanoa. Minulle tahtoo nousta niin pahoja aavistuksia...

MATLENA. Hiljaa--! Siellä tulee joku.

MAIJU (tulee juosten sisään). Äiti, äiti! Kiiltonappisia herroja!

Kahdella hevosella. Ajavat täyttä laukkaa tänne... Kas, johan ne ovat kaikki täällä...

MIKKO. Kiiltonappisia herroja? Vie sinun perhana!

ANTTI. Pakoon! Kiiruusti!

MATLENA. Voi, Jumala!... Ennätämmekö?

TOPRA-HEIKKI. Mikä on?

MATLENA. Elä säikähdä. Meidän täytyy joutua pois metsään. Nouse pian ylös.

MIKKO. Kruununmiehet meitä ajavat takaa. Helkkuna, nyt ne ovat jo pihassa.

ANTTI. Porstuan ovi kiinni! Säppiin!

TOPRA-HEIKKI. Ei! Antaa heidän tulla.

MATLENA. Mitä aiot? Topra--?

TOPRA-HEIKKI. Levollisia kaikki! Ei mitään hätää. Jättäkää minun huostaani. Suut kiinni, te muut. Mikko, muista! (Vallesmanni, siltavouti, jahtivouti ja kaksi renkiä tulevat. Rengit pysähtyvät ovelle.)

MAIJU. Isä, tekevätkö ne meille pahaa, nuo?

ANTTI. Elä pelkää. Mene äidin luokse.

VALLESMANNI. Hyvää iltaa!

TOPRA-HEIKKI. Jumal'antakoon hyvää iltaa, Herrat kun ovat lähteneet oikein miehissä liikkeelle. Susiako ajetaan, koska jahtivouti on matkassa?... Istukaa, hyvät herrat, istukaa! Sohvat tässä talossa ovat vähän kovia, ei ole pantu resooria, mutta ehkä nuilla passaa pikkuisen levähtää yhtä kaikki... Ellette pelkää, että tarttuu täitä vaatteihinne?

VALLESMANNI. Tekö olette haltijana tässä?

TOPRA-HEIKKI. Haltijana? Minä? Kas, kuinka herra vallesmanni on leikkisä. Tuommoiset kauniit, kiiltävät napit nutussa ja kysyy sentään, jos minä olen hänen haltijansa... Vai liekö minua tosiaan niin ylennetty virassa? Mitä?... Ei tuo suotta olisi. Kyllä reuhkasin valtion työssä kaiken kevättä ja kesää, että kannattaisi vainen. Vaatteenikin kulutin, ettei ole kuin ryysyt jäljellä. Nähkääs tätä! Siinä riekale riekalletta korville lyö... On se vähän kummallista sittekin. Saman isännän palveluksessa toisen nuttu noin kaunistuu, toisen käy tämmöiseksi... Kuka osaa selittää syyn? Minun järkeni ei pysty.

SILTAVOUTI. Osaatkos selittää, miksi toiset nousevat mäkeä ylös, toiset taas laskevat mäkeä alas että hurajaa?

VALLESMANNI. Emme ole tulleet tänne suuta pieksämään, vaan viran puolesta, niinkuin tiedätte. Siltavouti ottaa paperit esille ja pitää protokollaa. Toimitus alkaa. Muistutan kaikkia läsnä-olevia vastaamaan kysymyksiini suoraan ja kiertelemättä. Ilveilyt jättäkää sikseen, ne

eivät teitä pitkälle auta.

TOPRA-HEIKKI. Siis kysyttiin meiltä jo aluksi, kuka tässä on haltijana. Vastaus: köyhän majassa on haltijana ensimmäinen paras herra, joka sisään astuu. Pöydän luokse hän marssii kohta suoraa päätä ja on sitten kuin isäntä ainakin. Mutta köyhä kun tulee herrastaloon, niin huutia tietäköön. Alimmalle portaalille saa pysähtyä, taikka huoneesen jos lasketaan, niin tuonne kynnyksen eteen--

JAHTIVOUTI. Suus' kiinni nyt!

VALLESMANNI. Ketkä teistä asuvat tässä tuvassa?

SILJA (hiljaa.) Vastaa, Antti.

ANTTI. Minähän tämän olen hyyrännyt.

VALLESMANNI. Nimi?

ANTTI. Vaaranen, Antti Vaaranen, työmies.

TOPRA-HEIKKI. Ilman työtä ja ruokaa.

VALLESMANNI. Vaimonne?

SILJA. Silja Korpela.

VALLESMANNI. Ja nämä muut?

MATLENA. Matlena minä olen. Mehtolan Matlena, Savion kylästä, Kuopion pitäjää. Tuo, joka uunin luona seisoo, on veljeni, Mikko. Ja tämä tässä on Topra-Heikki, Pohjanmaalta. Tuli viime talvena tänne rautatientyöhön ja on kerrassa mies semmoinen, ettei hänen vertaistaan monta olekaan. Antaisi toiselle vaikka silmän päästään. Kysykää keneltä hyvänsä, niin saatte kuulla.

SILTAVOUTI. Omansa kunkin hyvä, sammakonkin nuijapää.

VALLESMANNI. Vaiti!--Missä olette--

MATLENA. Työhönkin pystyy, jos mihin. Eikä surkeile voimiaan, on aina ensimmäinen ja viimeinen. Siinä häntä mainitaan vallan ihmeenä, ja sen vuoksi kait' hänelle on annettukin nimi Topra-Heikki, ei hän Topra ole, papinkirjassa--

VALLESMANNI. Missä olette viettäneet nämä viimeiset päivät? Vastatkaa ensin te, Vaaranen.

SILJA (hiljaa). Tunnusta kaikki rehellisesti. Elä salaa mitään.

ANTTI. Keskiviikkona läksimme Matlenen kanssa näitä hakemaan, Mikkoa ja Topraa. Lauvantai-iltana ne löysimme Suonenjoelta.

VALLESMANNI. Metsästä jonkun matkaa Ruohomäen talosta?

TOPRA-HEIKKI. Kotkakallion juurelta, valkean äärestä. Vieläkö pitää tarkemmin selittää?

ANTTI. Lienee ollut likellä Ruohomäen taloa, en tunne niitä paikkoja.

VALLESMANNI. Olitteko metsässä koko sen yön?

TOPRA-HEIKKI. Yhtä varmaan kuin te haudoitte itseänne lämpimässä sängyssä höyhentyynyillä.

JAHTIVOUTI. Ole ääneti, kun ei sinulta kysytä.

TOPRA-HEIKKI. Lupa puhua, koska minulla on yhtä hyvä suu kuin sinullakin.

MATLENA (puoliääneen). Topra, malta mieltäsi, onneton!

TOPRA-HEIKKI. Saako tietää, mitä tämä tutkiminen oikeastaan merkitsee? Mistä meitä epäillään? Mistä syytetään? Sanoo hänet kerrassaan suoraan, ilman verukkeita ja kiertelemisiä.

VALLESMANNI. Teitä epäillään syyllisiksi murhapolttoon, varkauteen ja murhaan.

SILJA. Voi armollinen Jumala!

MIKKO. Murhaan--!

TOPRA-HEIKKI. Todistuksia! Todistuksia vaaditaan, ennenkuin miestä vangitaan. Tunnetaan mekin tapojanne sen verran. Noh, joutuun, te lainvalvojat ja hyvän järjestyksen ylläpitäjät! Millä näytätte toteen, että olemme tehneet kaiken tuon?

VALLESMANNI. Mies, joka löydettiin murhattuna, kävi yöllä minua tavoittamassa. Rengit, tomppelit eivät tulleet minulle ilmoittamaan, mutta--.

TOPRA-HEIKKI. Antoivat teidän nukkua rauhassa peittojen alla. Siinä tekivät pahasti. Nyt jäi koko asia peittoon.

VALLESMANNI. Eipähän jäänyt. Elä ilku vielä! Hän oli puhunut tuvassa siksi paljon, että sinut otamme kiinni kaikessa tapauksessa. Ymmärrätkös? Vai pitääkö yhä selvemmästi puhua?

MATLENA. Armoa, herra vallesmanni, elköö tehkö häntä onnettomaksi. Antakaa hänen olla vapaana, me lähdemme Amerikkaan yhdessä, ijäksi päiviksi pois koko maasta, ei tarvise peljätä, meistä ei ole haittaa kenellekään. Kuulkaa minua, hyvät herrat! Mitä hyötyä siitä on, jos panette hänet linnaan, ei hän muuta kuin paatuu siellä ja kovettuu, ja sitten kun pääsee vapaaksi, hän ehkä todenperästä on paha, jota hän ei nyt ole, jos häntä oikein tuntisitte--

VALLESMANNI. Jo riittää--

MATLENA. Vaikka hän kyllä on rajuluontoinen ja kiivas, varsinkin nyt, kun rautatiellä työt lopetettiin ja miehet jäivät leivättömiksi eikä minkäänlaista ansion toivoa koko talvena. Onko kumma, jos silloin meneekin sekaisin pää, ettei enää voi hillitä luontoansa. Menkää itseenne, hyvä herra, jos teiltä äkkiä otettaisiin virka pois ja te joutuisitte mieron tielle, eiköhän kävisi mieli karvaaksi. Tulee silloin sanoneeksi ja tehneeksi, jota ei ajattelekaan ja jota jäljestäpäin kyllä katu--

SILTAVOUTI. Sen kieli kun laulaa.

MATLENA. Täytyyhän ihmisten antaa anteeksi toisilleen, antaa Jumalakin anteeksi ja armahtaa ja auttaa, ei pane kuormaa kuorman päälle eikä paina yhä alemmaksi. Mitä suurempi syntinen, sitä enemmän Jumala rakastaa ja holhoo ja hoitaa, tehkää samoin, hyvä herra, sen Jumala teille palkitsee viimeisenä tuomiopäivänä, ellei ennen--

VALLESMANNI. Jo riittää, jo riittää, minä sanon! Ihme, kumma, ettei pidä saaman tottelemaan.

TOPRA-HEIKKI. Puhu seinälle tuossa! Siitä ehkä ennemmin löydät sydäntä, kuin tuommoisen virkanutun alta.

VALLESMANNI. Tämän lompakon löysimme metsästä. Mihinkä on joutunut sisältö?

TOPRA-HEIKKI. Mitä se sisälsi? Sanokaapa sekin.

VALLESMANNI. Ruohomäen isännän rahat.

TOPRA-HEIKKI. Erehdys. Se ei sisältänyt Ruohomäen isännän rahoja.

VALLESMANNI. Vaan mitäs sitten? Ilmoita, koska tiedät paremmin.

TOPRA-HEIKKI. Köyhän väen hikipisarat siinä oli kultamarkoiksi muutettuina.

VALLESMANNI. Reuhaa nyt oikein uhalli. Kyllä tukitaan suusi pian.

JAHTIVOUTI. Emmeköhän saisi noita käsiä edes pysymään alallaan?

VALLESMANNI. Panee heidät rautoihin.

TOPRA-HEIKKI. Tehkää hyvin! Tässä molemmat ketarani. Asettakaa vihkisormukset paikoilleen. Missä pappi, että lukisi siunauksen.

SILTAVOUTI. Kyllä me sinut papittelemme.--Mutta sitä on huikari, yhtäkaikki. En mokomaa ole ennen tavannut.

MATLENA. Minut kiinni myös! Raudat käsiin niinkuin hänellekin. Kuuletteko! Minä tahdon seurata häntä. Viekää meidät molemmat. Hän on mieheni, Jumalan edessä. Jotka Jumala on yhteen luonut, ei niitä pidä ihmisten eroittaa. Onhan teillä rautoja vielä? Tuokaa! Tuokaa pian!

VALLESMANNI. Tunnustatteko itsenne syylliseksi samoihin rikoksiin? Murhaan, murhapolttoon, varkauteen?

TOPRA-HEIKKI. Häpiä! Sun musta sielusi niitä tekee, ei hän.

VALLESMANNI. Muuten en voi teitä vangita.

MATLENA. Miks'ette voi? Yhtä hyvin kuin hänenkin. Sanoinhan teille jo, että olen hänen vaimonsa, samaa sielua, samaa ruumista. Ettekö tiedä, meidän tulee jakaa kaikki, surut ja murheet, vaivat ja vastukset--

TOPRA-HEIKKI. Elä heitä rukoile, turhaa se on. Tule tänne, että saamme puhella vielä viimeisen kerran,--istumme tähän--kirjoitelkaa sitä rotokollaanne siellä sen aikaa.

VALLESMANNI. Ilmoittaako Vaaranen, mihinkä Ruuhomäen rahat ovat joutuneet?

SILJA (hiljaa). Pysy totuudessa, Antti, käyköön kuinka hyvänsä!

VALLESMANNI. Antakaa suora vastaus. Kieltäminen ei teitä hyödytä, asiasta otetaan selvä kumminkin.

MIKKO. Elä hämmenny, ajattele ennenkuin vastaat.

VALLESMANNI. Vaiti siksi kuin teiltä kysytään.--Antti Vaaranen, missä ovat Ruuhomäen isännän rahat?

ANTTI. Tässä.

VALLESMANNI. Ovatko siinä kaikki?

ANTTI. Niin luulen.

VALLESMANNI. Tekö ne otitte?

ANTTI. En.

VALLESMANNI. Mukana olitte kumminkin?

ANTTI. En.

VALLESMANNI. Kuka teistä sen teki?

ANTTI. Sitä en tiedä.

VALLESMANNI. Miettikää tarkkaan.

ANTTI. En tiedä.

VALLESMANNI. Mutta sen tiesitte, että varastettuja ne olivat?

MIKKO. Kuuntele, Topra!

TOPRA-HEIKKI. Mitä, mitä?--Josko Antti tiesi? Miks'et vastaa, pöllö? Eihän sinulla ollut aavistustakaan. Minä ne pistin hänen taskuunsa, enkä tehnyt selkoa, ajoin hänet tiehensä, kun rupesi ällistelemään ja utelemaan. Sinä olit läsnä, Matlena. Eikö ole asia niinkuin kerroin?

MATLENA. Aivan niin, Antti on syytön. Metsässä olimme yhdessä koko ajan, ja luulimme näiden olevan tulipaloa sammuttamassa. Eikä hän olisi lähtenyt koko matkalle ilman minun houkutusiani.

VALLESMANNI. Mitä sanoo Vaaranen itse?

SILJA (hiljaa). Mutta arvasit sinä sen kumminkin. Puhu totuutta, elä kiertele.

ANTTI. Silloinpa viedään minut linnaan.

SILJA. Kärsitään mitä olemme ansainneet.

ANTTI. Kuinka käy sinun ja noiden lasten?

SILJA. Se on Jumalan tahdossa.

TOPRA-HEIKKI. Mitä ne siellä supattavat. Eihän siinä ole arvelemista. Selvä asia.

ANTTI. Kyllä minä tiesin, että ne olivat varastettuja.

TOPRA-HEIKKI. Sen valehtelet, ruoja. Oletko sekaisin päästäsi, vai mikä sinut huilaa? Kun tapotahallaan menee tekemään itsensä onnettomaksi. Ja vallan suotta. Mieleton sinä olet, järkiään. En osaa muuta sanoa. Pöllö! Ethän sinä tiennyt mitään. Et, saakeli vie, tiennytkään. Mitä höpöttelet turhia? Mokoma vehnänen!

MIKKO. Siljan työtä tuo.

TOPRA-HEIKKI. Onko totta? Te häntä kehoititte siihen? Herra tule ja puserra! Sielullenneko luulitte sillä autuuden voittavanne?

MATLENA. Voi Silja, minkä teitte. Parhain keino saada häntä todenperästä pahantekijäksi.

TOPRA-HEIKKI. Ettekö ymmärrä sen vertaa? Minä kysyn, ettekö ymmärrä, missä tilassa hän on, kun sieltä palajaa. Kuka huolii vankina ollutta työhönsä semminkään? Kuka ottaa häntä huoneihinsa asumaan? Kuka pitää häntä enää ihmisenä? Kuka uskaltaa tulla likelle? Ettekö ymmärrä tätä kaikkea, ettekö--

ANTTI. Elä Siljalle intoile, itsehän minä tunnustin.

TOPRA-HEIKKI. Ota sanasi takaisin. Kiellä! Sinä olit säikähdyksestä sekaisin--

ANTTI. En ollut.--Minä tiesin, että rahat olivat varastetut.

TOPRA-HEIKKI. Ja minä tiedän että sinä olet pöllö.

VALLESMANNI (katseltuaan protokollaa). Hyvä on!--Ja nyt olemme sitten valmiit. Lähtekääpä matkaan kaikki kolme.

MIKKO. Kuka kolmas?

SILTAVOUTI. Vielä häntä kysyy.--Sinä tietysti, kukas muu.

MIKKO. Eipä minua ole tutkittukaan.

VALLESMANNI. Sinun ansioitasi tunnetaan sen verran ilman tutkimattakin. Samoin kuin tämänkin miehen.

TOPRA-HEIKKI. Minun tähteni he vangitaan. Minä, kurja, olen heidät onnettomiksi tehnyt. Voi, ettei maa minua niellyt sitä ennen! Ettei salama iskenyt kuoliaaksi! Etten sitä aavistanut! Kovimman kosken olisin hakenut ja sinne hypännyt. Voi, kurjaa matoa, mikä olen!

MATLENA. Topra, rakas ystävä--

TOPRA-HEIKKI. Mene pois! Elä tule likelle kirottua miestä! Pois, ettei onnettomuus sinuakin tapaa--

MATLENA. Syöksetkö minut luotasi nyt, viimeisellä hetkellä?--Semmoisetko jäähyväiset sinulta saan--?

TOPRA-HEIKKI. Mitäs välität minusta, jonka taivaskin on hyljännyt?-- Lähtekää, elkää viivytekö enää!

MATLENA. Jumalan haltuun, Topra! Vielä yhdymme kerran. Ellei täällä, niin toisessa elämässä. Siellä ei eroteta. Jumalan haltuun, Topra! Voi hyvin! Jumalan haltuun!

MIKKO. Hyvästi, Matlena!

MATLENA. Hyvästi, veljeni! Lohduta Topraa. Pysykää yhdessä (vaipuu penkille).

(Menevät; Jahtivouti ja Topra edellä, Mikko ja rengit jäljessä.)

VALLESMANNI. Nouskaapa ylös, Vaaranen! Ne meidät jättävät muuten.

MAIJU. Vievätkö ne isän meiltä pois, äiti?

SILJA. Pääsetköhän sinä milloin vapaaksi?

ANTTI. Kukapa sen edeltäpäin osaa sanoa. Ehkä vallesmanni voisi tietää?

VALLESMANNI. Miksi oikeus hänet katsoo. Aikaa ei voi niin määrätä, mutta vankeutta siitä teille tulee, ja Mehtolalle samoin. Topra-Heikki luultavasti tulee saamaan kuolemanrangaistuksen.

MATLENA. Taivaan vallat!--Kuolemanrangaistuksen!

ANTTI. Hyvästi, Silja! Eipähän tässä auttane muu kuin lähteminen.

SILJA. Eläs vielä. Minua niin pyörryttää. Ajatukset hämmentyvät. Eläs mene, Antti.

ANTTI. Täytyyhän mun.

MAIJU. Elkää jättäkö meitä, isä, meille tulee niin kovasti ikävä. Kuuletteko, elkää jättäkö!

ANTTI. Ehkä hyvät ihmiset auttavat, että saat tuon ruumiin maahan.

SILJA. Unta? Pahaa unta taikka hourausta?... Minä kun valvoin niin paljon Villen kanssa. Enkä ole syönyt moneen aikaan ... niin kummako, jos heikkoudesta menee sekaisin... Kun pääsisin selviämään taas... On niin vaikeata tämä. Niin kovin vaikeata.

ANTTI. Se tuli liian äkkiä. Et saa sitä vielä tajuntaasi.

SILJA. Ettäkö sinua viedään linnaan? Vangiksi?

MAIJU. Isääkö linnaan? Äiti, isääkö linnaan? (Itkee.) En minä anna, en, en!... Voi, en minä anna... Nuoko herrat ne vievät?... Mitä varten?... Vieköä muita, elkää isää. Hyvä, rakas herra, elkää viekö isää... Minä poimin teille marjoja ensi kesänä (polvilleen). Rakas Jumala taivaassa! Sano heille, etteivät saa viedä isää linnaan! Lähetä enkelit meitä suojelemaan. Rakas Jumala taivaassa, opeta minua rukoilemaan, että kuulisit ääntäni, etteivät veisi isää linnaan...

VALLESMANNI. Oletko valmis?

ANTTI. Olen.

VALLESMANNI. Sitten lähdemme.

MATLENA. Kuolemanrangaistuksen? Niinkö sanoitte?

VALLESMANNI. Sehän se tulee tahallisesta murhasta. Muita suuria rikoksia kun vielä on lisäksi.

MATLENA. Nuori hän on, parhaassa voimassaan ja nyt jo päivät lopetetaan. Ei ole ihmisillä enää sääliä eikä Jumalalla armoa.

VALLESMANNI. Tulettekos, Vaaranen?

ANTTI. Hyvästi jääkää!

MAIJU (tarttuu häneen kiinni). Minä en laske teitä, isä, en laske--

ANTTI. Päästä irti, lapseni, ei se siitä parane kuitenkaan (irroittaa itsensä ja menee vallesmannin ja siltavoudin seurassa).

MAIJU (juoksee jonkun askeleen ovea kohti). Isä! Isä--! (Ovi paiskataan kiinni. Maiju saa vetotaudin ja kaatuu lattiaan.)

SILJA. Taivaallinen isä! Maiju, lapseni, mikä sinun on? (Kumartuu hänen ylitsensä.) Matlena, avuksi, hän kuolee.

MATLENA. Vieläkö täytyy teidän tätäkin kestää?

SILJA. Herra, Herra, Herra! Minä uskon, auta epäuskoani!

(Esirippu laskee.)

[1888.]

End of Project Gutenberg's Sylvi; Kovan onnen lapsia, by Minna Canth

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK SYLVI; KOVAN ONNEN LAPSIA ***

***** This file should be named 13174-8.txt or 13174-8.zip *****

This and all associated files of various formats will be found in:

<http://www.gutenberg.net/1/3/1/7/13174/>

Produced by Tapio Riikonen

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules,

set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.net/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative

works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.net

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project

Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.net), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do

or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pglaf.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt

status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.net>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

Livros Grátis

(<http://www.livrosgratis.com.br>)

Milhares de Livros para Download:

[Baixar livros de Administração](#)

[Baixar livros de Agronomia](#)

[Baixar livros de Arquitetura](#)

[Baixar livros de Artes](#)

[Baixar livros de Astronomia](#)

[Baixar livros de Biologia Geral](#)

[Baixar livros de Ciência da Computação](#)

[Baixar livros de Ciência da Informação](#)

[Baixar livros de Ciência Política](#)

[Baixar livros de Ciências da Saúde](#)

[Baixar livros de Comunicação](#)

[Baixar livros do Conselho Nacional de Educação - CNE](#)

[Baixar livros de Defesa civil](#)

[Baixar livros de Direito](#)

[Baixar livros de Direitos humanos](#)

[Baixar livros de Economia](#)

[Baixar livros de Economia Doméstica](#)

[Baixar livros de Educação](#)

[Baixar livros de Educação - Trânsito](#)

[Baixar livros de Educação Física](#)

[Baixar livros de Engenharia Aeroespacial](#)

[Baixar livros de Farmácia](#)

[Baixar livros de Filosofia](#)

[Baixar livros de Física](#)

[Baixar livros de Geociências](#)

[Baixar livros de Geografia](#)

[Baixar livros de História](#)

[Baixar livros de Línguas](#)

[Baixar livros de Literatura](#)
[Baixar livros de Literatura de Cordel](#)
[Baixar livros de Literatura Infantil](#)
[Baixar livros de Matemática](#)
[Baixar livros de Medicina](#)
[Baixar livros de Medicina Veterinária](#)
[Baixar livros de Meio Ambiente](#)
[Baixar livros de Meteorologia](#)
[Baixar Monografias e TCC](#)
[Baixar livros Multidisciplinar](#)
[Baixar livros de Música](#)
[Baixar livros de Psicologia](#)
[Baixar livros de Química](#)
[Baixar livros de Saúde Coletiva](#)
[Baixar livros de Serviço Social](#)
[Baixar livros de Sociologia](#)
[Baixar livros de Teologia](#)
[Baixar livros de Trabalho](#)
[Baixar livros de Turismo](#)